pe plan intern îl constituie prevederea extinderii naționalizărilor, un nou sistem de contracte între stat și marile societăți, crearea unui fond național de participare la capital, respingerea sistemului V.A.T. (taxa asupra valorii adăugate). Există, însă, opinia că, orice și-ar propune, în acest moment, laburiștii, șansele lor de revenire la putere sînt reduse. În primul rînd, disensiunile dintre centriștii moderați, aripa de stînga și aripa de dreapta par să se fi adîncit în ultimul timp, laburiștii nereușind, printr-o diferențiere netă de conservatori, prin opțiuni clare și ferme și acțiuni energice, să cîștige majoritatea electoratului. Conferința anuală a laburiștilor (tot la Blackpool, în octombrie) va aduce, poate, un plus de energie și unitate principalului partid de opoziție, întrucît, deocamdată, cîteva sondaje de public au înregistrat o stare de spirit ce nu le este prea favorabilă. În același timp, conservatorii se consideră avantajați de absența alternativelor laburiste în sectoarele cheie: pînă și mult discutata politică de înghețare a prețurilor și salariilor nu poate fi criticată fundamental de laburiști întrucît toți își amintesc că guvernul Wilson a introdus, și el, o astfel de politică. Avantajul tactic al guvernului se menține, prin urmare, întocmai ca la începutul acestui an.

Ceea ce a început să surprindă și chiar să neliniștească — Heath însuși declara că „avertismentul e limpede" — e ascensiunea liberalilor. La ultimele opt alegeri locale, aceștia au obținut 98 552 voturi (laburiștii — 92 397, conservatorii — 77 889), candidații lor reușind să pătrundă și în circumscripțiile tradițional aparținînd celorlalte partide. Explicația — și întreaga presă britanică publică lungi analize — se află, în primul rînd, în nemulțumirea alegătorilor care îi părăsesc atît pe conservatori, cît și pe laburiști. Mulți încep să-și amintească, cu încetul, că acest partid, care nu se mai află la conducere de cîteva decenii, s-a dezis de multe acțiuni interne conservatoare sau laburiste, s-a pronunțat împotriva intervenției la Suez, a înțeles mai realist situația din Irlanda etc. În cazul în care ar avea loc, în acest moment, alegeri generale, s-ar părea că mulți vor prefera candidații acestui partid celor prezentați de laburiști ori conservatori. Liderul liberal, J. Thorpe, încurajat de această tendință, a anunțat că la aceste viitoare alegeri partidul său va avea 400—500 de candidați, cifră mult mai mare decît la confruntările electorale anterioare. Totuși, oricît de mult optimism se remarcă în rîndurile liberale, puțini sînt cei ce cred că aceștia vor forma viitorul guvern. Această revenire în scenă e, însă, foarte importantă pentru conservatori și laburiști care, înțelegînd amenințarea, caută problemelor economice și sociale rezolvări care să nu le îndepărteze corpul electoral.

Apare, prin urmare, limpede că avantajul tactic de care dispune guvernul e zdruncinat din altă direcție decît cea așteptată. Răspunsul la întrebarea cît și cum se va mai menține acest avantaj depinde în egală măsură de rezultatele întrevederilor dintre liderii sindicatelor și guvern, de continuarea sporirii prețurilor sau declinul lor, de măsurile pe care guvernul le va adopta, la indicațiile experților în economie, și, nu în ultimul rînd, de modul în care membrii sindicatelor vor prelungi sensa acordată guvernului. Începutul acestei toamne e, de aceea, așteptat cu mai mult interes și mai multă neliniște decît în anii trecuți, existînd posibilitatea ca la conferințele anuale ale sindicatelor, conservatorilor, laburiștilor și liberalilor să se adopte hotărîri de mare importanță pentru raportul de forțe dintre partide și, ca atare, pentru viața politică britanică.

Stelian Țurlea

WASHINGTON

Henry Kissinger îi urmează lui William Rogers

Corespondență de la Constantin Alexandroaie

„Sînt ca un cocor întîrziat. Sînt ultimul dintre membrii cabinetului inițial care mai rămăsesem în guvern", declara ziariștilor secretarul de stat al S.U.A., William Rogers. După ce a servit în Administrația Nixon patru ani și jumătate, adică mai mult ca oricare din membrii guvernului republican format după alegerile din toamna anului 1968, William Rogers se va întoarce în avocatură la firma „Royall, Koegel and Wells" care își va schimba numele în „Rogers and Wells". De asemenea, s-a anunțat că el va fi cooptat în consiliul directorial al celui mai mare grup de ziare, publicații, posturi de radio și agenții de presă din Statele Unite, „Gannett Co. inc." care deține, între altele, 53 de cotidiene.

Înlocuirea sa cu dr. Henry Kissinger nu a surprins cercurile politice și diplomatice din Washington, deoarece — scrie „Washington Post" — „acesta a fost un fapt hotărît imediat după alegerile din toamna lui '72. Înaintea Anului Nou însă, secretarul de stat William Rogers a cerut să i se permită să-și continue încă 6 luni activitatea. Fiind cel mai bun prieten din guvern al președintelui, i s-a acordat această permisiune" — după care i s-au mai dat încă două luni : William Rogers spera în relansarea unor inițiative americane în Orientul Mijlociu, întrevăzînd posibilitatea încheierii misiunii sale cu un important succes diplomatic.

Numirea de către președintele Nixon a dr. Kissinger în înaltul post de lider al diplomației americane și, în același timp, menținerea sa în influenta calitate de consilier prezidențial în problemele securității naționale, sînt apreciate de presa de aici ca reflectînd hotărîrea președintelui de a reda Departamentului de Stat prioritatea cuvenită în elaborarea politicii externe a țării, fără însă a altera puterea Casei Albe în hotărîrea direcțiilor sale esențiale.

Făcînd cunoscută ziariștilor hotărîrea sa, președintele sublinia că „scopul acestui aranjament este de a realiza o mai strînsă coordonare între Casa Albă și Departamentul de Stat", eliminîndu-se astfel paralelismele și dualitatea în formularea politicii externe a țării.

Întrebat de ziariști dacă apreciază că în elaborarea pașilor diplomației S.U.A. s-au făcut simțite „rivalități" între el și dr. Kissinger, în cei patru ani și jumătate, William Rogers, care pînă a-și da demisia a evitat abil și politicos răspunsul la asemenea întrebări, spunea : „Vedeți, eu consider că nu a existat atît o rivalitate între mine și Henry, cît între Casa Albă și Departamentul de Stat. Cred că, în parte, aceasta se datorează aprecierii Casei Albe că, din guvern, secretele ar putea transpira și că, dacă vrei să întreprinzi ceva, trebuie s-o faci în tăcere". Și dr. Kissinger a știut, într-adevăr, să ducă, în calitatea sa de consilier prezidențial, una dintre cele mai „tăcute diplomații" din istoria Statelor Unite. El, reamintesc ziarele americane, a pregătit prima vizită a președintelui Richard Nixon în Republica Populară Chineză, care a marcat începutul dezghețului în relațiile dintre Statele Unite și China. Dr. Kissinger a dus tratativele pentru perfectarea schimbului de vizite la nivel înalt între liderii Uniunii Sovietice și Statelor Unite, schimb care a dus la o substanțială îmbunătățire a relațiilor dintre cele două țări și a dus la semnarea unui important număr de acorduri economice și comerciale. Tot Henry Kissinger a fost principalul negociator american la tratativele pentru restabilirea păcii în Vietnam. Președintele Nixon apreciază că perioada primului său termen prezidențial a fost de așa natură și de o asemenea complexitate, încît nu putea proceda altfel. Apărînd această realitate și calificînd-o drept necesară și inevitabilă, secretarul de stat numit al S.U.A., dr. Henry Kissinger, sublinia în prima sa conferință de presă ținută în noua sa calitate că „în primul termen al președinției lui Richard Nixon au fost realizate multe schimbări importante, unele chiar extraordinare. Acestea au reclamat, într-o mare măsură, o diplomație secretă. Acum însă ne aflăm într-o nouă fază. Pe temeliile puse trebuie construită o nouă și permanentă structură (...) astfel încît lumea să devină un loc mai sigur".

„Kissinger — scrie cunoscutul comentator american Joseph Alsop în «Los Angeles Times», intenționează să folosească noul său post pentru «instituționalizarea» vastelor schimbări în politica externă inițiate de el și președinte". Numirea sa, potrivit ziarului „New York Times", marchează începutul unei diplomații mai deschise, mai expusă privirilor scrutătoare ale Congresului și ale opiniei publice americane, fapt care se așteaptă a contribui la scăderea substanțială a numărului situațiilor de tensiune dintre administrație și Capitoliu. „În prezent, spunea dr. H. Kissinger, cînd războiul din Vietnam a fost depășit, sursa majoră de divizare a țării, derivînd din politica externă, a secat". Acum, continuă el, a sosit timpul „să stabilim un nou consens" asupra rolului Americii în lume. Adresîndu-se apoi în special forului legislativ suprem al țării, unde Senatul urmează să aprobe numirea sa în postul de secretar de stat, H. Kissinger a declarat că „intenția președintelui și a mea este de a stabili noi și depline relații de colaborare cu Congresul în elaborarea acelei politici care să fie în interesul națiunii".

Nu există nici o îndoială că Senatul va aproba cu o mare majoritate numirea sa în postul de secretar de stat, în ciuda obiecțiunilor unui infim grup de congresmeni care consideră că deținînd biroul din aripa de vest a Casei Albe și, totodată, pe cel de la etajul al 7-lea al clădirii Departamentului de Stat, Kissinger ar acumula o putere mai mare ca a oricărui ministru de externe de la John Foster Dulles încoace. Predomină impresia că — așa cum apreciază presa americană — calitățile de diplomat, precum și prestigiul de care se bucură pe plan intern și internațional dr. Kissinger îi vor permite să conducă politica externă a S.U.A. cu realismul impus de marile prefaceri intervenite pe arena internațională.

ATENA

Evoluții după referendum

Corespondență de la Ion Badea

După proclamarea amnistiei : revederi, în fața închisorii Korydallos

Areos Pagos — Curtea supremă a Greciei a validat rezultatele referendumului de la 29 iulie.

Decretul guvernamental de amendare a constituției în vederea adaptării prevederilor sale la regimul republican prezidențial parlamentar — aprobat prin referendum — a fost publicat duminică 19 august și, prin aceasta, a intrat automat în vigoare. În aceeași zi, în catedrala din Atena și în prezența marelui Sinod și a înaltelor oficialități ale Republicii Elene, Ghiorghios Papadopoulos a depus jurămîntul solemn de preluare oficială a atribuțiilor prezidențiale.

Prin efectele produse, această succesiune de evenimente a creat o situație nouă în Grecia, deosebită de cea existentă în ultimii 6 ani. A fost deschisă practic acea „perioadă de tranziție", limitată în timp la 18 luni și considerată oficial necesară pentru trecerea treptată, fără tulburări, de la un regim de puteri extraordinare la o viață politică de tip parlamentar.

Publicarea în monitorul oficial a decretului votat prin referendum a antrenat „ipso facto" ridicarea legii marțiale din regiunea Atenei, ea fiind astfel desființată efectiv în toate provinciile grecești. Concomitent, prin aplicarea articolului 32 al amendamentelor, au fost, oficial, restabilite libertățile individuale și garanțiile judiciare, suspendate după actul de la 21 aprilie 1967. Reglementările anterioare referitoare la crearea tribunalelor excepționale și-au pierdut valabilitatea, iar cazurile aflate pe rol în fața curților militare au fost transferate în competența instanțelor penale ordinare printr-un decret prezidențial emis a doua zi.

Printr-un mesaj radiotelevizat, adresat națiunii imediat după depunerea jurămîntului, președintele Papadopoulos a anunțat noi evoluții, odată cu hotărîrea sa de a „accelera ritmul procedurilor" prevăzute de decretul votat la 29 iulie în vederea normalizării vieții politice.

Între altele, președintele a declarat că „tribunalul constituțional, a cărui existență este necesară pentru crearea partidelor politice, va fi constituit și va funcționa în septembrie 1973, în loc de sfîrșitul lunii decembrie", cum se prevăzuse inițial. „Parlamentul ales — se arată, de asemenea, în mesajul prezidențial — va funcționa din 1974 în loc de 1975, fiindcă alegerile se vor proclama cu mult înaintea sfîrșitului anului viitor". Președintele Papadopoulos a anunțat totodată că, „în primele zile ale lui octombrie a.c., se va forma un guvern de compoziție politică", a cărui misiune va fi, „pe lîngă rezolvarea problemelor economice și sociale curente, pregătirea și organizarea de alegeri și realizarea maximului posibil de unitate a națiunii". În vederea acestui ultim obiectiv, care reflectă voința de a se pune capăt anumitor situații interne, a fost anunțată hotărîrea de a se acorda imediat o amnistie politică generală.

Dînd curs hotărîrii președintelui, Consiliul de miniștri s-a întrunit în ședința extraordinară chiar a doua zi — 20 august — și a adoptat un decret în baza căruia au fost amnistiate toate cazurile politice și de presă condamnate sau în faza de judecată în interiorul Greciei, în legătură cu situația creată după 21 aprilie 1967 și în scopul răsturnării ordinii instaurate la această dată. Măsurile de amnistie adoptate nu se referă la delictele sau crimele politice comise în afara teritoriului grec. Între altele, persoanele care n-au făcut niciodată obiectul unei condamnări, dar care și-au pierdut cetățenia greacă pentru „activități antinaționale" în străinătate, nu vor putea beneficia, deocamdată, de efectele amnistiei. Este cazul, îndeosebi, al unor personalități cunoscute, cum sînt : actrița Melina Mercouri, Elena Vlahos, fosta proprietară a unor ziare de dreapta înainte de 21 aprilie 1967, Andreas Papandreu, fost ministru, Antonio Brillakis, fost deputat al EDA, Tony Abatiellos, fost conducător al sindicatelor marinarilor și al altor oameni politici.

Acestea sînt, așadar, primele rezultate concrete ale angajamentului asumat de președintele Papadopoulos în ajunul referendumului de la 29 iulie, primele măsuri „de tranzit" către o situație constituțională normală și o formă de viață politică mai dinamică. După o apreciere a cotidianului atenian „Acropolis", „sînt primii pași care creează previziuni optimiste".

Încercînd să desprindă esența evoluțiilor în curs din țară, presa greacă subliniază că acestea sînt caracterizate de două trăsături de bază, cuprinse în mesajul prezidențial din 19 august : „uitarea trecutului și voința revenirii la o viață politică normală" (Elefteros Kosmos).

Primul din cele două aspecte — relevau observatorii avizați din Atena — a debutat cu amnistia politică generală și se va continua prin eforturi de conciliere cu o parte a fostei lumi politice de centru și de dreapta. Presa de aici consemnează, de altfel, aproape zilnic contacte între președintele Papadopoulos și alți membri ai guvernului cu foști oameni politici. La rîndul lor, foști deputați „din generația tînără" a Uniunii de centru și E.R.E. au publicat declarații de aprobare a măsurilor adoptate recent și de recunoaștere a regimului prezidențial, ceea ce este interpretat ca o expresie a voinței lor de încadrare în viitorul climat politic al țării.

Al doilea aspect se va declanșa efectiv în septembrie, odată cu crearea tribunalului constituțional, a cărui menire va fi să avizeze asupra concordanței cu legile în vigoare a statutelor viitoarelor formațiuni politice. Ziarul proguvernamental „Elefteros Kosmos", de obicei bine informat, scrie că alcătuirea completului tribunalului constituțional va putea fi cunoscută din monitorul oficial în perioada 13—17 septembrie. Imediat după aceea — srie ziarul citat — un decret prezidențial va pune în vigoare legea partidelor politice — elaborată deja anii trecuți, dar ținută în suspensie — iar jurămîntul „guvernului de compoziție politică" va interveni în primele 15 zile ale lunii octombrie.

Deși n-a fost aprinsă încă lumina verde, evoluția conform programului anunțat a „procedurilor spre normalizare" a încurajat inițierea unei activități intense în direcția „clarificării opiniilor" și constituirii nucleelor viitoarelor partide. Presa greacă rezervă pagini întregi demersurilor în curs, anunță formule posibile și menționează nume concrete. Configurația reală a vieții politice grecești va prinde însă contur numai după repunerea în vigoare a legii partidelor.

Analizînd perspectivele, presa și observatorii din Atena subliniază totodată că drumul evoluțiilor nu va fi lipsit totuși de anumite dificultăți. Și nu este vorba numai de problemele economice și sociale curente pe care va trebui să le înfrunte viitorul guvern de compoziție politică. Înaintea acestora — releva „Messager d'Athenes" — vine rezolvarea situației actualilor miniștri proveniți din armată, care, cel puțin în parte, vor trebui să-și părăsească posturile în octombrie. Acesta este, de altfel, unul dintre motivele care determină ziarul „Acropolis" să aprecieze că, deși Grecia se află în fața unui nou climat, „vor mai fi necesare încă destule acțiuni pentru a se întregi funcționarea unui regim parlamentar. Sînt însă indicii — conchide același cotidian — că există voința realizării lor".

Un alt gest al conducerii elene care a reținut, recent, atenția observatorilor din Atena a fost declarația președintelui Papadopoulos privitoare la situația creată în Cipru de activitatea organizațiilor și grupărilor ilegale aflate sub conducerea generalului Grivas. „Grecia — se spune în declarație — a dezaprobat public acțiunile organizației ilegale a generalului Grivas, care subminează politica sa constînd în soluționarea problemei cipriote prin convorbiri intercipriote lărgite, în scopul garantării unui stat independent, suveran și unitar. Totuși, generalul Grivas-Dighenis nu numai că nu a dat curs recomandărilor Greciei, dar și-a extins activitatea prin acțiuni nedemne". De aceea, se subliniază în declarație, guvernul grec se vede nevoit să ceară din nou generalului Grivas-Dighenis să înceteze imediat activitatea armată și să-și dizolve organizația.

Relația dezarmare — dezvoltare

Dezarmarea și dezvoltarea — două imperative cardinale ale contemporaneității, aflate cu prioritate în atenția guvernelor lumii și a opiniei publice internaționale. Împletirea organică și condiționarea reciprocă a năzuințelor firești ale omenirii, de creare a unei lumi lipsită de arme, eliberată de pericolul războiului și de povara enormă a cheltuielilor militare, cu eforturile vizînd accelerarea progresului economic și social al popoarelor, lichidarea stării de subdezvoltare și reducerea decalajului existent între nivelul țărilor avansate din punct de vedere industrial și cel al țărilor în curs de dezvoltare constituie, azi, un adevăr fundamental al vieții politice internaționale. Dînd expresie sintetică dinamicii raporturilor dezarmare-dezvoltare, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român : „În zilele noastre, cursa înarmărilor, cu risipa imensă de resurse materiale și umane pe care o provoacă, constituie nu numai un factor generator de instabilitate și insecuritate în viața internațională, ci și o povară tot mai grea pe umerii tuturor popoarelor. Prin înfăptuirea dezarmării, uriașele fonduri care se cheltuiesc azi pentru susținerea cursei înarmărilor vor putea lua drumul construcției pașnice, al ridicării nivelului de viață al popoarelor, al combaterii fenomenului subdezvoltării economice, al soluționării atîtor și atîtor alte probleme de care depinde mersul înainte al omenirii pe calea civilizației".

Corespondență din Geneva de la Corneliu Vlad

În pledoariile lor în favoarea realizării neîntîrziate a unor măsuri efective de dezarmare — care ar avea efecte binefăcătoare atît asupra consolidării climatului de destindere și securitate în relațiile dintre state, cît și în ce privește eliberarea unor imense resurse materiale și umane, acaparate azi de competiția înarmărilor, și care ar putea fi consacrate propășirii economice și sociale a țărilor lumii — reprezentanții diferitelor state participante la lucrările Comitetului pentru dezarmare de la Geneva au folosit, în cursul ultimelor cîteva runde de negocieri, ca argumente elocvente, bogatul material existent în studiul elaborat, la inițiativa României, de un grup de experți desemnați de secretarul general al O.N.U., privitor la consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare.

La dezbaterea dezarmării prilejuită de actuala rundă de negocieri a organismului de la Geneva, studiului întocmit la inițiativa țării noastre i s-a adăugat un al doilea document realizat sub egida secretarului general al O.N.U., consacrat consecințelor economice și sociale ale dezarmării, care acordă o atenție particulară raporturilor dezarmare-dezvoltare.

Noul studiu, realizat de un grup de experți din diferite țări, sub conducerea ministrului suedez pentru problemele dezarmării, Alva Myrdal, continuă, de fapt, preocupările în materie inițiate de autorii studiului precedent ; de altfel, în textul introductiv al documentului, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, salută faptul că „grupul și-a însușit unele din concluziile conexe — la care au ajuns, în 1971, autorii raportului intitulat «Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor» — asupra cheltuielilor militare". Subscriind la concluziile generale ale studiului privind consecințele economice și sociale ale dezarmării, secretarul general al O.N.U. supune documentul „atenției guvernelor, organismelor Națiunilor Unite și opiniei publice mondiale" ; conținutul său urmează să fie examinat de sesiunea din toamna acestui an a Adunării Generale a O.N.U.

La baza studiului stă recomandarea Adunării Generale privind „stabilirea de legături între Deceniul dezarmării și al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, în sensul că o parte convenabilă a resurselor eliberate ca urmare a progreselor realizate pe calea dezarmării generale și totale să servească sporirii ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare, pentru progresul lor economic și social". Pornind de la afirmarea interdependenței între dezarmare și dezvoltare, autorii studiului declară : „Apreciem că aceste două obiective — dezarmarea și dezvoltarea — sînt de cea mai mare importanță pentru comunitatea mondială. Dar, în mod fundamental, ele sînt distincte unul de celălalt. Națiunile Unite vor să continue înfăptuirea fiecăruia din ele în mod viguros și separat, independent de ritmul progreselor înregistrate în realizarea celuilalt obiectiv". Operînd din capul locului această distincție, documentul precizează că nu trebuie, în nici un caz, ca lipsa de progrese în realizarea obiectivului dezarmării să împieteze asupra înfăptuirii, încă de acum, a programelor de dezvoltare. „Este, totuși, posibil, precizează documentul, să alăturăm aceste două obiective, datorită faptului că amploarea enormă a resurselor risipite pentru continuarea cursei înarmărilor ar putea fi utilizate în vederea facilitării dezvoltării și progresului". Principalele motive care inspiră eforturile de dezarmare — subliniază raportul — sînt evitarea războiului și a tuturor consecințelor sale înspăimîntătoare, întărirea păcii și securității în lumea întreagă și promovarea unui climat de înțelegere și cooperare. Realizarea acestor obiective ar crea condiții foarte propice pentru dezvoltare. Preocupîndu-se de adoptarea unor măsuri de dezarmare, pentru evitarea războiului și consolidarea păcii, statele lumii au în vedere, totodată, marile posibilități pe care dezarmarea le-ar oferi în plan economic, permițînd transferarea resurselor afectate în prezent scopurilor militare pentru realizarea obiectivelor dezvoltării pașnice. Resursele astfel eliberate, numite uneori și „dividendele dezarmării", ar putea fi orientate în vederea ridicării nivelului de trai, a stimulării creșterii economice și a dezvoltării învățămîntului și formării mîinii de lucru calificate.

Efectele salutare ale dezarmării s-ar putea concretiza — relevă grupul de experți — nu numai în sporirea ajutorului acordat de către statele industrializate țărilor în curs de dezvoltare, ci și prin intensificarea comerțului internațional, îndeosebi prin facilitarea importurilor provenind din țările în curs de dezvoltare și asigurarea unor termeni de schimb echitabili.

Grupul de experți sugerează inițierea, de pe acum, în diferite state, a unor studii asupra posibilităților de conversiune a activităților legate de cursa înarmărilor în activități de construcție pașnică. „Ingeniozitatea și imaginația dovedite în timpul celui de-al doilea război mondial pentru conversiunea instalațiilor industriale în scopuri militare au fost de-a dreptul impresionante — spun autorii studiului. Nu ar putea exista scuză pentru faptul de a nu putea reuși în a consacra aceeași ingeniozitate și imaginație pentru conversiunea instalațiilor militare în întreprinderi pașnice, pentru a răspunde îndeosebi cerințelor progresului țărilor în curs de dezvoltare".

Cheltuielile mondiale vizînd cercetarea și dezvoltarea au crescut în mod prodigios în perioada postbelică — informează

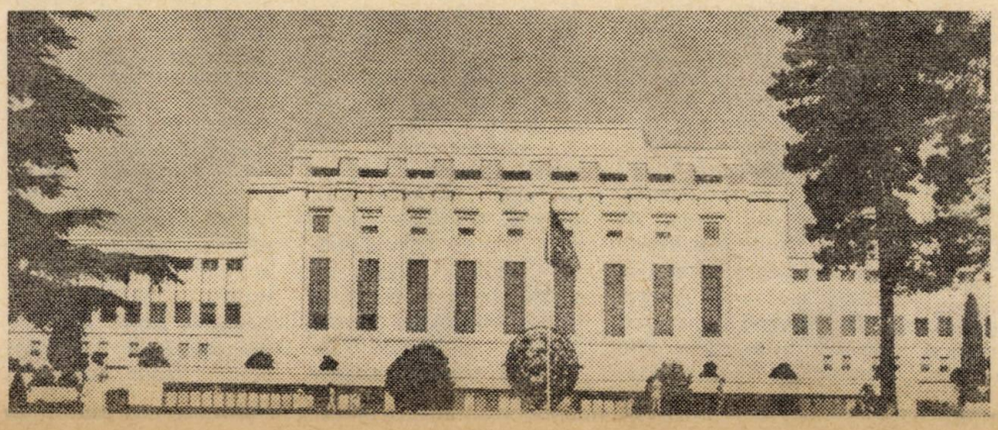

Palatul Națiunilor Unite din Geneva

raportul — dar cheltuielile militare reprezintă o fracțiune foarte importantă a acestui efort. Se apreciază că, dacă sumele consacrate astăzi în lume activităților de cercetare și dezvoltare se ridică la 60 miliarde dolari, adică aproximativ doi la sută din produsul brut al statelor lumii, circa 25 miliarde de dolari sînt cheltuiți în scopuri militare și numai aproximativ 4 miliarde de dolari sînt alocate pentru cercetările în domeniul sănătății. Dacă ar fi afectate utilizării pașnice, continuă studiul, aceste resurse ar putea avea profunde repercusiuni asupra dezvoltării.

Autorii studiului analizează, în continuare, cîteva aspecte concrete privind reconvertirea imenselor mijloace de cercetare și dezvoltare care ar fi eliberate prin adoptarea unor măsuri în cîmpul dezarmării.

Astfel, **dezarmarea nucleară completă** ar da posibilitatea unui număr de peste 20 000 de oameni de știință și ingineri atomiști să se consacre realizării unor programe de utilizare a energiei nucleare în scopuri pașnice. Prin folosirea pașnică a 2 000 de tone de material fisionabil, ar fi posibilă alimentarea cu combustibil a unor instalații de reactori termici cu o putere de circa 100 000 Mw electrici sau a unor reactori supragenerători rapizi cu o putere de circa 500 000 Mw electrici (puterea instalată a tuturor centralelor cu energie nucleară ce se vor afla în funcțiune în 1980 va fi de 300 000 Mw electrici, iar în 1990 de 1 milion de Mw electrici).

Înfăptuirea **dezarmării chimice** ar adăuga resurse utile în domeniul luptei împotriva paraziților și al cercetărilor psihologice.

Demilitarizarea fundului mărilor și a mediului marin ar crea condiții pentru o mai bună utilizare și gestiune a spațiului oceanic, precum și o valorificare accelerată a resurselor marine în beneficiul întregii omeniri.

Prin desființarea tuturor bazelor străine și retragerea trupelor aflate pe teritoriile altor state, țările care își retrag trupele și instalațiile ar avea avantaje pe planul balanței de plăți și ar beneficia, totodată — în cazul în care trupele și instalațiile retrase din străinătate nu sînt menținute pe teritoriul propriei țări — și de pe urma reducerii cheltuielilor militare. În regiunile din care ar urma să fie retrase trupele străine, modificările pozitive în situația politică, reducerea posibilă a cheltuielilor militare locale și alte consecințe favorabile ar prezenta avantaje incomparabile pe multiple planuri.

Studiul privitor la consecințele dezarmării consacră o secțiune aparte necesității mobilizării opiniei publice mondiale în favoarea promovării dezarmării și dezvoltării. „Este necesar să amintim în mod constant tuturor popoarelor lumii obiectivele dezarmării internaționale, în speranța că ele se vor ridica pentru evitarea războiului, întărirea păcii și securității națiunilor și crearea unui climat de cooperare în vederea progresului" — se arată în document.

În sfera dezarmării — observă raportul — au fost încheiate mai multe acorduri internaționale importante asupra anumitor tipuri de arme ; este vorba, însă, de măsuri parțiale sau colaterale, avînd mai ales un caracter de neînarmare, dar care nu au determinat o reducere a cheltuielilor militare ori a cursei înarmărilor. Deceniul dezarmării, proclamat de Națiunile Unite, nu dispune de un program concret de măsuri vizînd înfăptuirea dezarmării generale și totale.

În ce privește realizarea obiectivelor dezvoltării — constată grupul de experți desemnați de secretarul general al O.N.U. — avînd în vedere rezultatele modeste înregistrate în cadrul primului Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și chiar eventualitatea îndeplinirii sarcinilor stabilite în cadrul celui de-al doilea Deceniu al Dezvoltării, marile probleme cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare sînt departe de a-și găsi soluționarea. De aceea, apreciază raportul, „obiectivul promovării dezvoltării economice în vederea asigurării dezvoltării sociale a popoarelor tuturor țărilor trebuie să ocupe un loc mai important în informarea opiniei publice".

Pentru mobilizarea opiniei publice internaționale în favoarea promovării dezarmării și dezvoltării — se arată în concluziile studiului — este necesară subliniera constantă a contrastului flagrant existent între risipirea unor resurse în scopul înarmărilor și marile cerințe ale dezvoltării economice și sociale care își așteaptă împlinirea.

Autorii studiului subliniază, în concluziile lor, că înfăptuirea dezarmării și a dezvoltării depinde, în ultimă instanță, de voința politică a statelor lumii de a se angaja pe calea de măsuri concrete în vederea atingerii obiectivelor acestor două mari comandamente ale lumii de astăzi. „Realizarea dezarmării, înfăptuirea unor progrese rapide în domeniul dezvoltării economice și sociale, ca și acordarea unui ajutor sporit țărilor în curs de dezvoltare sînt, esențialmente, probleme politice. Dezarmarea poate fi realizată numai dacă oamenii — conducătorii politici, cetățenii, militanții organizațiilor politice și sociale — vor schimba cursul politicii care a antrenat cursa înarmărilor, dacă vor respinge competiția internațională pentru puterea militară.

Folosirea în scopuri pașnice a resurselor care puteau fi descătușate prin realizarea unor progrese pe calea dezarmării urmează să constituie, de asemenea, rodul voinței politice a statelor de a contribui la accelerarea progresului țărilor în curs de dezvoltare și de reducere a decalajului lor față de țările avansate din punct de vedere industrial. „Este puțin probabil — subliniază în acest sens studiul — că se va ajunge în mod spontan la utilizarea, îndeosebi în scopul dezvoltării, a resurselor elaborate prin dezarmare ; aceasta va impune o acțiune concertată din partea guvernelor țărilor interesate, atît dezvoltate cît și în curs de dezvoltare... Obiectivele reducerii cheltuielilor militare și promovării dezvoltării economice și sociale sînt în mod esențial o problemă de voință politică, de cooperare politică și de solidaritate internațională".

Raportul asupra consecințelor economice și sociale ale dezarmării se înscrie pe linia preocupărilor manifestate în cadrul diverselor activități ale Organizației Națiunilor Unite în scopul dezbaterii și rezolvării problemelor majore ale actualității, al împlinirii aspirațiilor popoarelor de a trăi într-o lume a păcii, colaborării și progresului.

CONTRAPUNCT

Marketingul fantomelor

Radu Budeanu

Recent, un ofițer care făcea de gardă în turnul Londrei a văzut cu propriii săi ochi — după cum a notat cu conștiinciozitate în raportul înaintat superiorilor — un fuior de fum violet ieșind din gura unui tun care apoi, căpătînd o stupefiantă materialitate, a devenit momîie. Sepulcrala apariție s-a prelins cu degajare și grație pe crestele zidurilor, executînd tumbe lente și dînd din membre ca morișca. După cîteva minute de alintare somnambulică, fantoma s-a făcut din nou fum violet, ghemuindu-se la loc în țeava de baștină. Într-o serie de alte centre istorice din bătrîna insulă, cetățenii serioși, calmi și cu un pronunțat echilibru sufletesc, au informat, totuși, autoritățile că un val de fantome își face de cap într-o remarcabilă varietate de forme. Faptul a atras imediat atenția, dacă nu a instituțiilor specializate — deocamdată inexistente — cel puțin a unor firme turistice care, cu un fler ce denotă o reală cunoaștere a psihicului clientelei, au pornit la depistarea și localizarea, într-un scop util, a bizarelor apariții. Domnul Peter Underwood, înscăunat peste noapte președintele „clubului fantomelor", s-a pus pe treabă în numele acționarilor, colindînd prin coclauri și vechi castele pînă a întocmit o listă de 6 000 de unghere unde fantomele obișnuiesc, după un orar respectat cu o punctualitate britanică, să iasă la vedere. Apoi, s-a trecut rapid și cu eficiență la organizarea marketingului turistic al pieței fantomelor. Contra unui preț piperat în raport cu oferta, amatorii de frisoane nocturne sînt preluați de echipe specializate și purtați din castel în castel, pe un itinerariu care din punct de vedere cultural-istoric are avantajul să umple discret o serie de lacune.

În turnul Londrei, printre numeroase alte fantome cu apariție fixă, contesa de Salisbury pare cea mai atractivă. Dinsa umblă fără cap (întrucît i-a fost tăiat din ordinul lui Henric al VIII-lea) dar emite, în schimb, un scrîșnet prelung din cauza frecării corpului, lăsat fără direcție, de ziduri. La Hampton Court, Catherine Howard urlă de groază și apoi plînge icnit, implorînd de secole, în fiecare noapte între orele 24 GMT și 0,15, o execuție fără dureri. La castelul Bedford, turiștii cazați în friguroasele încăperi de la ultimul etaj sînt masați facial de o fantomă cu mîinile de gheață, mirosind vag a carbid și care, cînd dispare, rîde în hohote, nu se știe de ce. În Burford, într-o mînăstire benedictină, un clopot este lovit în fiecare noapte la ora 2 de un călugăr excepțional de înalt care are înfipt în gît un pumnal. La castelul Pluckley, lady Dering, care a fost înmormîntată în trei sicrie de plumb (amplasate unul în celălalt), reușește să iasă din fiecare și apoi, de bucurie, întonează 20 de minute o baladă tristă.

Cavalerii normanzi înecați în timpul debarcării pe coasta Angliei, oamenii lui Cromwell spînzurați la datorie, amantele lui sir Lancelot căzute în diverse fîntîni, precum și alte numeroase fantome, indiferent de sex și perioadă istorică, pot fi întîlnite și fugărite de orice doritor care plătește 125 de lire și petrece, cu groază și entuziasm, șapte zile și mai ales șapte nopți în relaxantul „tur al fantomelor". Good night.

AUSTRALIA

Redefinirea priorităţilor naţionale

Pavel Silard

Australia care, în întreaga perioadă postbelică a acceptat rolul de partener subordonat şi sprijinitor consecvent şi fără rezerve al politicii Statelor Unite şi Marii Britanii în Asia şi Oceanul Pacific, apare astăzi, după o guvernare laburistă de peste jumătate de an, ca o ţară în plină metamorfoză, dornică de a-şi găsi propria identitate, reformulîndu-şi opţiunile în concordanţă cu interesele naţionale şi cu tendinţele pozitive ce se manifestă în permanenţă pe plan internaţional.

Guvernul laburist, ajuns la putere în urma alegerilor generale din decembrie 1972, a trecut cu energie la înfăptuirea rapidă a programului de guvernare, elaborat în urma unei analize şi reevaluări multilaterale a politicii externe şi interne a ţării.

Răstimpul de 7 luni care a trecut de la instalarea noului cabinet a fost, după părerea unor observatori politici, „probabil perioada cea mai activă şi înnoitoare în domeniul politicii externe de la înfiinţarea Federaţiei (Australia — n.n.) în 1901".

În decurs de 3 săptămîni de la asumarea puterii, noul guvern australian a recunoscut Republica Populară Chineză şi a convenit să facă schimb de ambasadori cu această ţară, înfăptuind astfel programul Partidului Laburist de a „transfera de la Taipeh la Pekin ambasada australiană din China" ; în semn de desolidarizare a Australiei cu războiul de agresiune dus de S.U.A., el şi-a retras toate unităţile din Vietnam şi Indochina şi a condamnat fără menajamente şi în public bombardamentele americane efectuate asupra R.D. Vietnam, fapt ce a iritat Administraţia S.U.A. care a sperat că guvernul laburist — ţinînd seamă de alianţa ce leagă pe cele două ţări — se va rezuma la o simplă notă de protest. Oficialităţile australiene au replicat însă la reproşurile americane că „alianţa nu înseamnă în mod necesar şi conformism".

Australia a stabilit relaţii diplomatice cu R.D. Vietnam, angajîndu-se să-i acorde ajutor material pentru reconstruirea ţării, a recunoscut R.D. Germană şi a iniţiat contacte cu R.P.D. Coreeană.

Guvernul laburist tinde să se elibereze de „sechelele erei lui Dulles", înţelegînd prin acestea în primul rînd pactul S.E.A.T.O., pe care-l consideră muribund şi necorespunzător situaţiei schimbate din Asia, precum şi consiliul A.S.P.A.C., devenit — după părerea laburiştilor australieni — „anacronic". În ceea ce priveşte Pactul celor cinci *, care este de o dată mai recentă, Australia şi-a retras garnizoana din Singapore afectată acestui pact, dar a promis să colaboreze cu membrii acestuia pînă la neutralizarea Asiei de sud-est, idee pe care o sprijină.

*) Format în anul 1971 de Australia, Marea Britanie, Malayezia, Noua Zeelandă şi Singapore.

Hotărît să demonstreze într-o manieră fără echivoc schimbarea poziţiei sale faţă de lumea a treia, guvernul australian a dat instrucţiuni delegaţiei sale la O.N.U. să voteze în favoarea rezoluţiilor ce condamnă discriminarea rasială şi sprijină decolonizarea. Acţionînd în acelaşi sens, guvernul australian a ratificat Convenţia internaţională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, a interzis exportul de grîu australian în Rhodesia, a anulat paşapoartele cetăţenilor australieni care sînt în serviciul regimului rasist din Rhodesia, a radiat Africa de Sud de pe lista ţărilor ai căror cetăţeni beneficiază în Australia de statutul cuvenit supuşilor britanici, a interzis intrarea sau tranzitarea echipelor sportive străine selecţionate pe baza criteriilor rasiale şi a abrogat prevederile discriminatorii faţă de aborigeni şi populaţia de culoare ale legislaţiei privind imigrarea în Australia.

Guvernul laburist a ratificat tratatul de neproliferare a armelor nucleare şi a depus eforturi susţinute pentru a opri experienţele nucleare franceze în Pacific, aducînd această problemă — împreună cu guvernul Noii Zeelande — în faţa Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga. Adoptînd această atitudine, guvernul australian şi-a asumat riscul înăspririi relaţiilor cu Franţa, ce ar putea să afecteze şi schimburile comerciale bilaterale care, anul trecut, s-au încheiat cu un sold favorabil de aproape 90 milioane dolari S.U.A.

Schimbările intervenite în politica externă şi activitatea internaţională a Australiei nu înseamnă că noul guvern ar fi renunţat la prietenia tradiţională cu Statele Unite, Marea Britanie şi cu lumea occidentală în general sau că ar fi neglijat acele elemente pe care le consideră ca fiind esenţiale pentru interesele naţionale supreme — apărarea şi securitatea ţării. Dar Australia de astăzi concepe relaţiile sale cu lumea occidentală, ca şi cu toate ţările, pe baza egalităţii suverane şi independenţei de acţiune a statelor, repudiind politica externă practicată timp de peste două decenii de fostul guvern conservator, care n-a fost decît ecoul aliaţilor occidentali.

Vorbind despre vederile guvernului său, primul ministru G. Whitlam, care îndeplineşte şi funcţia de ministru de externe, a arătat că Australia tinde spre o poziţie mai independentă decît în trecut, spre o politică externă mai puţin orientată spre pacte militare, o politică care respinge rasismul. Australia nu intenţionează să abandoneze alianţa cu S.U.A., dar nu mai doreşte ca aceasta să fie piatra fundamentală a politicii sale externe. „Scopul politicii noastre — precizează premierul Whitlam — este să contribuim la ridicarea reputaţiei Australiei ca vecin de nădejde, binevoitor, preocupat şi gata de colaborare, ca o naţiune care îşi face auzită vocea independentă şi distinctă în lumea întreagă".

Relaţiile cu Japonia au fost demult normalizate şi schimburile comerciale bilaterale sînt în continuă creştere. Totuşi, reminiscenţele celui de al II-lea război mondial n-au fost complet date uitării şi ofensiva economică japoneză este privită cu anumite rezerve în Australia. Pînă în prezent, guvernul australian n-a dat răspuns la propunerea Japoniei, făcută de mult, de a se încheia un tratat de prietenie, comerţ şi navigaţie.

■

Pe plan intern, obiectivul primordial al guvernului este apărarea intereselor naţionale şi promovarea „unei societăţi mai libere, drepte şi prospere în Australia". Victoria Partidului Laburist în alegeri a descătuşat sentimentele naţionale ale populaţiei şi guvernul înfăptuieşte o politică economică bazată pe „apărarea integrităţii suverane" a statului. Aceasta îşi găseşte expresia în hotărîrea ca pămîntul şi bogăţiile naturale — în special zăcămintele minerale — să rămînă în proprietatea exclusivă şi sub controlul cetăţenilor australieni. Capitalului străin îi este interzis să cumpere latifundii sau proprietăţi imobiliare cu scop de exploatare, exceptînd desigur terenurile destinate înfiinţării unor întreprinderi industriale şi comerciale, — şi nu i se permite să achiziţioneze decît maximum 15 % din activul întreprinderilor australiene deja existente, împiedicîndu-se

Premierul australian Gough Whitlam : reconsiderări în direcţia realismului

astfel trecerea unor companii indigene sub controlul străinătății.

Guvernarea laburistă coincide cu apariția unor semne evidente ale unui nou avînt economic în 1973, după ce timp de 2 ani s-au resimțit consecințele unei recesiuni. Șomajul, care în decembrie 1972 a atins cifra de 136 800, a scăzut în ultimul timp la 89 000 și este în declin continuu, astfel că industria începe să resimtă lipsa de brațe de muncă. Creșterea cererii de produse agro-alimentare și ridicarea substanțială a prețului lînei pe piața mondială fac ca valoarea exportului australian în acest domeniu să fie cu peste 70 % mai mare decît anul trecut. Același fenomen se manifestă și în industria extractivă unde exportul de minereu de fier în Japonia crește anul acesta la cca. 75 milioane tone față de 47,6 milioane tone realizat în 1972.

Se apreciază că produsul național brut va înregistra în 1973 o creștere de 15 %, care însă va fi parțial absorbită de fenomenul inflaționist, caracteristic în prezent tuturor țărilor dezvoltate și care, în cazul Australiei, a atins 8 %. Față de această situație, salariile au fost majorate cu 4-5 %, iar prin sistemul primelor și indemnizațiilor periodice, oficialitățile cred, că majorarea salariilor va reprezenta în medie aproximativ 12 %.

Guvernul caută să înfăptuiască „programul de prosperitate socială" care a constituit un punct important al platformei electorale a Partidului Laburist. Pentru anul în curs, au fost alocate 300 milioane dolari pentru majorarea pensiilor, construcții de locuințe, învățămînt, ocrotirea sănătății și îmbunătățirea mijloacelor de transport în comun.

Pronunțîndu-se împotriva rasismului pe plan extern, factorii de răspundere se simt obligați să întreprindă pași în vederea lichidării discriminărilor rasiale și a colonialismului pe plan intern. Guvernul este preocupat să îndrepte soarta populației aborigene prin alocarea de pămînt cultivabil și crearea condițiilor pentru emanciparea ei politică, economică și socială. În același timp, se intenționează să se acorde autonomie la 1 decembrie 1973 și independență completă, pînă în 1973, teritoriului Papuasia-Noua Guinee, aflat sub tutela și administrația Australiei. Fără îndoială, că realizarea acestor obiective, devenite imperios necesare, vor reclama fermitate și consecvență din partea guvernului.

Înfăptuirea programului de guvernare se lovește de împotrivirea cercurilor conservatoare și a unor state din Federația Australia, în care partidul de guvernămînt nu deține majoritatea mandatelor. De aici hotărîrea guvernului de a adopta măsuri legislative care lărgesc și consolidează puterea federală și limitează drepturile statelor membre. În sfîrșit, este demn de menționat că premierul Whitlam — fără a renunța la firele ce leagă Australia de Commonwealth-ul britanic — intenționează să desființeze competența Consiliului Secret britanic (Privy Council), ca instanță supremă de judecată a litigiilor, considerînd că această practică este o rămășiță a colonialismului și, ca atare, umilitoare pentru Australia.

Opoziția conservatoare acuză uneori pe primul ministru Whitlam că visează să devină un de Gaulle al Australiei. Faptele demonstrează că actualul cabinet, condus de premierul Whitlam, a introdus un suflu nou în viața politică a Australiei, a dat dovadă de simț realist în aprecierea mutațiilor care au loc în lume și dorind să înfăptuiască o serie de transformări, în concordanță cu interesele naționale, vrea să-și facă auzit glasul pe arena internațională — ca exponent al unui stat independent și suveran.

REPORTAJ PE GLOB

Însemnări din Hoa Binh

Al. Cornescu

Hoa Binh este o provincie situată în nord-vestul Vietnamului. Pornim în grup : doi chinezi, un italian, un francez, un japonez, doi români, fiecare cu însoțitorii, o caravană care stîrnește peste tot curiozitatea localnicilor, mai ales a copiilor.

Străbatem un drum de cîmpie cu plantații nesfîrșite de orez, pe care se execută, practic, toate muncile posibile, fiind anotimpul cînd se culege prima recoltă, dar se și ară și se seamănă pentru cea de-a doua. Peste tot pe șosea grămezi cu paie de orez puse la uscat — pe de o parte pentru că localnicii n-au spațiu să le usuce în propria gospodărie, pe de alta pentru că vehiculele care trec peste ele realizează vrînd-nevrînd o operațiune de zdrobire făcîndu-le bune pentru hrana vitelor. Satele par ceva mai înstărite — în această zonă, mi se explică, bombardamentele au fost mai rare. Într-adevăr, locuințele improvizate cu care mă deprinsesem par a fi dispărut, majoritatea caselor, chiar modeste, sînt construcții de zid sau din lemn de esență tare, în primul rînd bambus.

Apoi, peisajul se schimbă brusc. De unde, pînă acum, plantațiile de orez se înfățișau ca niște patrulatere aproape regulate, ele devin niște suprafețe semicirculare, așezate în terase care par trepte fără început și fără sfîrșit. Nu trece mult și intrăm, la fel de brusc, într-un teritoriu înconjurat de stînci uriașe, piscuri de munte care se înalță direct din cîmpie, înconjurînd ținutul din toate părțile ca un zid de piatră de o măreție puțin obișnuită. De altfel, acesta avea să fie peisajul cu care aveam să mă întîlnesc pretutindeni la Hoa Binh, provincie al cărei teritoriu este în proporție de aproape o pătrime acoperit de munți stîncoși atingînd altitudinea de peste 1 800 m, o treime de păduri tropicale, suprafața prielnică plantațiilor fiind mai mică de a zecea parte.

Prima oprire o facem la o inedită uzină mecanică, deși asemenea întreprinderi am întîlnit în toate provinciile vizitate. Surpriza oferită de această mică unitate industrială constă în caracterul ei mobil, în faptul că, pe tot parcursul războiului, a dispus de două sedii : unul la lumina zilei, închipuind niște șoproane de bambus sub care se adăpostesc într-un spațiu minim toate utilajele și mașinile, celălalt — în grotele muntelui din apropiere, unde aceleași mașini și utilaje au fost strămutate în timpul bombardamentelor. Pentru a asigura continuitatea producției în condițiile acestei dispersări, muncitorii și-au găsit și ei adăposturi în munte, s-a pus la punct o rețea de aprovizionare la locul de muncă, astfel ca, deși în condiții neprielnice, activitatea să nu înceteze.

Este vorba de o unitate de reparat tractoare, automobile și diverse mașini pentru agricultură. O producție proprie de cca 200 tone de utilaje, unelte pentru munca la cîmp sau pentru semipregătirea produselor agricole (uscarea ceaiului, de exemplu) completează activitatea acestei întreprinderi, care are mare importanță pentru toată zona Hoa Binhului.

Reședința provinciei, orașul Hoa Binh, apare ca o comună ceva mai mare, cu multe case așezate pe piloni de lemn, la o anumită înălțime față de sol, pentru a fi ferite de vizitele nedorite ale unor fiare sălbatice, care, pînă nu demult, își făceau apariția prin aceste locuri. De altfel, casele pe piloni aveam să le întîlnesc, ca o regulă a arhitecturii locale, în districtele unde predomină pădurea tropicală și despre care voi vorbi mai tîrziu.

Caracteristică pentru Hoa Binh este existența a nu mai puțin de șapte naționalități care locuiesc împreună pe acest teritoriu. Cei mai mulți sînt locuitorii de naționalitate *muong*, în proporție de două treimi ; naționalitatea *viet* — majoritară în restul țării — cuprinde aci mai puțin de un sfert din numărul locuitorilor. Restul sînt de naționalitate *Thai, To, Hoa, Zao, Meo* — ultimele două trăind mai ales pe înălțimi și avînd încă, pe alocuri, un caracter nomad. Altă dată prilej

În coasta muntelui, șoproanele adăpostesc, într-un spațiu minim, utilajele și mașinile unei întreprinderi industriale. Nu departe, grotele în care s-a lucrat în timpul bombardamentelor

Așezată pe piloni de bambus, casa este, de fapt, o imensă încăpere...

O albie dintr-un lemn de rezonanță și cîteva ciomege lustruite s-au constituit într-un instrument de percuție, la care se execută un ritm de o excepțională frumusețe și vigoare...

de dezbinare, existența unui atît de mare număr de naționalități pe un teritoriu relativ restrîns (4 700 kmp) constituie astăzi un exemplu de unitate în slujba unor idealuri comune. Ca dovadă, ni se amintește că marea și definitiva victorie împotriva colonialismului francez a fost obținută pe un teritoriu, din partea de nord-vest, locuit în majoritate de populația de naționalitate Thai — celebra victorie de la Dien Bien Fu.

E greu să judeci ce s-a petrecut, în ultimii ani, la Hoa Binh prin prisma unor termeni de comparație care ne sînt familiari din vizitarea altor țări. Trebuie pornit de la ideea că, cu mai puțin de douăzeci de ani în urmă, pămînturile aparțineau mandarinilor, care exercitau și puterea administrativă în provincie, că aproape întreaga populație era analfabetă, că în toată provincia exista un singur generator electric și un singur spital. Paludismul, necombătut în nici un fel, secera anual sute de vieți. În Vietnam circula un proverb : dacă iubești pe cineva, îi dai să mănînce orez fiert și carne ; dacă-l dușmănești, îl trimiți la Hoa Binh.

Nu se poate spune că, astăzi, la Hoa Binh, vizitatorul dispune de cine știe ce confort sau că localnicii duc un trai îmbelșugat. Și totuși locuitorii dispun astăzi de lumină electrică, de pămînt, de irigații și diguri, de școli de toate gradele și de cîte un spital în fiecare district. Poate părea nesemnificativ, dar faptul că, în această zonă, s-a asigurat, în ultimul timp, cîte un musticher pentru fiecare locuitor, aceasta a însemnat un succes important în lupta împotriva țînțarului anofel, cel căruia i se datorează paludismul, și care a mai făcut victime pînă și cu un an în urmă. Sau că la fiecare două gospodării există o bicicletă, la fiecare 20 de familii cîte un aparat de radio cu tranzistori și că în fiecare casă se găsește cîte un termos cu apă clocotită pentru prepararea ceaiului verde. Realitatea este că aceste realizări, care ar putea fi socotite mărunte, au o importanță vitală în această zonă unde, pînă nu de mult, animalele sălbatice ale pădurilor tropicale erau vînate cu arbalete și săgeți otrăvite.

În schimb, natura a înzestrat această provincie cu tot ce poate fi mai frumos. Am urcat pe șoseaua nr. 6 — drum îngust și foarte accidentat — spre înălțimile Cordilierilor Truong Son, cu piscurile lor calcaroase, care se ridică, întocmai unor colți, vertical de la suprafața podișului acoperit cu plantații de orez în terase. Cu timpul, dispar și aceste terase — oglinzi de apă despărțite prin linii sinuoase —, și de ambele părți ale drumului se întinde pădurea tropicală, de nepătruns, cu misterele ei întreținute de atîția mari povestitori ai omenirii. Pe alocuri, s-a încercat defrișarea pădurii pentru extinderea culturilor de orez. Zadarnic însă. Orezul n-a crescut și suprafețele respective au rămas pustii. Acum, defrișarea pădurilor, altfel decît printr-o exploatare rațională a lemnului prețios care se află din belșug, este interzisă prin lege. Încercăm să pătrundem printre arborii cu trunchiuri multiseculare, prin vegetația explozivă și de o excepțională varietate și e greu să-ți fixezi ochii pe ceva anume, atît de multe și diferite sînt tipurile de plante. Cerul este complet acoperit de desișul frunzelor și ne uimesc copacii care, datorită unui fenomen ce ne rămîne necunoscut, au cîte două sau trei trunchiuri și rădăcini unite între ele prin ramuri groase și înalte. Trecem peste Riul Negru și cascada Bo, amîndouă prinse ca într-un clește de giganții stîncoși, care oferă o priveliște de o neînchipuită frumusețe. Aci, pe Riul Negru, își duce viața o întreagă lume de pescari, care locuiesc în niște bărci împinse prin pedalarea vîslelor prin mișcări repezi și ciudate ale picioarelor, de o mare agilitate și forță. Cascada Bo, în apropierea căreia se organizează periodic tîrguri cu cele mai felurite mărfuri, poate că nu-și merită numele, fiind mai curînd un zid de stîncă albă, ruptă pe alocuri de apele repezi ale rîului. Priveliștea este de o excepțională frumusețe și măreție greu de egalat.

A pătrunde, cîte de cît, în viața și obiceiurile uneia dintre naționalitățile care trăiesc pe aci nu-i un lucru ușor. Oamenii sînt timizi, nu se lasă fotografiați, sînt scumpi la vorbă. Districtul Mai Chau are, în majoritate, populație *Thai* și se află în partea nord-vestică a țării, în apropiere de frontiera cu Laosul. Avînd o suprafață de 700 kmp și o populație de 27 000 de locuitori, districtul nu e favorabil culturii orezului, fiind străbătut de munți stîncoși, de două mari cursuri de apă și înregistrînd mari diferențe de temperatură — vara, pînă la 46 grade la umbră, iarna atingînd zero grade și chiar mai puțin. Oamenii lucrează la exploatările forestiere, la cultura unor plante industriale, a trestiei de zahăr și altele, printre acestea — prinderea unor furnici care secretă o substanță din care se prepară un lac foarte prețios pentru vopsirea mobilei.

Populația de naționalitate *Thai* se distinge prin limbă și mod de viață de toate celelalte care trăiesc pe pămîntul Vietnamului. Femeile nu poartă pantalonii largi negri pe care i-am întîlnit pretutindeni, ci fuste lungi, pînă la glezne, foarte strînse pe corp. La piept își petrec, peste bluză, o pînză înflorată de culori vii, în general roșu sau albastru. Bărbații se îmbracă în tunici vișinii sau albastre și-și pun pe cap un mic turban alb. În satul Lan din comuna Mai Ha, am vizitat mai multe case și am poposit mai îndelung în familia lui Vi Van Kin, în vîrstă de 67 de ani, tată a 11 copii, căsătoriți și ei, cu care trăiește laolaltă.

Așezată pe piloni de bambus, casa este, de fapt, o imensă încăpere, care servește și de dormitor, și de bucătărie, și de hambar. Podeaua, din fibre de bambus, este foarte elastică și îți lasă impresia, la fiecare pas, că va ceda și că te vei prăbuși în gol. Nimeni nu intră în casă cu încălțări ; toate sînt lăsate la baza scării, înainte de a urca. De altfel, întreaga locuință, ca și altele pe care le-am vizitat, strălucește de curățenie.

Viața deloc ușoară a acestor oameni a făcut să apară o artă aspră și ea. O albie dintr-un lemn de rezonanță și cîteva ciomege lustruite rudimentar s-au constituit într-un instrument de percuție, la care cîteva femei și fete au executat o melodie, mai bine zis, un ritm de o excepțională frumusețe și vigoare. Ce vrea să însemne această sonoritate gravă n-a putut să-mi explice nimeni. Doar că ea există demult și că femeile au moștenit-o de la mamele lor, care, la rîndul lor, o știau din străbunii.

Ne-am înapoiat la Hoa Binh pe același drum șerpuit, încărcat de frumuseți unice. Era în amurg, cînd întreaga natură se îmbracă la tropice într-un văl de culoare violetă, peste care, brusc, se lasă noaptea. Odată cu ea, din senin s-a pornit o furtună puternică, smulgînd ramurile arborilor și aplecînd pînă la pămînt tulpinile elastice de bambus. A urmat o ploaie torențială, după care liniștea nopții s-a așternut peste tot. Din furtuna și ploaia musonică n-a mai rămas decît amintirea. E o căldură înăbușitoare și umiditatea sporită îngreuiază respirația. Ne retragem în camerele noastre sub mustichere. A doua zi aveam să pornim din nou la drum.

1000 +1

Ratificare

Primul ministru al Finlandei, Kalevi Sorsa, a declarat, în cursul unui interviu televizat, că țara sa este gata să ratifice acordul de liberalizare a comerțului cu Piața comună. Premierul finlandez a menționat că partidul de guvernămînt este pregătit să semneze acordul, dar că, pentru aceasta, Parlamentul trebuie să acorde guvernului împuterniciri speciale în domeniul economic, care vor fi folosite pentru soluționarea problemelor ce vor apare în economia națională, îndeosebi în industrie, după intrarea în vigoare a înțelegerii cu C.E.E. După cum se știe, Finlanda urma să ratifice acest acord în luna iunie 1972, împreună cu alți membri ai Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS), dar, ulterior, decizia a fost amînată.

Condamnare

Consiliul general al Organizației internaționale a aviației civile (ICAO), agenție specializată a O.N.U., a condamnat în unanimitate Israelul pentru interceptarea, la 10 august, a unui avion civil, libanez. În rezoluția sa, ICAO recomandă apropiatei sale conferințe de la Roma să includă pe ordinea de zi problema amestecului ilegal al statelor în traficul aerian civil. Rezoluția recomandă, de asemenea, ca incidentul din 10 august să fie examinat de Adunarea extraordinară a ICAO, care va avea loc tot la Roma.

Amnistie

S-a anunțat din sursă autorizată că cei 56 de ofițeri participanți la complotul din marina militară a Greciei beneficiază de amnistia proclamată la 19 august de președintele Papadopoulos. Din aceeași sursă s-a aflat că civilii implicați în complotul marinei sînt, de asemenea, amnistiați. Printre ei figurează fostul ministru de externe E. Averoff și Cristoforos Stratos, prieten personal al fostului rege Constantin. Pe de altă parte, a fost anulată urmărirea judiciară a fostului premier Constantin Caramanlis. Totodată, s-a anunțat că ofițerii de pe contratorpilorul „Velos" nu beneficiază de amnistie, acțiunea lor fiind comisă în afara teritoriului grec.

Avioane

Surse ale Pentagonului au declarat că S.U.A. folosesc avioanele de spionaj cele mai perfecționate de tip „SR-71" pentru urmărirea activităților din Cambodgia. Camerele de luat vederi ale acestui avion pot fotografia de la 24 km înălțime, cu o mare acuratețe a imaginilor.

Ocazie neoficială. *Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, și soția sa au fost prezenți la căsătoria fiicei lor Liselotte cu Pierre Natural, avocat, fiul ambasadorului Elveției în R.P. Chineză*

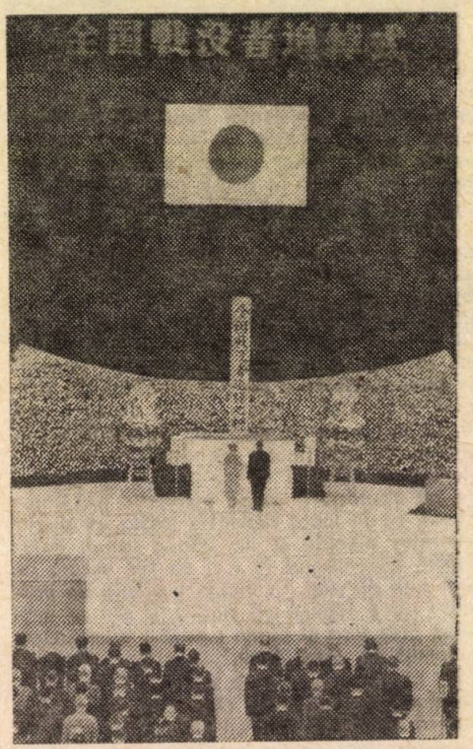

28 de ani. *Aniversarea încheierii războiului din Pacific a fost marcată, în Japonia, de o ceremonie la care au fost prezenți împăratul Hirohito și împărăteasa Nagako.*

Conspirație ? *Sosit la New Orleans, la 20 august, pentru a participa la o întrunire publică, președintele Nixon (în centrul fotografiei, alături de soția sa, Patricia Nixon) nu a mai parcurs străzile orașului în fruntea unui convoi de automobile, serviciile prezidențiale de securitate apreciind ca posibilă existența unei conspirații. A fost pus sub urmărire un fost polițist din New Orleans, Edward Gaudet, care ar fi proferat amenințări la adresa președintelui. Un post local de televiziune a anunțat, tot la 20 august, că s-a furat o uniformă a poliției și un automobil folosit de agentul Clarence Giarusso. Automobilul a fost găsit pe malul unui lac din apropierea orașului ; totodată, s-a anunțat furtul unui automobil din apropiere. Se crede că aceste incidente ar fi în legătură cu presupusa conspirație împotriva președintelui.*

Relaxare... *Personaj principal în recenta controversă privind politica agrară a C.E.E., ministrul vest-german al agriculturii, Josef Ertl, se relaxează, în mijlocul familiei, la cabana sa din munții Bavariei. În costum tradițional bavarez...*

Vameşii patrupezi. *Autorităţile vest-germane recurg, în acţiunea de combatere a traficului de droguri, la cîini dresaţi; în fotografie, o percheziţie la bordul unui avion, pe aeroportul oraşului Hanovra.*

Accident. *Joseph P. Kennedy III, unul dintre fiii defunctului Robert Kennedy, a fost găsit vinovat de neglijenţă, după ce automobilul pe care îl conducea, în Nantucket (statul Massachusetts), a suferit un accident, soldat cu traumatisme pentru trei dintre pasageri.*

Poziţie

Ministrul economiei al R.F. Germania, Hans Friderichs, a declarat că guvernul său va milita în cursul negocierilor G.A.T.T., care vor avea loc în luna septembrie, la Tokio, „în favoarea celei mai mari liberalizări posibile a comerţului mondial". Ministrul a participat la un consiliu de cabinet, unde s-a stabilit care va fi poziţia delegaţiei vest-germane la Tokio. El a rezumat astfel orientarea stabilită de guvernul său: Bonnul cere ca negocierile G.A.T.T., precum şi negocierile monetare să se desfăşoare paralel; reforma politicii agrare a Comunităţii, care va începe în luna septembrie la Bruxelles, trebuie să faciliteze negocierile dintre Comunitate şi S.U.A. în cadrul G.A.T.T.; Republica Federală Germania, al cărei comerţ exterior reprezintă 18 la sută din produsul său naţional brut (faţă de 5 la sută cît reprezintă comerţul exterior al S.U.A), va cere la Tokio o reducere substanţială a tuturor taxelor vamale şi nu va accepta o armonizare la nivel ridicat; Bonnul va cere să se acorde ţărilor celor mai sărace avantaje speciale, tarifare şi de altă natură.

Precizare

La 20 august, Agenţia Telegrafică Coreeană a dat publicităţii o informaţie în care precizează că un purtător de cuvînt al Ministerului Forţelor Armate al R.P.D. Coreene a denunţat şi a condamnat în mod sever informaţiile de provenienţă israeliană potrivit cărora aviatori nord-coreeni ar pilota avioane egiptene de vînătoare.

Ajutor

Crucea Roşie din R.P. Chineză a anunţat că a hotărît să acorde Pakistanului un ajutor de două milioane yuani (cca 416 000 lire sterline) pentru victimele inundaţiilor. Jumătate din acest ajutor va consta în mărfuri – 2 500 tone grîu, pleduri de lînă, îmbrăcăminte şi medicamente.

Culegere

Ziarul „Pravda" din 21 august a consacrat un articol apariţiei, la Moscova, a primelor 17 volume ale lucrării „Documentele politicii externe a U.R.S.S.", întocmită de Ministerul Afacerilor Externe al U.R.S.S. Cele 17 volume ale „Documentelor politicii externe a U.R.S.S.", a căror editare continuă, conţin aproape 5 000 de materiale inedite şi peste 3 000 de note. Ele cuprind perioada dintre anii 1917-1934.

Investigaţii la Lillehammer (Norvegia) — *unde marocanul Ahmed Bouchiki, suspectat (se pare, nejustificat) că ar fi colaborat cu organizaţia „Septembrie Negru", a fost asasinat de un comando antipalestinian.*

Rachete

Citind revista americană „Aviation Week", presa israeliană anunţă că S.U.A. intenţionează să furnizeze Israelului rachete aer-aer „M-7-F". Noile rachete americane sînt dotate cu reactoare foarte puternice, care le permit să atingă de trei ori şi jumătate viteza sunetului. Ele au o rază de acţiune de 60 km şi pot atinge o altitudine de peste 30 km.

Diplomat

Ministrul japonez al justiţiei, Tsaji Tanaka, a declarat în cursul unei conferinţe de presă că un diplomat sud-coreean a sosit în Japonia în ajunul răpirii lui Kim Dae Jung, liderul opoziţiei sud-coreene. Potrivit ministrului justiţiei, diplomatul în cauză, Park Jong Il, ar fi un agent al Biroului Central de Informaţii sud-coreean (KCIA), iar vizita sa în Japonia ar putea fi pusă în legătură cu răpirea lui Kim Dae Jung.

Declaraţie

Serviciul de presă al Ministerului Afacerilor Externe din Franţa a publicat următoarea declaraţie:
„În legătură cu articolul lui Conrad Ahlers, deputat în Bundestag, potrivit căreia preşedintele Republicii franceze ar fi propus întrunirea unei conferinţe la nivel înalt la care să participe Franţa, Anglia şi Republica Federală Germania, nu se ştie nimic la Paris despre o iniţiativă franceză în acest sens".

Garrison pus sub acuzaţie. *Procurorul districtual Jim Garrison — care s-a bucurat de o apreciabilă publicitate cu cîţiva ani în urmă, cînd pretindea că ar fi depistat complotul care a dus la asasinarea lui John F. Kennedy — este acuzat, în faţa unui tribunal federal, că ar fi fost mituit de organizatorii unor jocuri de noroc ilicite.*

DOCUMENTAR

GRENADA

Tiberiu Bogdan

În termeni laconici, un purtător de cuvînt al Foreign Office-ului anunța la sfîrșitul lunii iulie : Guvernul englez a hotărît să acorde, începînd de la 7 februarie 1974, independența Insulei Grenada. Măsura a fost luată în urma negocierilor ce au avut loc la Londra timp de cîteva săptămîni între reprezentanții guvernului britanic și o delegație grenadiană, condusă de primul ministru Eric M. Gairy. Comunicatul dat publicității în legătură cu accesul insulei la independență menționează, totodată, că Grenada va cere admiterea în Organizația Națiunilor Unite, rămînînd membră a Commonwealthului.

■

Grenada. Nume legendar, exotic, cunoscut locuitorilor „lumii vechi" nu atît din relatările exploratorilor sau călătorilor temerari, puține la număr, cît mai ales din fabulația abundentă a romanelor de aventuri plasate în ținuturi îndepărtate, cu indieni, corsari, comori fabuloase, peripluri și stihii dezlănțuite în regiunea faimoaselor Insule ale Vîntului (Windward Islands), din care face parte și Grenada. Chiar marile enciclopedii și almanahuri dau puține date despre Grenada, limitîndu-se la informații geografice și economice sumare, din care aflăm în esență că este vorba de o insulă vulcanică, de o formă aproape ovală, cu o suprafață de 120 mile pătrate și o populație de circa 100 000 locuitori, potrivit unor estimări aproximative ale O.N.U. Aceleași surse menționează că, spre deosebire de alte insule din această zonă, fiind plasată mai la sud, se bucură de o climă mai blîndă și, deși nu întotdeauna, este mai ocolită de dezastruoasele „hurricane" care bîntuie în Marea Caraibilor. Dar, dacă locuitorii străvechi ai Grenadei au putut rezista încleștării cu natura, mai greu le-a fost de-a lungul secolelor să supraviețuiască furtunilor de altă natură ce s-au abătut asupra locurilor lor de baștină o dată cu primii europeni care au păsit pe aceste pămînturi de o sălbatică frumusețe. Într-adevăr, istoria Grenadei consemnează că insula, descoperită de Columb în 1498, în timpul celei de-a doua expediții în căutarea „Lumii noi" și botezată de marele navigator cu numele Conception, era locuită în întregime în acele vremuri, ca de altfel și alte insule din acest bazin maritim, de indienii caraibi, cei care au dat numele lor agitatei mări dintre cele două Americi. A urmat un sistematic proces de exterminare a indienilor, început de conchistadorii din Peninsula Iberică și continuat de alți colonizatori — alternativ francezii și britanicii. Istoria relatează sec momente de răscruce în istoria frămîntată a micii insule : spaniolii au cedat-o englezilor în 1627, dar aceștia n-au avut parte de ea decît scurt timp. În 1650, puternicul guvernator francez al Martinicăi, Dizel du Parquet, debarcă în fruntea trupelor sale, ocupînd teritoriul pentru a împodobi coroana regilor Franței cu o nouă perlă a Caraibilor. Din nou sub stăpînire britanică în 1763, din nou sub stăpînire franceză în 1779, Grenada este iar retrocedată coroanei britanice în 1783. Răzmerițele pentru izgonirea plantatorilor și trupelor colonialiste au fost înăbușite cu cruzime.

Posesiune britanică relativ liniștită în timpurile moderne, Grenada a avut soarta obișnuită a teritoriilor coloniale, populația ei — „completată" masiv cu sclavi negri aduși în calele corăbiilor pentru munca pe plantații — lucrînd din greu pentru aprovizionarea Angliei cu banane, cacao, bumbac, trestie de zahăr, nuci, uleiuri și alte produse coloniale. Dar în ciuda inegalității de forțe, poporul micii insule și-a urmat dîrz idealul de libertate. În 1838, guvernul britanic edictează emanciparea sclavilor pe insulă și deși aceasta n-a schimbat prea mult condițiile de viață ale locuitorilor, măsura a întreținut flacăra speranței de neatîrnare. Grenada dobîndește treptat, prin poziția ei geografică, un rol important în administrația colonială britanică din regiune ; în 1885 ea devine sediul guvernului „Insulelor britanice ale Vîntului", iar în 1958 intră în Federația, de inspirație engleză, a Indiilor occidentale. După ce această formulă s-a dizolvat, sub presiunea luptei pentru eliberare, în 1962, și după ce insula a intrat în planurile britanice de formare a unei noi asociații. la 3 martie 1967 Grenada dobîndește statutul de „stat asociat" la Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și de membru al Commonwealthului, împreună cu alte cinci teritorii — Antigua, Dominica, St. Lucia, St. Vincent și St. Kitts-Nevis-Anguilla. În conformitate cu acest statut, teritoriile asociate își conduc treburile interne singure, dar depind de Anglia în relațiile externe și problemele de apărare și, desigur, pe plan economic.

Alegerile care au avut loc în ultimii ani au relevat un proces de clarificare politică a populației și de sporire a pozițiilor parlamentare ale forțelor favorabile independenței. Mișcarea politică internă, dominată de două partide principale — United Labour Party și National Party — a dus la ultimul sufragiu la alegerea liderului Partidului laburist unit condus de Eric Gairy, partizan al independenței, în funcția de prim-ministru al micului stat. În urma negocierilor cu Anglia s-a anunțat oficial, la 1 iunie a.c., că guvernul britanic a hotărît, sub rezerva aprobării de către Parlament, să acorde independența Grenadei. În conformitate cu procedura convenită de cele două părți, la sfîrșitul lunii iulie a.c., s-a anunțat că Grenada va dobîndi oficial independența la 7 februarie anul viitor, cînd va candida și la calitatea de membru în O.N.U.

■

În fața Grenadei se pun, înainte de toate, problemele obișnuite pentru tinerele state, ale consolidării economiei proprii. Sub aspectul condițiilor geografice și al resurselor, la proporțiile ei, insula dispune de condiții favorabile pentru a-și desfășura, în contextul colaborării internaționale, o viață economică ascendentă. Desigur, economia actuală este firavă, slab dezvoltată, și în orice caz în dezacord cu reclamele pliantelor turistice care descriu Grenada numai ca „ținut al dansurilor exotice și al unor splendide stațiuni climaterice". Economia teritoriului este predominant agricolă, mai mult de jumătate din locuitori lucrînd pămîntul. Terenul arabil include cîteva latifundii mai mari, de regulă în mîinile bogătașilor străini și localnici, restul suprafeței arabile fiind divizată în loturi mici ale indigenilor nevoiași. Totuși, solul de origine vulcanică, pe care s-a format un strat de pămînt gras, favorizează culturile de cacao, nuci de cocos, bumbac, plante uleioase, banane, trestie de zahăr, fructe. La aceasta contribuie și clima foarte prielnică, tropical maritimă, fără efectele dezastruoase ale taifunurilor, dar cu precipitații prielnice culturilor. Vegetația este de aceea bogată, incluzînd arbori tropicali, pomi fructiferi, tufișuri de un verde crud — suprafețele împădurite fiind de peste 4 000 hectare. Există însă mari decalaje între viața de lux a păturilor avute, cu vile înecate în verdeață, terenuri de golf și piscine private, cu hoteluri, magazine și cabarete de lux și cealaltă față a insulei — a căsuțelor sărăcăcioase și a piețelor mici în care țăranii își vînd puținele lor produse agricole. Pozițiile companiilor străine de exploatări agricole și turistice dețin o pondere însemnată în economie, trăgînd avantaje de pe urma muncii băștinașilor. Industria teritoriului este embrionară, reducîndu-se la cîteva întreprinderi manufacturiere ce pregătesc de regulă produsele agricole pentru export. După 1960, paralel cu lupta politică pentru independență, a fost încurajată o anumită diversificare economică, depunîndu-se în special eforturi pentru dezvoltarea turismului, pentru care există condiții deosebite. Frumusețile naturale unice — pădurile tropicale și cîteva orășele pitorești, majoritatea în golfulețele de pe țărm — Victoria, Charlotte Town, Grand Roy, Wodford, Grenville, Sauteurs și capitala St. George's (9 000 locuitori) — alături de clima plăcută, deschid perspective dintre cele mai favorabile dezvoltării în continuare a turismului. Portul St. George's, inclus în ruta cîtorva companii de navigație, aeroportul internațional de la Pearls, precum și porțulețele de pe țărmuri în care pot ancora vase comerciale și pescărești facilitează extinderea turismului în Grenada.

Preocupat de evoluția economiei țării, guvernul grenadian intenționează — așa cum se arată și în comunicatul publicat în urma negocierilor de la Londra pentru acordarea independenței — să poarte tratative în vederea definirii relațiilor viitoare ale insulei cu Piața comună, după intrarea Angliei în Comunitate. În același document se arată că Anglia va continua să acorde Grenadei un ajutor economic anual în valoare de 750 000 lire sterline.

■

Așadar, un nou stat independent se naște în Marea Caraibilor, în proximitatea marelui continent latino-american, care, în ansamblul său, se trezește la o viață proprie, afirmînd personalitatea distinctă a națiunilor ce-l compun. În ciuda unor sceptici care ridică problema „limitelor" accesului la independență al așa-numitelor „microstate", apropiata proclamare oficială a independenței Grenadei se înscrie ca un act pozitiv, în deplină concordanță cu dreptul inalienabil al popoarelor la autodeterminare, la afirmarea personalității lor naționale, în condiții de libertate, pace și progres.

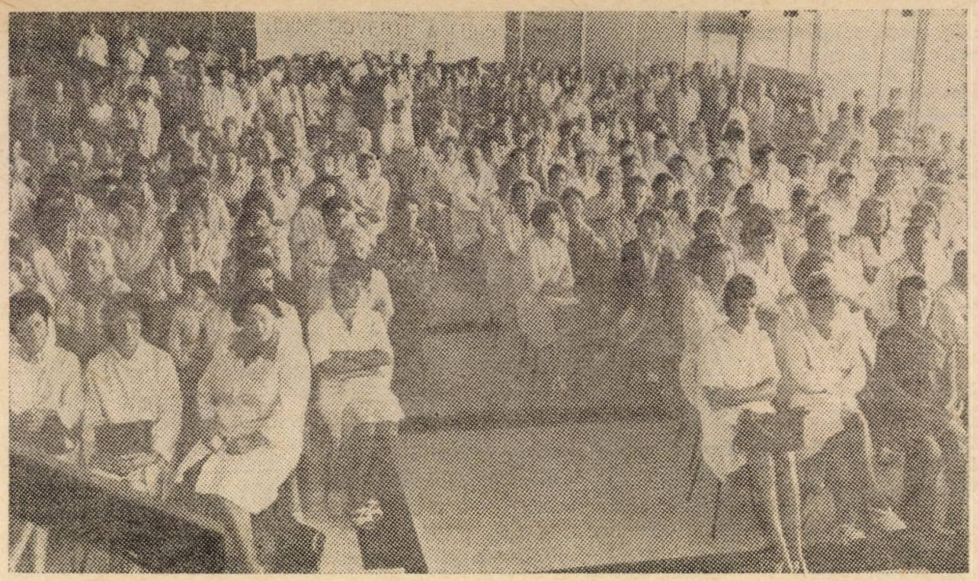

Din iunie pînă în august : adunarea generală a muncitorilor se întrunește zilnic și decide

Ora „LIP"

Luna trecută, la tradiționala și prestigioasa competiție ciclistă „Turul Franței", ceasuri „Lip" au asigurat, ca de obicei, cronometrajul. Ca de obicei, dar întrucîtva altfel decît de obicei. De data aceasta, automobilul pentru urmărirea cursei fusese pregătit nu de firmă, ci de muncitori — iar la bordul automobilului funcționa o mașină de multiplicat. Valuri de manifeste au fost astfel împrăștiate în orașele de pe parcurs.

Situația de la „Lip" era și ea deosebită, imagine răsturnată a unei acțiuni revendicative clasice : greviștii erau cei ce veneau la 7 dimineața să ponteze și lucrau, spărgătorii de grevă (vreo 20 din 1300) fiind cei ce rămîneau acasă, fabrica producea în mod ilegal din punct de vedere strict juridic — se asamblau piese din stocurile ascunse de muncitori, ceasurile se vindeau în afara circuitelor comerciale ale firmei — dar primarul orașului participa la manifestația muncitorilor de la „Lip" (devenită, prin afluxul populației, demonstrație de solidaritate cu ei), arhiepiscopul îi binecuvînta și (la început) prefectul stătea de vorbă cu conducătorii acțiunii.

Ce s-a întîmplat la fabrica „Lip" din Besançon ? În cîteva cuvinte : muncitorii au hotărît să-și apere locurile de muncă, puse sub semnul întrebării de un proiect preconizînd restructurarea întreprinderii ca urmare a unor erori de gestiune. Criza a izbucnit în aprilie, dificultățile financiare latente ale firmei erau însă vechi de mai mulți ani, iar istoricul mărcii „Lip" pe de o parte, evoluția și răsunetul inițiativei muncitorilor pe de altă parte, invită la mai mult de cîteva cuvinte.

O întreprindere centenară

Timp de un secol, „Lip" a fost ceea ce se numește o întreprindere familială : din 1867, cînd bunicul, Emmanuel Lippman, creează firma cu cincisprezece muncitori, pînă în 1967 cînd Fred Lip, nepotul, se vede nevoit să vîndă din acțiuni. Treptat, grupul elvețian „Ebauches", specializat în ceasornicărie, achiziționează 33 la sută din ele, apoi 43 la sută, devenind astfel principalul acționar : la începutul lui 1971, Fred Lip se retrage. Se pare că destinul vitreg al firmei se datorează, în proporții greu de precizat, atît conjuncturii care favorizează marile grupuri financiare, cît și greșelilor ultimului proprietar.

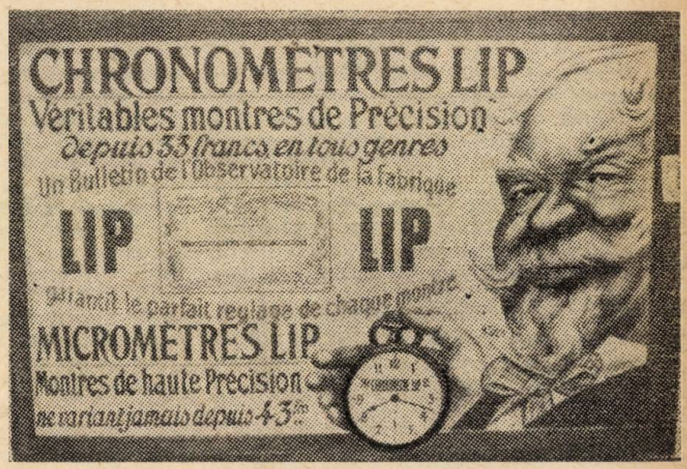

Afișul de pe vremea bunicului-fondator s-a păstrat...

Acesta este însă departe de a fi un incapabil. Întreprinzător, inventiv, el a făcut din fabrica pe care a moștenit-o de la tatăl lui în 1930 cea dintîi manufactură franceză de ceasornicărie, în ordinea importanței (600 000 de ceasuri pe an). În plus, deoarece vînzarea ceasurilor cunoaște perioade de vîrf (în primul rînd ajunul Anului Nou) care alternează cu perioade de stagnare, și pentru ca eficacitatea economică a firmei să nu rămînă subordonată acestor meandre calendaristice, el a extins aria de activitate a societății „Lip" : mecanică de precizie, tehnică militară, mașini-unelte. Dar inventivitatea lui Fred Lip nu se desfășura numai pe tărîmul inițiativelor industriale : s-ar părea că îi plăcea să surprindă pe cei din jur, comportîndu-se altfel decît toată lumea. În „Le Nouvel Observateur", Guy Sitbon povestește unele din scenele care au rămas în amintirea celor din fabrică. Toane ? Orgoliu ? Într-o zi, Lip convoacă directorii, aceștia vin și nu-l văd în birou pe patron. Îi aud însă brusc vocea și îl descoperă cocoțat pe un dulap, de unde li se adresează, parafrazîndu-l pe Napoleon : „De la înălțimea acestei piramide... pot să vă spun că sînteți niște idioți, că n-am nevoie de voi și că puteți să vă cărați". Altădată, la un consiliu de administrație, se instalează sub masă și de acolo ascultă rapoartele administratorilor-delegați. Pe sindicaliștii care îi prezintă revendicări, îi invită să rezolve diferendul printr-un... duel cu sabia — dar nu e mai puțin adevărat că, sub unele aspecte, la fabrica lui condițiile sînt ceva mai bune decît în alte părți : de pildă, nimeni nu e plătit cu ora, toți angajații fabricii au salarii lunare. Poate că nu din preocupare pentru problemele sociale, ci pentru că era vorba de o mînă de lucru foarte calificată, necesară bunului mers al întreprinderii, de altfel inteligent concepută în ansamblul ei. Cu anii, se pare că fantezia lui Fred Lip s-a canalizat tot mai mult în sensul capriciilor și bizareriilor, tot mai puțin în sensul inițiativelor utile, iar gestiunea a devenit catastrofală. Din 1969, societatea n-a mai plătit acționarilor dividende, iar cursul acțiunilor s-a prăbușit vertiginos : de la 86,60 franci în 1967, cursul lor mediu anual a scăzut la 38,60 franci în 1972, iar cursul cel mai jos din acest an a fost de 26,20 franci.

Drama

Ce schimbă intrarea în scenă a grupului elvețian ? „Ebauches" S.A. a ținut să achiziționeze prestigiul mărcii „Lip" și buna ei implantație comercială (magazinele de ceasornicărie-bijuterii avînd contracte cu fabrica din Besançon). În acest scop a și acordat societății franceze, imediat ce Fred Lip a părăsit fotoliul de președinte-director general, un împrumut de 10 milioane de franci și i-a procurat un împrumut bancar de alte 4,5 milioane de franci. Dar întreprinderea în sine interesează mai puțin pe cumpărătorii elvețieni — și mai cu seamă nu-i interesează activitățile ei anexe. În concepția grupului „Ebauches", redresarea societății „Lip" implică, firește, o sporire de capital, pe care este dispus s-o asume în parte, sub condiția unei „asanări a gestiunii", iar aceasta ar urma să comporte dezmembrarea întreprinderii și întoarcerea ei la producția exclusivă de ceasornice. Și chiar aci, „delestată". Ceea ce înseamnă, din 1300 de persoane, cîteva sute de concedieri : vreo 500 pentru că lucrează în alte ateliere decît ale ceasornicăriei, vreo 200 chiar din acest sector. Se pare că un proiect de restructurare ar fi fost gata încă de la începutul anului, dar atunci guvernul francez s-a opus...

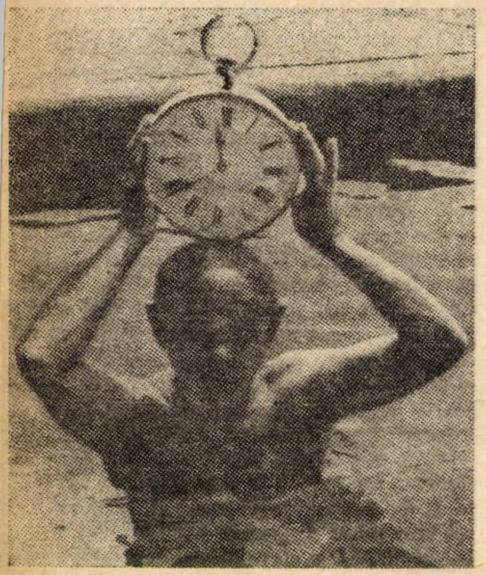

...dar nepotul are alte concepții despre reclamă.
(Fred Lip în 1969)

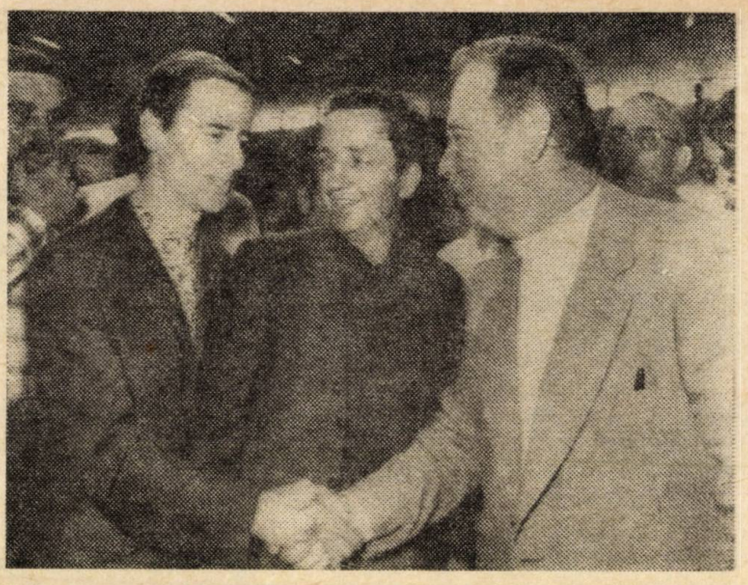

Mitingul comun de la Besançon (de la stînga la dreapta: Charles Piaget, Edmond Maire, Georges Séguy)

După alegerile din martie, problema revine la ordinea zilei. Fără succes : grupurile financiare se eschivează, I.D.I. (Institutul pentru dezvoltarea industrială) — consultat încă din 1972 — nu a ajuns la o concluzie, „Ebauches" își menține punctul de vedere. În fabrică la Besançon neliniștea muncitorilor și tensiunea cresc. La 17 aprilie, Jacques Saintesprit, fostul adjunct al lui Fred Lip, pe care la plecarea acestuia grupul elvețian i l-a desemnat ca succesor, demisionează. În aceeași zi, tribunalul de comerț din Besançon îl înlocuiește nu cu un nou președinte, ci cu doi „administratori provizorii". Și titulatura acestora, și faptul că unul dintre noii numiți a mai participat la lichidarea cîtorva întreprinderi (muncitorii din regiune l-au poreclit „domnul Faliment", „Cioclul", „Groparul"), dau personalului de la „Lip" sentimentul că este tratat ca un pion lipsit de importanță în calculele societății elveține care deține cea mai mare parte a capitalului, ale altor grupuri financiare eventual interesate de o participare, ale statului căruia îi incumbă sarcina de a veghea la folosirea mîinii de lucru. Administratorii provizorii caută să potolească spiritele : „nu vă agitați, vom face tot posibilul, sîntem toți pe același vapor". Ceea ce constituia în orice caz o metaforă excesivă : unul dintre administratori este avocat, celălalt — „Cioclul" — portărel, așa încît pîinea lor cea de toate zilele nu depinde de soarta întreprinderii „Lip", ca a muncitorilor acesteia. Muncitorii întîmpină de altfel întunecați și sceptici declarațiile de optimism ale administratorilor. Militanții sindicali obțin, prin consulul Elveției, o întîlnire cu doi membri ai conducerii grupului „Ebauches". Întrevederea confirmă bănuielile muncitorilor. Cei mai hotăriți pornesc la acțiune : întreruperi ale lucrului, încetiniri ale ritmului de producție cîștigă teren.

Trec două luni. S-a obținut ca salariile pe aprilie să fie plătite, s-au plătit și pe mai, dar administratorii anunță că vor mai plăti pînă la 10 iunie : vor trebui să discute împreună cu muncitorii ce va fi mai departe. La 12 iunie — muncitorii sînt în grevă și au ocupat uzina — administratorii provizorii, președintele tribunalului de comerț, reprezentanții comitetelor de întreprindere ale celor două mari centrale sindicale C.G.T. și C.F.D.T. se întrunesc în ședință. În timp ce administratorii declară, pur și simplu, delegaților sindicali că grupurile industriale care se interesau de eventualitatea relansării firmei s-au retras, muncitorii așteaptă nerăbdători rezultatul întrevederii pe culoarele și în birourile vecine. Într-unul din aceste birouri găsesc un dosar, uitat (sau lăsat cu intenție) acolo de careva dintre administratori : este planul, perfect pus la punct, de lichidare a întreprinderii. Mînioși, pătrund în încăperea unde are loc ședința și sechestrează pe administratori. Sînt orele 15,30. Către miezul nopții, pentru a se evita o ciocnire cu trupele C.R.S. (companiile republicane de securitate) care se pregătesc să ia clădirea cu asalt, „prizonierii" sînt lăsați să plece. În locul lor, greviștii fac o altă captură : confiscă un stoc de 60 000 de ceasuri și le repartizează în oraș în opt ascunzători. „Dacă nu vor să ne plătească salariile, ni le vom plăti noi înșine din vînzarea ceasurilor".

Mitingul organizat la 15 iunie pentru a explica opiniei publice temeiurile și obiectivele acestei acțiuni este un enorm succes : populația îi sprijină. Din convingerea că revendicările lor sînt legitime. Din solidaritate regională: deși situația mîinii de lucru e aci una din cele mai bune din Franța, în ultimii ani s-a înregistrat un număr relativ important de concedieri, iar lichidarea unei fabrici-pilot ca „Lip" sau degradarea ei suscită un reflex regional de apărare. Și ca expresie a unei stări de spirit răspîndit în întreaga țară, împotriva dezmembrărilor de uzine și a concedierilor de oameni.

O ordine fără cusur

Cele 60 000 de ceasuri s-au dovedit o captură mult mai prețioasă decît administratorii privizorii cărora le-au luat locul. Nu pentru că valorează 10 milioane de franci. Ci pentru că au suscitat — pentru a nu descompleta stocul — ideea de a repune fabrica în funcțiune și de a vinde producția pentru a asigura plata salariilor. Hotărîrea a fost luată la 19 iunie. A doua zi, se produc 1150 de ceasuri și se vînd 454. La sfîrșitul lui iulie, scriptele vorbesc despre aproximativ 40 000 de ceasuri vîndute pentru aproape 7 milioane de franci.

Scriptele — pentru că vînzările se fac cu respectarea tuturor obligațiilor tehnice și contabile : control de calitate, cutie de prezentare, factură, bon de garanție. „Tot ce facem este administrat impecabil. Dacă direcțiunea acceptă un acord, îi remitem ceasurile și banii", declară muncitorii. Totul este, într-adevăr, impecabil. Toți cei care vizitează uzina remarcă ordinea care domnește în fabrica fără patron, de la curățenia desăvîrșită a localurilor (o porțiune de perete cojit, notează un reporter, a fost chenăruită cu creionul și explicată : „Făcut de C.R.S.") la modul în care se iau hotărîrile : stîlpii acțiunii sînt comitetul sindical care deliberează în fiecare noapte și adunarea generală cotidiană care se pronunță asupra propunerilor comitetului. În plus, o însuflețire a oamenilor, alimentată de succesul acțiunii producție-vînzare, de simpatia care-i înconjoară, de faptul că se cunosc mai bine între ei și că-și descoperă meseria dincolo de mișcarea mereu repetată în fața benzii rulante.

Firește, această experiență fără precedent a inspirat nenumărate comentarii și reflecții. „Lip" la ora autogestiunii ? s-au întrebat unii, folosind prilejul pentru a face, nu fără oarecare prețiozitate, incursiuni în istoria socialismului utopic : Fourier, părintele ideii de falanster, apoi Proudhon („proprietate înseamnă furt"), s-au născut la Besançon. „Ceea ce facem aici nu este autogestiune ci autoapărare", răspundea Charles Piaget, unul din responsabilii sindicali de la „Lip" și principalul animator al acțiunii. Și un altul, primind — așezat la fostul birou al lui Fred Lip — pe un gazetar parizian: „Noi știm că vom trece iar de cealaltă parte a mesei". Dar personalul, consultîndu-se cu un grup de studii economice și cu avocați, înțelege să controleze soluția adoptată: „Nu noi vom alege pe căpitan, dar vom discuta pe locotenenții lui" (aluzie la unele din cadrele de conducere de la „Lip", care au combătut mișcarea revendicativă a muncitorilor). „Atitudine intolerabilă pentru un patronat care ține la prerogativele lui și care nici nu concepe cum să-și exercite autoritatea altfel decît de sus în jos", comentează gazetarul Georges Valance de la „L'Express".

Fapt este că patronatul pe de o parte, autoritățile pe de alta, par a fi fost surprinse de forma originală de acțiune pe care au adoptat-o muncitorii de la „Lip", de tenacitatea și disciplina lor. S-a sperat incontestabil în unele cercuri că iulie, perioadă de concedii, va rarefia energiile. Cu atît mai mult cu cît la 2 iulie Jean Charbonnel, ministrul dezvoltării industriale și științifice, a anunțat că este în studiu un „plan de redresare" a întreprinderii de la Besançon. Totuși, la sfîrșitul concediilor, muncitorii vin punctual la lucru, continuă să producă și să vîndă ceasuri „Lip". La 1 august, planul anunțat de ministrul dezvoltării este gata : seamănă mult cu cel prezentat trei luni în urmă de „Ebauches", preconizează, ca și acela, scindarea întreprinderii „Lip" în trei societăți corespunzînd ramurilor de producție, comportă, ca și acela, cîteva sute de concedieri. Muncitorii îl respinq,

iar industriașului Henry Giraud, însărcinat de guvern pentru a repune pe picioare fabrica „Lip" (a mai îndeplinit asemenea misiuni), îi pun întrebarea netă: „De ce marjă de manevră dispuneți pentru a trata cu noi ?" Trimisul oficial se va întoarce la Paris pentru consultări. Înainte de a pleca din Besançon, declară, între altele, ziariștilor: „O intervenție a forțelor de ordine ar fi o hotărîre gravă, care nu mi-ar ușura sarcina". Ignorînd că, în același timp, chiar Curtea de Apel din Besançon decide să ordone sigilarea întreprinderii și evacuarea prin forță a muncitorilor. Magistratul împuternicit să execute prima parte a hotărîrii este primit politicos la „Lip" și tot politicos împiedicat să sigileze. Cinci zile mai tîrziu, la 14 august, în zori, a doua parte a hotărîrii este adusă la îndeplinire de forțe ale poliției și jandarmeriei. Fără incidente. Fără incidente, deoarece trei mii de reprezentanți ai forței publice nu au găsit în fabrică decît vreo cincizeci de muncitori care asiguraseră garda de noapte. Fără incidente, deoarece punctul de vedere al sindicatelor, adoptat de adunarea generală era acela de a refuza violența : ceea ce explică de altfel și paza nocturnă redusă, deși se știa că există intenții de a evacua pe muncitori pînă cel mai tîrziu la 15 august.

Această operație „fără incidente" a avut însă un ecou imens. La Besançon întîi, unde, în după-amiaza aceleiași zile, 10 000 de persoane au manifestat exprimîndu-și solidaritatea cu muncitorii de la „Lip", iar seara au avut loc ciocniri între manifestanți și poliție. Apoi în întreaga țară, unde operația de evacuare prin forță este judecată cu asprime, de unii ca un gest inadmisibil, de alții ca o enormă greșeală. Fapt e că a contribuit să dea conflictului de la „Lip" o dimensiune națională. Să estompeze divergențele și să stimuleze orientarea către unitate de acțiune între cele două mari centrale sindicale : la 16 august, pentru prima dată, Georges Séguy și Edmond Maire, secretarii generali respectivi ai Confederației generale a muncii (C.G.T.) și Confederației franceze democratice a oamenilor muncii (C.F.D.T.), vin împreună pe terenul unei acțiuni, iar mitingul comun de la Besançon este un succes. Să creeze un climat favorabil unei sporite coeziuni a stîngii. Și să determine luări de atitudine tranșante în rîndurile așa-numiților „catolici sociali" : arhiepiscopul de Besançon, care în iulie denunța deja „suspensul inuman" impus muncitorilor de la „Lip" și care a sprijinit tot timpul acțiunea revendicativă a acestora, este un exemplu nu numai concludent, dar și urmat...

Cu calm și metodic, așa cum au pus în funcțiune fabrica acum două luni, muncitorii de la „Lip" negociază. Au propus mai de mult ca redresarea întreprinderii să se facă prin transformarea ei în „regie națională". Au respins recent contra-propunerea ministrului dezvoltării de a se constitui în unitate cooperatistă, pentru că aceasta ar putea fi lesne paralizată prin lipsă de credite și de sprijin tehnic. Ei vor să împiedice dezarticularea întreprinderii (cu atît mai mult cu cît este o fabrică-pilot), vor să împiedice concedierile. Obiective nu numai legitime, nu numai larg populare, dar — după părerea experților obiectivi — în întregime realizabile.

Florica Șelmaru

ONASSIS—NIARCHOS (12)

Publicitate și declin

Mircea Grigorescu

Modernizarea flotelor ar putea, pe termen lung, să aducă beneficii apreciabile celor doi armatori. Dar ea rămîne, fără îndoială, o operație care nu le-a putut aduce satisfacțiile oferite de marile lovituri de altădată, realizate prin jongleria vînzărilor și cumpărărilor, prin ingenioasele eșafodaje de intermediari-fantomă. Este o operație ținînd de conducerea modernă a afacerilor — activitate tot mai științifică și mai puțin artizanală, tot mai dependentă de analize riguroase ale pieței și mai puțin avantajată de marile „inspirații", învecinate sau nu cu codul penal.

Stavros Niarchos, care a cedat mult din frînele puterii fiului său, „tehnocratul" Philippos, pare să fi tras, de voie, de nevoie, anumite concluzii în acest sens. „Ari" Onassis este încă activ, se ocupă mai mult sau mai puțin direct de cele peste 1 000 de petroliere — și, probabil, și de cele alte cîteva zeci de domenii în care a făcut plasamente. Dar controlul direct și absolut asupra propriilor afaceri îi lipsește, iar vechiul reflex de a provoca valuri de agitație la burse și în lumea financiară se satisface prin false „lovituri", neverosimile prin absurdul lor : surse de încredere afirmă, iar cel interesat nu a dezmințit niciodată, că, din cînd în cînd, Onassis alege, prin punerea de deget, cu ochii închiși, pe o listă integrală, titluri de bursă pe care agenții săi le vînd în aceeași dimineață. Se pot imagina neliniștea unor burse întregi, panica acționarilor care au ghinionul să posede aceleași titluri și chiar ruina multora dintre aceștia, atunci cînd importante pachete de acțiuni sînt oferite spre vînzare, antrenînd grave, dacă nu chiar fatale, scăderi de cursuri. Pentru ca, a doua zi, autorul nu îndată identificat al acestor seisme să citească ziarele, cu o satisfacție care compensează eventualele pierderi și pe care o putem bănui înrudită cu aceea a făptuitorilor unor jafuri demne de prima pagină a presei de senzație.

Sinistrul joc cu milioanele este relatat în paginile romanului „Grecul", unul dintre marile succese editoriale în mai multe țări apusene, anul acesta. Personajul principal — Socrates Satrapoulos, nume care nu riscă să suprasolicite capacitățile imaginative ale unui public oricît de larg — are, în biografie, un cumnat rival și o îndelungată relație cu celebra cîntăreață „Menelas", sărbătorește Crăciunul, la Londra, la 15 august, într-o reședință acoperită de zăpadă carbonică și achiziționează perle și o insulă pentru soția sa, văduvă a președintelui american „Scott Baltimore". „Într-un film, rolul nu ar putea reveni decît lui Onassis însuși" — a spus, recent, Marlon Brando, care nu este ignorant nici în materie de filme, nici în privința lumii, de fapt nu prea cuprinzătoare, care face obiectul cronicii mondene — dovadă că a rupt, nu de mult, maxilarul aceluiași reporter prea insistent, Ron Galella, care a fost urmărit în justiție de Jackie Onassis, agasată de asiduitățile lui profesionale.

Pierre Rey, ziarist și playboy, este, fără doar și poate, unul dintre puținii care au reușit să cîștige sume apreciabile de pe urma lui Onassis : numai editorul francez i-a plătit, înainte de apariție, 120 000 de franci ; tirajele ulterioare și edițiile străine promit să rotunjească suma. Legenda devine tot mai rentabilă. În mod ironic, asta se întîmplă tocmai acum, cînd armatorii și familiile lor reprezintă într-o măsură diminuată punctul de intersecție între aventura milioanelor și aventura mondenă — pentru că administrarea marilor averi devine o operație prozaică, iar publicitatea aventurilor mondene se apropie de scadență datorită blazării publicului și limitelor pe care vîrsta le impune protagoniștilor. Acum, cînd cunoaște publicitatea marilor tiraje, duelul armatorilor este, de fapt, pe sfîrșite... Vor rămîne, simbolizînd aceeași inechitate, dar cvasianonime după retragerea celebrilor lor minuitori, milioanele. Vor rămîne, pînă la un termen pe care evoluția tehnologiei l-ar putea face îndeajuns de apropiat, petrolierele. Va rămîne, oare, ceva din povestea armatorilor ? Nu este prea sigur.

O licitație recentă a oferit amatorilor chiștocul unei țigări mentolate pe care — potrivit cuvenitului certificat de autenticitate — Jackie l-a aruncat, cu ani în urmă, pe fereastra unui automobil. Fum, cenușă, scrum — nota un ziarist — simboluri ale vanității...

ÎN CĂUTAREA ALTOR LUMI LOCUITE

Răspundeți ! Vă cheamă terestrii !

Cosmosul și misterele sale, setea de a cunoaște cît mai mult tainele universului preocupă cercuri din ce în ce mai largi, de pe toate meridianele globului. Prezența terestrilor pe Lună, trimiterea de nave și aparate spațiale spre Venus și alte planete nu au făcut decît să sporească interesul pentru descifrarea enigmelor încă persistente ale universului. Savanții încearcă să răspundă, să facă supoziții, să tragă concluzii din datele aflate la îndemînă sau susceptibile a oferi ipoteze. Reproducem, în numărul de față, un interesant articol apărut, sub semnătura lui Mino Damato, în săptămînalul italian „l'Europeo".

Obiectul care se află în fața mea este un compromis între o scrumieră mare și un vas de flori : sus, în centru la nivelul gurii vasului, se află o monedă de 10 lire. Ar fi de ajuns să întinzi mîna pentru a o lua.

Bernard Oliver mă privește : ne aflăm în biroul său de vicepreședinte pentru problemele cercetărilor, la Hewlett-Packard, unul dintre coloșii mondiali ai electronicii. Am petrecut toată dimineața împreună, la sectorul cercetări, pentru a vedea calculatoare din ce în ce mai mici. Ultimul pe care mi l-a arătat este cu puțin mai mare decît un pachet de țigări.

Dar acest tip de vas de flori, care se află între noi doi, pe o măsuță joasă, cu cele 10 lire la îndemînă și pe care trebuie să le iau, nu are, desigur, nimic comun cu calculatoarele din cea de-a doua sau a treia generație. De ce ține atît de mult Oliver ca eu să iau cele 10 lire ?

Cu cîteva seri în urmă, a ținut o conferință despre comunicațiile interstelare, la City College din San Francisco. Un ziarist a scris că era tot atîta public ca și la un recital al lui Joan Baez sau Carl Simon. Un succes datorat temei — cercetarea vieții extraterestre — și personalității lui Oliver, autor al unui proiect colosal pentru captarea semnalelor inteligente din spațiu : Proiectul „Ciclop".

Cele 10 lire sînt tot acolo și moneda strălucește răutăcios. Oliver schițează un zîmbet și eu mă hotărăsc. Întind brațul, dar mîna nu reușește să atingă moneda : este aici, în centrul vasului, dar degetele ajung în gol. Îmi dau astfel seama că ceea ce mi se părea a fi la nivelul gurii vasului era numai un fenomen de refracție a luminii, printr-o serie de oglinzi. Moneda este cu 20 de centimetri mai jos. Un adevărat miracol, chiar și pentru un ochi avertizat.

Este, oarecum, ceea ce se poate întîmpla în interpretarea semnalelor care vin din spațiu. Uneori sînt refracții terestre, alteori emisii provenind de la obiecte care nu se văd sau care pur și simplu, nu sînt cunoscute. În 1967, la radiotelescopul din Mullard, lîngă Cambridge, studenta Jocelyn Bell observă pulsații regulate, provenind aparent de la o stea. Cînd îl informează pe șeful echipei, cunoscutul astrofizician Anthony Hewish, acesta răspunde că trebuie controlată priza frigiderului din laborator... Se crede că este vorba despre un contact, apoi, în mod deschis, toți se gîndesc la extratereștri și, în sfîrșit, se descoperă că semnalele sosesc într-adevăr din cer, dar sînt naturale. Sînt emise de rotația unei stele, de neutroni, numită pulsar, reziduu al exploziei unei stele. Este un moment mare pentru astrofizică, dar nu pentru cei care au sperat într-un semnal inteligent.

Doi ani mai tîrziu, în 1969, cade un meteorit în Australia. În acest corp cosmic exobiologul Cyril Ponnamperuna de la NASA descoperă 27 de tipuri de aminoacizi, moleculele fundamentale, baza vieții. În 1972, dr. Jeffrey Banda, tot de la NASA, certifică proveniența extraterestră a aminoacizilor : nici o contaminare în laborator, bazele vieții veneau din fîșia de asteroizi cuprinsă între Marte și Jupiter. La Burakan, în Armenia, un laureat al Premiului Nobel, Francisc Crick, împreună cu un grup de academicieni americani și sovietici, proclamă, în 1973, primul an al extratereștrilor și hotărăsc sistemele pentru a lansa și a primi mesajele cosmice. Sînt Van de Kamp, Cocconi, Morrison, Drake : nume prestigioase ale astronomiei, care susțin de ani de zile „necesitatea de a ieși dintr-o intolerabilă izolare".

■

— *Prof. Oliver, dumneavoastră lucrați la proiectul „Ciclop". Ce este, exact, acesta, ce își propune și în ce punct se află lucrările ?*

— Proiectul „Ciclop" este unul dintre programele pe care le organizează NASA în fiecare an pentru tinerii profesori universitari din Statele Unite. Timp de unsprezece săptămîni, 20 de profesori universitari au examinat, în toate aspectele sale, problema captării semnalelor extraterestre. Întrebarea era : tehnica modernă este, într-adevăr, capabilă să realizeze o cercetare susceptibilă să aducă rezultate concrete pentru a individualiza semnalele prezentei în spațiu a unor ființe raționale ? Răspunsul este pozitiv. Poate fi individualizată prezența altor civilizații de tip avansat pe diferite planete ale universului nostru.

— *Unde am putea găsi alte civilizații ?*

— Civilizații formate din ființe raționale, alte rase ajunse la un înalt nivel de dezvoltare tehnică vor putea fi găsite, după previziunile noastre, pe planetele care au orbitele în jurul stelelor, caracteristici asemănătoare soarelui nostru. Galaxia din care face parte soarele nostru are peste 200 miliarde de stele și multe dintre ele, cam 15 la sută, sînt de tipul potrivit pentru a avea un sistem de planete, cu condiții de mediu de asemenea natură încît să poată găzdui forme de viață. 30 miliarde de stele ca soarele, numai în galaxia noastră : și știm că există milioane și milioane de galaxii.

— *Cum se poate capta un semnal ?*

— Noi apreciem că individualizarea unor forme de viață va avea loc ca o consecință a interceptării unor semnale radio ; desigur, nu tipul de semnale pe care este posibil să le primim cu un aparat normal, ci semnale radio cu lungimea de undă cuprinsă în porțiunca de unde scurte a spectrului. Aceste unde au o lungime de undă care variază de la 3 centimetri la 30 de centimetri. În acest tip deosebit de bandă de emisie, semnalele ajung deosebit de clare, pentru că nu există tulburări demne de apreciat, așa că, este posibil să se capteze semnale provenind de la distanțe atît de îndepărtate. Acesta este fasciculul de unde ideale pentru comunicațiile interplanetare și, prin urmare, noi presupunem că aceia care ar dori să se pună în legătură cu ființe vii de pe alte planete ar alege această lungime de undă. Dar, pentru a asculta mesaje transmise pe această lungime de undă, sînt necesare aparate de recepție foarte complicate și de mari dimensiuni. Ar fi necesară, în primul rînd, o antenă a cărei suprafață de primire a undelor ar trebui să fie egală cu circa 100 de kilometri pătrați.

— *Cît ar costa proiectul „Ciclop" ?*

— O antenă de dimensiunile pe care le-am descris acum ar cere, pentru construcția și pentru menținerea ei, o importantă sumă de bani. Noi apreciem că numai construirea complexului ar cere zece ani și că investiția totală ar putea foarte bine să depășească fondurile care au fost cheltuite pentru finanțarea proiectului Apollo. Pentru cine nu știe, costul lui Apollo a fost de ordinul miliardelor de dolari. Noi nu am cheltui imediat întreaga sumă destinată proiectului, ci am avea intenția să începem cu un mic complex de antene pe care să le amplasăm într-o arie cu diametrul de zece kilometri. Odată construit nucleul inițial, am începe să folosim complexul pentru căutarea semnalelor radio provenite de pe alte planete într-un timp de cîțiva ani-lumină. Pe măsură ce cercetările s-ar dovedi fără rezultate și s-ar extinde tot mai departe în galaxia noastră, am construi un complex din ce în ce mai mare, sporind progresiv numărul antenelor.

— *În afară de ceea ce ați amintit în treacăt, care sînt motivele cele mai importante care vă determină să realizați proiectul „Ciclop" ?*

— Cred că problema dacă omul este sau nu singura ființă rațională existentă în univers trebuie considerată ca fundamentală. Noi nu vom fi în stare să dăm un răspuns precis la această întrebare, pînă cînd nu vom găsi semne care să ne indice prezența altor forme de viață, sau care să ne facă să excludem posibilitatea ca forme de viață la un anumit nivel de dezvoltare să existe în vreo parte a universului. În momentul de față, noi considerăm că forme de viață există

Discuție între Frank Drake (în stînga), directorul radiotelescopului din Arecibo (Porto Rico) și autorul articolului, Mino Damato. În planul secund, rețeaua parabolică de oțel destinată captării semnalelor din Cosmos

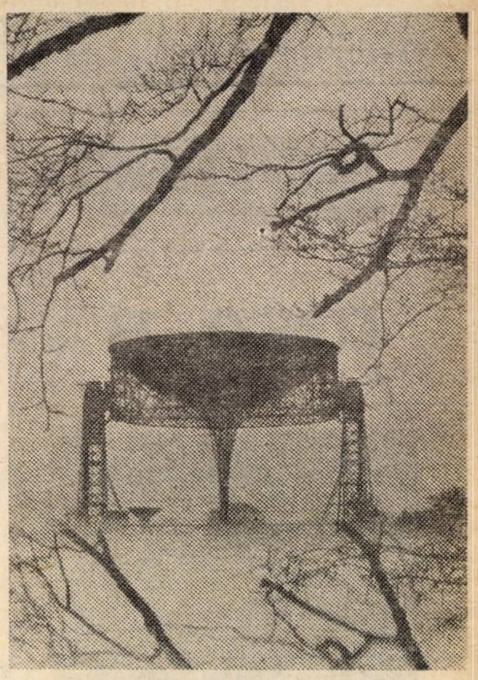

Jodrell Bank (Anglia): un alt centru de „ascultare a infinitului"

pe multe planete și că unele dintre aceste forme trebuie să fi atins un nivel de dezvoltare de asemenea natură încît să creeze ființe cu o inteligență cel puțin egală cu a noastră. Acum, dat fiind că am reușit să demonstrăm cu proiectul „Ciclop" că stadiul la care a ajuns tehnica noastră ne permite să întreprindem încă de pe acum cercetări de acest gen, eu cred că curiozitatea noastră de oameni, și de oameni de știință, nu ne va lăsa în pace pînă cînd nu vom fi început să căutăm semnalele extraterestre. Considerăm, de asemenea că, datorită acestor cercetări, civilizația noastră poate obține multe beneficii din contactele interstelare pe care eventual am reușit să le stabilim. Poate că asemenea contacte s-au desfășurat din timpuri imemoriale, poate de miliarde de ani, în galaxia noastră. Dacă ipotezele noastre sînt exacte, punîndu-ne în legătură cu aceste civilizații vom avea posibilitatea să intrăm în posesia unui imens patrimoniu de cunoștințe, poate deja transmise, repet, de la planetă la planetă, de la civilizație la civilizație, încă cu miliarde de ani în urmă.

— *Ce posibilități există ca proiectul „Ciclop" să fie realizat?*

— Probabilitățile sînt legate, evident, de aprobarea de către NASA și, apoi, de alocarea sumelor respective de către Congres. Dacă, între timp, se va reuși să se găsească sistemul de a produce în serie, la preț redus, miile de antene necesare, problemele vor fi simplificate. Complexul va fi complet automatizat, deoarece căutarea semnalelor se va face cu o viteză excepțională : fiecărei stele sau, mai binezis, zonei sale, nu-i vor putea fi dedicate mai mult de cîteva minute.

— *Prof. Oliver, dumneavoastră împărtășiți părerea că, poate, un alt Oliver, de pe o altă planetă a unui alt sistem solar, a convins NASA respectivă și Congresul țării să lanseze un semnal în spațiu?*

— Da. Dar semnalele captate ar putea fi și involuntare : transmisii de televiziune cu înaltă frecvență, impulsuri trimise sateliților artificiali, unde radar folosite în scopuri, să zicem, militare. Semne care ar pune capăt izolării culturale a speciei umane.

■

La 4 decembrie 1973, orele 2,26 GMT, o sondă spațială americană Pioneer X va sosi la o distanță utilă de Jupiter pentru a începe să transmită informații despre planeta cea mai mare și cea mai misterioasă a sistemului solar. Vor fi trecut atunci 641 de zile de cînd sonda a părăsit Pămîntul îndreptîndu-se spre Jupiter. Partea cea mai dificilă a misiunii Pioneer X (Pioneer XI, pornit cu cîteva luni în urmă, va sosi peste un an și jumătate) a fost traversarea fasciculului de asteroizi, lat de milioane de kilometri și situat ca un inel între Marte și Jupiter. Sonda, călătorind cu o viteză relativă de 15 kilometri pe secundă, a reușit să depășească corpurile cosmice, deși a fost lovită de vreo 60 de micrometeoriți.

Odată transmise datele despre Jupiter, sonda se va pierde în spațiile interplanetare și va ieși din sistemul solar. Primul obiect construit de om care ajunge atît de departe, primul mesaj al Pămîntului către o ipotetică civilizație extraterestră. La exteriorul navei spațiale Pioneer X este fixată o tăbliță pe care sînt reprezentați un bărbat și o femeie ; aceștia „povestesc" în simboluri matematice cînd și de unde a pornit sonda, cunoștințele de astrofizică ale pămîntenilor, pozițiile față de Pămînt ale pulsar-urilor, faruri cosmice ce emit semnale regulate, dar fiecare cu o frecvență diferită de a celuilalt. Au conceput-o și desenat-o doi renumiți astronomi americani, Carl Sagan și Frank Drake, cu colaborarea soției lui Carl, Linda.

Drake este directorul radiotelescopului de la Arecibo, din Porto Rico : aici a avut loc marea revoluție a astronomiei din anii '60. Radiotelescopul de la Arecibo, cel mai puternic din lume, este în prezent unicul în stare să capteze semnale extrastelare : o imensă rețea, cu diametrul de 400 metri, a fost pusă într-o cavitate naturală și primește undele radio provenite din cer, focalizîndu-le pe o antenă suspendată la 140 de metri înălțime. La platforma suspendată se ajunge cu un cărucior minuscul, tras de un cablu subțire. Lui Drake nu-i place să ducă pe nimeni acolo, de cînd cîțiva colegi, odată ajunși, au fost cuprinși de agorafobie și ameteli.

Căruciorul pornește și intră, aproape imediat, într-un nor : umezeala ne pătrunde în oase și nu avem posibilitatea de a reveni înapoi. Iar Drake povestește :

„Pulsar-ul, steaua de neutroni din marea nebuloasă a Cancerului, l-am găsit tocmai aici, cu acest radiotelescop : ei bine, dacă am lua Pămîntul și l-am comprima așa cum este comprimată o stea de neutroni, Pămîntul s-ar reduce la o minge cu dimensiunea de numai 100 metri diametru și ar putea fi comod sprijinită în interiorul rețelei-radio care se află sub noi, ca o porție de înghețată într-o cupă de sticlă. Cînd am captat pulsar-ul știam însă unde să căutăm, în ce zonă a cerului putea exista un semnal radio. Unul dintre lucrurile cele mai importante din punct de vedere științific, în această epocă a noastră, este că știm că în fiece moment există unde radio care ajung pe Pămînt, emise de alte civilizații. Și le putem foarte bine primi cu acest extraordinar instrument, dar numai dacă știm pe ce frecvență să ne sincronizăm și în ce direcție să îndreptăm radiotelescopul nostru.

În momentul de față putem individualiza un „geamăn" al său, la o distanță de multe mii de ani-lumină de Pămînt. Zgomotul pe care îl auziți dv. în acest moment provine de la tehnicienii și muncitorii care lucrează la antenă și la rețea, aducîndu-i diferite îmbunătățiri. Cînd această muncă se va termina, peste un an sau doi, telescopul va fi în măsură să individualizeze un geamăn al său pe toată lungimea galaxiei, a Căii Lactee. Noi am calculat că, dacă acest telescop ar fi folosit numai pentru căutarea semnalelor, 24 de ore din 24, ar exista multe probabilități de a reuși să individualizăm existența altor civilizații în limitele galaxiei noastre. Iar ocazia ce ne este oferită e una dintre cele mai mari din istoria omenirii. Noi ne exprimăm speranța că în cursul vieții noastre vom reuși, grație acestui telescop sau altuia, să descoperim primul semnal provenind de pe o altă planetă..."

Potrivit astronomului sovietic Kardacev, civilizațiile existente în galaxia noastră sînt divizate în trei categorii, pe baza consumului pe secundă de energie artificială, calculată într-o unitate de măsură numită erg. Prima categorie — civilizațiile ca aceea terestră, cu un consum de $4x10^{19}$erg. Un consum care ne permite dezvoltarea unei tehnici ce ne duce în afara spațiului terestru, dar nu ne permite explorarea și colonizarea sistemului solar. Acest lucru l-ar putea face, însă, o civilizație cu un consum de $4x10^{33}$erg. Dacă această civilizație există, a susținut astronomul sovietic la întîlnirea de la Burakan, ar trebui să fi început deja explorarea galaxiilor. Dar dezvoltarea ei tehnică ar duce la utilizarea, în acest scop, a unor instrumente aflate foarte departe de orice posibilitate a noastră de a ni le imagina. Nu astronave care parcurg 15 km pe secundă ca Pioneer, și nici călătorii-lumină, la 300 mii kilometri pe secundă : ci, mai probabil, spune Kardacev, deplasări temporale ale materiei, pentru a permite depășirea barierelor timpului. Chiar servindu-ne de acele „găuri negre" pe care și le imaginează fizica, descoperite recent, unde moartea unei stele a lăsat un haos de materie, în care spațiul și timpul nu au sens comun și sfîrșește limita cu antimateria ; unde nici lumina nu poate ieși...

■

La Arecibo s-a oprit ploaia torențială. Drake, sprijinit de pasarela care unduiește în gol, privește în jos lucrările din jurul radiotelescopului lui. Cu puțin timp în urmă mi-a spus, repetîndu-mi o frază a celui mai renumit astrofizician de astăzi, Fred Hoyle : „Universul nu numai că este mai straniu decît ni-l imaginăm, dar este chiar mai extraordinar decît am putea să ni-l imaginăm".

jeune afrique

CONGO '73

Interviu cu președintele Republicii Populare Congo, MARIEN N'GOUABI

— Domnule președinte, cred că după 10 ani de revoluție, se impune un bilanț ?

— In ce ne privește, am încercat totdeauna, prin declarații oficiale, să precizăm atît eșecurile cît și succesele noastre. Primii ani ai „Mișcării populare din august 1963" au fost foarte grei deoarece, la început, ne lipsea o platformă, o organizație de avangardă în măsură să mobilizeze mase populare largi pentru construirea unei societăți noi.

După evenimentele din august 1963, am creat un front numit Mișcarea națională a revoluției. M.N.R. grupa aproape toate forțele care contribuiseră la înlăturarea regimului lui Fulbert Youlou. Încă de la început, am pus principiul opțiunii socialiste, ceea ce a creat probleme în măsura în care membrii M.N.R. nu erau cu toții marxiști. Au existat deci contradicții destul de ascuțite, antagonisme. Foarte repede, mișcarea s-a prăbușit în mijlocul luptelor interne, al conflictelor dintre șefi. Unitatea națională a suferit enorm din cauza acestei slăbiciuni. Aparatul de stat rămînînd neschimbat, am încercat să facem eforturi pe linia naționalizării, de pildă a învățămîntului ; erau, desigur, cîteva schimbări pe plan administrativ, dar, în adîncime, nu am zdruncinat aparatul de tip neocolonial și nici nu am atacat în mod fundamental grava problemă a conducerii economiei naționale, a comerțului interior și exterior, de către congolezi.

Totuși, se poate spune că, din punct de vedere al ideilor, în special la nivelul tineretului, al clasei muncitoare și al armatei, s-au produs transformări.

În ce privește politica externă, începînd din 1963 am pus deschis problema luptei de eliberare, am condamnat regimurile rasiste sau minoritare din Africa de Sud și din Rhodesia, am condamnat Portugalia și NATO.

Pe plan economic, am început experiența creării întreprinderilor de stat al cărei obiectiv este de a dobîndi controlul asupra întregii economii naționale. Dar ne-am lovit de eterna problemă a „lumii a treia" : trebuia să rezolvăm problemele dezvoltării și a șomajului. Încă de la înființarea lor, întreprinderile de stat aproape că s-au transformat în întreprinderi cu caracter social. Trebuie spus, de asemenea, că ne lipseau cadrele calificate. A existat și o proastă gestiune, o lipsă de conștiință din partea responsabililor. Totuși, perioada 1963—1968 a permis să se pună în țară bazele întreprinderilor de stat.

— Se impune, de asemenea, un bilanț pentru perioada din 1968 pînă azi, de cînd sînteți dv. la putere.

— În 1968, revoluția trebuia readusă pe calea cea bună. Iată de ce a apărut „Mișcarea de la 31 iulie". Se punea problema de a crea condițiile subiective și obiective care să dea poporului un partid puternic, un partid muncitoresc în stare să acționeze pe baza unei platforme politice foarte precise, astfel încît ideile din 1963 să fie bine aplicate. Am acționat în acest sens. Pe plan economic, prima misiune a Consiliului național al revoluției pe care l-am instituit, a fost relansarea întreprinderilor de stat. Trebuia să se facă totul pentru a însănătoși situația acestor întreprinderi. În plus, au fost create întreprinderi noi, tot în scopul de a permite progresul sectorului de stat. Am naționalizat, de asemenea, întreprinderi importante din sectorul particular. Calea ferată Congo-Ocean, în care Franța avea o participație mai mare decît noi, aparține acum statului, ca și navele de transport ale companiilor care operau pe fluviile congoleze. Aerodromurile, terenurile de aviație nu aparțineau statului congolez. Era o situație cu adevărat inacceptabilă. Atunci am naționalizat toate aceste bunuri și am făcut totul pentru a limita sectorul privat. Am luat măsuri radicale. Azi se poate spune că în țara noastră străinii nu mai pot crea întreprinderi complet private. Lupta care a început în 1968, și care continuă și azi, constă în mod efectiv în a asigura un rol dominant sau predominant al statului și, treptat, monopolul asupra economiei noastre.

Între timp, am creat un partid de avangardă, Partidul Congolez al Muncii. Firește, au existat dificultăți, de altfel pentru toate partidele, pentru toate revoluțiile. Dar sîntem siguri că misiunea ce ne-a fost încredințată de poporul nostru de a crea un partid puternic, un stat de tip nou pentru eliberarea națională, pentru lupta antiimperialistă, va fi îndeplinită. Sîntem deja mîndri de ceea ce am realizat. Deci, după părerea noastră, revoluția se află pe o cale bună.

— Înainte de sfîrșitul anului, veți avea convorbiri la Paris cu privire la revizuirea acordurilor existente cu Franța, și care, pînă în prezent sînt acorduri „privilegiate". Care va fi fondul acestor discuții ?

— Se pune problema de a reexamina total acordurile semnate începînd din 1960 și care sînt depășite. Problema trebuie pusă în modul următor : am păși pe o cale pe care guvernul francez o cunoaște, independența totală. Luptăm împotriva dominației străine și am dori ca toate acordurile urmînd a fi semnate cu indiferent ce putere, Franța, sau alta, să țină seama de principiile sacre ale neamestecului în treburile interne ale fiecărui stat. Iată spiritul în care vrem să semnăm noile acorduri cu Franța. Congo este o țară mică, desigur, o fostă colonie franceză ; Franța este o mare putere. Dar aceste acorduri trebuie să fie concepute în respectul reciproc al suveranității fiecărui stat. Iată spiritul în care înțelegem să reexaminăm acordurile, într-un cadru cu totul nou, care să ia în considerație evoluția actuală a societății congoleze. Deci, nu acorduri de la suveran la vasal, ci de la egal la egal.

Pentru noile acorduri, nu excludem prezența unor cooperanți francezi. Totul va depinde, deci, de condițiile în care vom elabora aceste texte și vom semna aceste acorduri, de cadrul în care cooperanții vor continua să colaboreze. Esențialul este ca totul să se facă în respectul total pentru suveranitatea noastră națională și pentru opțiunile noastre.

— Cum vedeți viitorul alianțelor regionale interafricane, în special în fața crizei care afectează OCAM ?

— Noi am ieșit din OCAM acum cîtva timp. Am spus ceea ce gîndim despre această organizație. Considerăm că în Africa sînt necesare organizații care să rezolve problemele maselor. Nu trebuie să se facă nimic în detrimentul Africii și, în special, pentru a permite o anumită preponderență străină. Cred că declinul OCAM provine tocmai din acest lucru.

Consider că, în momentul de față, la nivel regional, putem crea entități foarte solide, dar în respectul mutual între statele membre și cu condiția ca ele să profite cu adevărat de aceste entități. Iată cum înțelegem să consolidăm, să întărim cooperarea interafricană, indiferent de opțiunile politice ale fiecărui stat. Esențialul este să existe o complementaritate la nivelul tuturor statelor pe plan economic și cultural.

— După Congresul Partidului Congolez al Muncii, după alegerile din iunie, asistăm, ca să spun așa, la o „ofensivă diplomatică" a Congoului. În ce direcție ? În ce scopuri ?

— Urmînd o cale de tip nou, avem nevoie să cooperăm cu toate țările care respectă suveranitatea noastră. Ofensiva diplomatică de care vorbiți este reală. Facem călătorii în afara Africii pentru a întări lupta antiimperialistă. Căci am dori ca africanii care sînt încă sub dominație colonială să poată deveni independenți. Știm că trebuie căutate căi și mijloace pentru a putea consolida și dezvolta pacea în lume. Vrem să aducem contribuția noastră modestă pentru a realiza sau întări pacea, întîi la nivelul continentului african și, firește, la nivel mondial.

Le Monde

PARIS

A REFORMA SAU A NU REFORMA PIAȚA COMUNĂ AGRICOLĂ

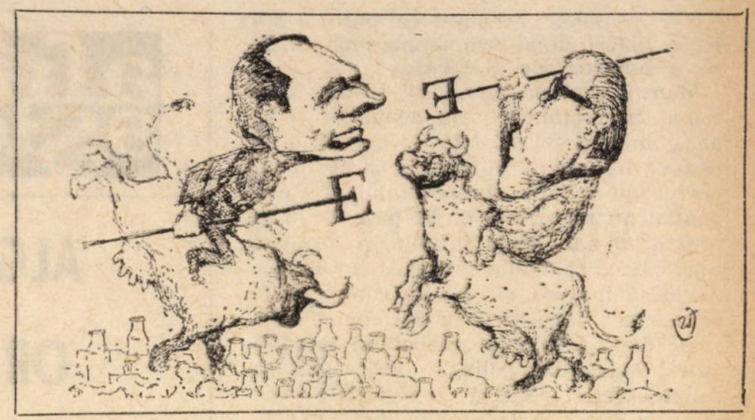

Cum vede „L'Express" controversele Chirac — Ertl

PIAȚA COMUNĂ ar merita, poate, să stea lungită pe divanul unui psihanalist. Într-adevăr, totul se petrece ca și cum „dorințele" prea multă vreme refulate ale unora dintre membrii ei sînt mărturisite brusc într-o criză de angoasă. În orice caz, azi se poate verifica faptul că într-o comunitate nu are niciodată rost ca unul din membri să fie constrîns să facă la infinit contrariul a ceea ce dorește. Într-o bună zi el se revoltă, și tot edificiul se clatină. Dacă această defulare ar continua fără controlul unui psihiatru — și cine și-ar putea asuma acest rol? — răfuielile și fantasmele ar putea să meargă departe.

La conferința de presă pe care a organizat-o la 15 august, la Bonn, cu privire la marea negociere comercială care urmează să se deschidă la 12 septembrie la Tokio, Hans Friderichs, ministrul economiei al R.F.G., declara că reforma politicii agricole comune, care va începe în primele zile ale lunii septembrie la Bruxelles, trebuie să înlesnească negocierile dintre Comunitate și Statele Unite în cadrul GATT. Această reformă a Pieței comune agricole, a adăugat el în substanță, va juca un rol mai mare pentru negocierile celor nouă țări cu Statele Unite decît pentru convorbirile cu țările în curs de dezvoltare.

Astfel, lucrul pare sigur, cel puțin la Bonn: Piața comună agricolă trebuie să fie supusă unei reforme, iar această reformă trebuie să înceapă peste o lună pentru a înlesni, oarecum, negocierea din GATT. Ai impresia că visezi. Din dările de seamă ale laborioaselor consilii ministeriale ale CEE și din declarațiile celor mai înalți responsabili, nu reieșise oare că politica agricolă comună nu este negociabilă? În cazul acesta, se pune o întrebare esențială: cine înșală pe cine?

Apoi, potrivit ministrului vest-german, negocierile monetare și comerciale trebuie să se desfășoare paralel. Or, Franța cere ca un acord cu privire la problemele monetare să fie încheiat, cel puțin în linii mari, înainte de începerea în mod serios a negocierilor din GATT. După cum se pare, pentru Bonn un asemenea prealabil nu este necesar.

În sfîrșit, Friderichs s-a declarat fără ocolișuri în favoarea celei mai mari liberalizări posibile a comerțului mondial. Asupra acestui punct, ca și asupra celui precedent, limbajul Bonnului se alătură aceluia al Washingtonului și se îndepărtează de acela al Parisului. Fără îndoială, guvernul vest-german și-a reafirmat la 15 august hotărîrea de a acționa pentru unificarea Europei occidentale. Secretarul de stat pentru informații a precizat, ca și cum acest lucru ar fi fost necesar, că guvernul său „se pronunță în mod hotărît pentru uniunea europeană". Dar în actualul climat de psihoză, se poate întreba cum va „analiza" Franța — este termenul care se impune — această declarație.

În Marea Britanie, în timp ce guvernul se ferește să intervină în conflictul franco—vest-german, presa, în ce o privește, dă liber curs, s-ar putea spune, subconștientului conducătorilor britanici: la opt luni după aderiune, Anglia este dezamăgită. Așa cum era de prevăzut, tot ce nu merge bine este pus în sarcina „blestematei de politici agricole comune care îmbogățește în mod necuvenit pe țăranii francezi în dauna consumatorilor britanici."

Oameni care anul trecut făcuseră campanie în mod energic în favoarea intrării Marii Britanii în CEE mărturisesc azi că fără îndoială s-au înșelat și, cu înflăcărarea pe care o manifești atunci cînd vrei să te vindeci, încearcă să explice de ce s-au înșelat.

Unii se temuseră că Marea Britanie va fi în Piața comună un fel de „cal troian" pentru americani. Ceea ce se petrece în prezent este aproape și mai grav: lărgirea Comunității dezvăluie și accentuează șubrezenia construcției ei.

Newsweek

NEW YORK

„CÎTE TRUPE N. A. T. O. SÎNT SUFICIENTE ?"

PÎNĂ ACUM cîțiva ani, angajamentul strategic al Americii față de Europa occidentală era considerat sacrosanct. Au urmat, însă, traumatismul produs de războiul din Vietnam, furtuna neoizolaționismului și, în sfîrșit, contestarea de către Congres a politicii externe a Casei Albe. În prezent, deși angajamentul oficial față de Europa occidentală rămîne tot atît de ferm ca și pînă acum, viitorul celor 300 500 militari americani staționați pe continent se află sub semnul întrebării. Dezbaterea privitoare la problema trupelor este lipsită de înflăcărarea conflictelor înverșunate în jurul problemei Indochinei. Totuși, dincolo de această aparență, tot mai mulți critici ai Administrației au început să pună întrebări în legătură cu numărul de militari pe care S.U.A. trebuie să-i mențină pe continent sau dacă menținerea lor este cel puțin necesară.

Liderul asaltului de pe Capitol Hill este senatorul Mike Mansfield. Luînd cuvîntul în fața unui subcomitet senatorial pentru relațiile externe, în urmă cu două săptămîni, el s-a pronunțat pentru o reducere cu 50 la sută a forțelor americane din străinătate în următorii trei ani — un prim obiectiv fiind reducerea trupelor americane în Europa. De atunci, i s-au alăturat și alți legislatori, iar partizanii lui Mansfield consideră, în prezent, că au chiar șansa ca, înainte de sfîrșitul anului, să fie aprobat un asemenea amendament, sub forma unui important proiect de lege financiar privind autorizarea cheltuielilor militare.

Casa Albă a mai avut ocazia să audă asemenea propuneri și în trecut. De data aceasta însă, Nixon și strategii săi par de-a dreptul îngrijorați. Ca răspuns la presiunile Congresului, însuși Henry Kissinger a inițiat o serie de întîlniri improvizate cu presa și opinia publică. Tema sa dominantă — America nu își poate permite ca dificultățile interne să o forțeze să se orienteze spre interior.

Atît în Europa occidentală, cît și în America, dezbaterea privind angajamentul trupelor americane este extrem de complexă. Pentru o serie de comentatori, considerentele fundamentale sînt de ordin economic. Fără să se refere la vreun aspect al argumentului în favoarea reducerii trupelor, „Brookings Institution" a publicat, nu de mult, un raport în care susține că

S.U.A. ar putea economisi cel puțin 6 miliarde dolari anual prin simpla reorganizare a forțelor lor N.A.T.O.

Mansfield și partizanii săi susțin, în esență, că vremurile s-au schimbat și că angajamentul S.U.A. față de Europa occidentală trebuie să se schimbe și el. În raportul său în fața subcomitetului, el a evidențiat nu mai puțin de 82 pași făcuți în ultimii 10 ani, de la înființarea legăturii telefonice directe dintre S.U.A. și Uniunea Sovietică în 1963, și care au contribuit la reducerea încordării în Europa. Totuși, chiar după încetarea „războiului rece", a arătat Mansfield, politica inflexibilă a Administrației reflectă „o rigiditate perimată, o revenire la vechile raționamente ale anilor trecuți". Gene la Rocque, directorul Centrului pentru informații în domeniul apărării, a declarat: „În mod oficial, se afirmă că există o destindere a încordării doar cînd forțele noastre din Europa trebuie menținute pentru păstrarea noii destinderi. Firește, dacă destinderea ar slăbi, aceiași oameni ar insista asupra faptului că nu este încă momentul potrivit să se vorbească despre reducerea trupelor".

Criticii nu au fost, se pare, dispuși să-și amîne lupta pînă cînd convorbirile M.B.F.R. vor da rezultate. Pentru a atenua deficitul plăților americane, susțin unii critici, trupele trebuie aduse înapoi cît mai grabnic posibil. Alții au relevat faptul că s-ar putea să treacă ani de zile pînă cînd convorbirile Est-Vest vor ajunge la o înțelegere și că orice asemenea acord ar stipula probabil numai o reducere limitată, înghețînd în felul acesta efectivul trupelor americane în Europa occidentală la un nivel ridicat pentru anii viitori. Arătînd că suspendarea independentă a experiențelor atomice în atmosferă a dus la Tratatul de interzicere a experiențelor nucleare, Mansfield a propus ca S.U.A. să dea un exemplu acționînd în sensul reducerii nivelului de forțe în Europa.

Administrația a refuzat, însă, să facă vreo concesie criticilor săi. Oficialitățile insistă asupra faptului că menținerea trupelor nu este decît în mică măsură vinovată de problemele plăților americane — adică numai 1,5 miliarde dolari din deficitul anual de 9,5 miliarde dolari — și că, dacă acestea ar fi repatriate, ar costa mai mult. Oficialitățile Administrației susțin, de asemenea, că ar fi o absurditate ca S.U.A. să procedeze la reduceri unilaterale cînd speranțele într-un succes la apropiatele convorbiri de la Viena sînt încă mari.

În mod ironic, totuși, argumentele ambelor părți s-ar putea dovedi mai puțin decisive decît factorii pur economici. În pofida previziunilor optimiste ale experților de la „Mansfield & Co.", cei mai mulți specialiști se îndoiesc că criticii Administrației ar putea determina o reducere unilaterală a trupelor în viitorul apropiat. Dar starea de spirit din cadrul Congresului se poate schimba cu ușurință. Deși camera legislativă este frămîntată încă de deficiențele instituționale ale elaborării politicii externe, forțele Congresului ar putea opta să facă din problema trupelor un caz de jurisprudență. După cum a dovedit-o cu prisosință confruntarea în legătură cu bombardamentele din Cambodgia, este posibil ca Congresul să învingă Casa Albă în confruntarea dintre voințe.

afrique asie

ALGERIA: ORAȘUL AJUTĂ SATUL

EXCEPTÎND mica rafinărie de la Hassi-Messaoud (200 000 tone anual), pusă în funcție în 1961 pentru a satisface nevoile bazei sahariene, noua rafinărie de la Arzew este a doua mare unitate algeriană de rafinare, după cea de la El Harrach, situată la vreo zece kilometri de Alger, care a început să producă în 1964.

Rafinăria de la Arzew ocupă 150 ha teren dintr-o vie de pe platoul Mahgoun, care domină golful. Ea a fost construită în ceva mai mult de trei ani. Trei mii de cadre, dintre care 500 specialiști japonezi, au lucrat la construirea ei, care a necesitat 5 milioane ore de muncă. Trei întreprinderi naționale algeriene „D.N.C./A.N.P.", „S.N. Metal Altra", au subcontractat lucrările mari. Cadrele care vor asigura funcționarea rafinăriei au fost formate fie în Japonia, fie în S.U.A. și în Marea Britanie. Cadrele medii au fost pregătite în institute specializate algeriene.

Cînd va lucra cu întreaga capacitate, rafinăria de la Arzew — denumită de constructorii ei „RAZ" — va trata 7 500 tone petrol brut pe zi. Ea va folosi petrol brut din Orientul Mijlociu importat din Irak și din Kuweit, în ritm de 200 000 tone anual, pentru fabricarea de bitum rutier și bitum oxidat, în vederea satisfacerii nevoilor interne. Petrolul brut — ușor — algerian care va fi tratat de rafinărie va fi transformat în carburanți, uleiuri lubrefiante, grăsimi și parafină. Exceptînd carburanții, toate celelalte produse ale rafinăriei vor fi fabricate pentru prima oară în Algeria. Pînă în prezent, ele erau importate din Franța, Italia etc. Dar, anumite adausuri necesare fabricării uleiurilor mecanice vor fi importate în continuare din străinătate. Un contract în acest sens a fost încheiat în decembrie 1969 între „Sonatrach" și societatea britanică „Burman Castrol".

În sfîrșit, trebuie semnalat că o a treia rafinărie de 4 milioane tone anual este prevăzută la Skikda, în estul Algeriei. Ea va fi orientată spre petrochimie, căreia îi va furniza produse intermediare. Astfel, capacitatea de rafinare a Algeriei a fost considerabil sporită în decurs de zece ani. Ea este deja relativ importantă în raport cu producția petrolieră, ceea ce situează Algeria în prima linie a țărilor producătoare de petrol cele mai bine utilate pentru valorificarea la fața locului a hidrocarburilor.

Șeful statului algerian a pus piatra fundamentală a uzinei de lichefiere a gazelor naturale de la Arzew, care va fi alcătuită din patru instalații de lichefiere. Producția ei va fi de 10 miliarde metri cubi anual. Construirea ei a fost încredințată uzinei americane „Chemico", care ar urma s-o livreze în patru ani. „Sonatrach" dispune de alte două unități de lichefiere a gazelor naturale pentru a înfrunta ceea ce se numește deja de ani de zile „deceniul gazelor" — 1975—1985. Este vorba de „Camel", înființată în 1964 pentru executarea unui contract francez și unui contract britanic, și de uzina de la Skikda, controlată în întregime de stat, care și-a început recent livrările pentru complexul francez de la Fos.

În cadrul turneului său în vestul Algeriei, președintele Boumediene a pus piatra fundamentală a complexului de material agricol de la Sidi-Bel-Abbes, la sud de Oran. Construirea acestei unități a fost încredințată firmei vest-germane „D.I.A.G.", care a realizat deja uzina de motoare și tractoare de la Constantine pentru Societatea națională de construcții mecanice („SONACOME"), precum și uzina de motoare, biciclete și biciclete cu motor de la Guelma, în estul Algeriei.

Complexul de la Sidi-Bel-Abbes va fi alcătuit în principal dintr-o unitate de mecanică și o unitate de montaj. Aici vor fi fabricate 40 de tipuri de mașini: secerătoare-batoze, treierătoare, legătoare-prese, pluguri, secerătoare, pulverizatoare etc. Împreună cu uzina de tractoare de la Constantine, complexul de la Sidi-Bel-Abbes va constitui baza materială a mecanizării agriculturii algeriene în cadrul

Președintele Boumediene înmînează titluri de proprietate asupra loturilor de pămînt recent distribuite

revoluției agrare. Aceasta a intrat în mod oficial, la 17 iunie 1973, în cea de-a doua fază a aplicării ei. Pentru a sărbători prima aniversare a împărțirii pămînturilor țăranilor fără pămînt, la Khemis el-Kechna, în urmă cu un an, Algeria a celebrat prima zi națională a revoluției agrare. Șeful statului algerian a împărțit în regiunea Tlemcen primele pămînturi particulare naționalizate și a inaugurat primul sat cooperatist agricol realizat în cadrul unui proiect de 1 000 de sate al revoluției agrare.

Această a doua fază de aplicare a revoluției agrare se referă la exploatările particulare. Conform lozincii „Pămîntul este al celor ce-l muncesc", pămînturile absenteiștilor vor fi pur și simplu naționalizate și împărțite țăranilor fără pămînt. În ajunul începerii celei de-a doua faze, au fost înregistrate noi daruri. Ele au fost făcute de salariații din sectorul urban, care renunță astfel la drepturile lor fără nici o despăgubire. Ceilalți vor fi despăgubiți de stat.

La sfîrșitul acestei faze, nu va mai exista nici un cumul. Toți acei care beneficiază de un venit urban (comerț sau serviciu într-un sector productiv) și de un venit agricol vor trebui să opteze pentru unul din cele două. Cît despre limitarea proprietății care privește pe șefii de exploatare agricolă lucrînd ei înșiși pămîntul, ea se va face în funcție de criterii agronomice precise, astfel încît să garanteze exploatării private un venit corespunzător. Limitarea se va face în funcție de venitul mediu, calculat pe cinci ani, de capacitatea de muncă a agricultorului și de numărul copiilor întreținuți de el. Indemnizarea va ține seama de investițiile făcute de proprietar.

În bilanțul primei faze publicat în ziarul „El Djeich", organul armatei naționale populare, se arată că au fost împărțite 617 867 hectare de pămînturi comunale unui număr de 43 784 țărani și că au fost înființate 24 434 cooperative, 11 580 cooperative de exploatare în comun și 6 650 asociații de valorificare. Obiectivul de un milion de hectare stabilit de Comisia națională a revoluției agrare, care supraveghează toate operațiunile, nu va fi atins decît după împărțirea pămînturilor de pășunat și a pămînturilor fărămițate, care ar urma să fie alipite unor exploatări private pentru a constitui unități economice viabile.

La aproximativ 18 luni după declanșarea ei, revoluția agrară a intrat deci în faza ei hotărîtoare. Pentru conducătorii algerieni, „bătălia politică a revoluției agrare a fost cîștigată" — ca să reluăm o declarație a președintelui Boumediene. Într-adevăr, se pare că, după prima perioadă de fluctuație, o majoritate confortabilă s-a pronunțat definitiv pentru înfăptuirea acestei sarcini naționale. Pe teren, se constituie „uniuni țărănești pentru apărarea revoluției agrare", și pentru a garanta noile drepturi ale posesorilor, în timp ce de la orașe se revarsă valuri succesive de voluntari pentru a ajuta la sarcinile edificării satelor agricole, concretizînd astfel unul din obiectivele urmărite : solidaritatea dintre orașe și sate, sau mai exact, unirea dintre țăranii săraci, muncitori și intelectuali.

Hassen Abou Feriel

PROFIL

NAIM TALU

prim-ministru al Republicii Turcia

Născut în 1919, la Istanbul, Naim Talu este absolvent al facultății de economie a Universității din același oraș. Cariera de economist și-a început-o la Banca de Comerț „Sumerbank".

Din 1946, Naim Talu a lucrat la Banca Centrală a Turciei, care coordonează finanțele și politica de credite a țării, iar în anul 1967 devine director general al băncii.

Luna decembrie a anului 1967 îi aduce lui Naim Talu numirea în fruntea Ministerului de Comerț în cadrul celui de-al doilea cabinet Nihat Erim, funcție pe care va continua să o dețină și în guvernul condus de Ferit Melen. În 1972, este desemnat senator atașat pe lîngă președinție.

Candidatura sa la postul de premier a fost avansată, în luna aprilie 1973, de către Partidul Dreptății. Cabinetul de coaliție format de Naim Talu la 16 aprilie 1973 cuprinde reprezentanți ai Partidului Dreptății, ai Partidului republican al încrederii și independenți.

În programul prezentat în fața Parlamentului, cu prilejul votului de încredere acordat guvernului format sub conducerea sa, Naim Talu a subliniat ca sarcini esențiale realizarea reformelor social-economice și organizarea de alegeri parlamentare în luna octombrie 1973. În ceea ce privește politica externă, premierul Talu a exprimat dorința cabinetului său de a acorda o mare importanță promovării unor relații bune cu țările socialiste și de dezvoltare a relațiilor cu toate țările lumii.

Frankfurter Allgemeine

PROGRESE ÎN SINGAPORE

MAI MULT de jumătate din cele 2 150 000 de locuitori ai Singaporelui nu au atins încă vîrsta de 20 de ani. Iar dacă este adevărat că Lee Kuan Yew, premierul statului respectiv, în vîrstă de 50 de ani, își are cea mai mare parte a aderenților în rîndul tinerei generații, atunci poziția sa poate să treacă drept asigurată pe o perioadă nelimitată. Lee, un jurist educat la Cambridge, nu s-a putut plînge de lipsă de susținere în timpul ultimelor alegeri care au avut loc la 2 septembrie 1972. Circa 70 la sută dintre alegători au votat în favoarea partidului său social-democrat — „Peoples Action Party" (P.A.P.). Opoziția fărîmițată, obținînd 30 la sută din voturi, a rămas, din cauza sistemului electoral, fără loc în Parlamentul care numără 58 de membri.

Este faptul de care se folosesc mereu criticii regimului pentru a-i contesta Singaporelui caracterul de democrație parlamentară.

Lee Kuan Yew se află din 1959 în fruntea guvernului din Singapore, și în acești 14 ani au fost realizate multe lucruri. Faptul reiese cu evidență din aspectul general. Prin amenințarea cu amenzi considerabile, s-a reușit să se ajungă la o curățenie neobișnuită pentru această regiune. Muște și malarie abia dacă mai există. Construcția de locuințe de către guvern a schimbat aspectul Singaporelui în decursul ultimului deceniu. A mai rămas, poate, regretul că multe locuințe din regiunile rurale și o mare parte din construcțiile provenite din perioada colonială au fost nevoite să cedeze locul unor blocuri moderne. Însă populația — 40 la sută din ea locuiește deja în blocurile construite în cadrul planurilor cincinale — știe să prețuiască confortul convenabil ca preț, inimaginabil cu ani în urmă. În prezent, Singapore este considerat ca aflîndu-se pe locul doi în Asia după Japonia, în ceea ce privește standardul său de viață. Calculat pe kilometru pătrat, aici se află cei mai mulți milionari din Asia de sud-vest. Totuși, discrepanța dintre cei bogați și cei săraci nu poate fi trecută cu vederea.

Progresele nu au venit de-a gata. Ele pot fi atribuite mai curînd unui sistem economic care funcționează bine și voinței de a munci a populației.

Țelul principal al premierului Lee Kuan Yew îl constituie, de ani de zile, formarea unei conștiințe naționale în Singapore. Într-un stat care are patru limbi oficiale (engleza, chineza, malayeza și dialectul indian tami) și în care chinezi, malayezieni, indieni și pakistanezi conviețuiesc cu euroasiatici și europeni, un asemenea proces este realizabil doar într-o perioadă lungă de timp. În primul rînd, școlile și serviciul militar urmează să acorde ajutor în acest sens. Libertatea credinței, opiniilor și coalițiilor nu este contestată. Obligația de a merge la școală de la 8 ani și dispariția aproape completă a analfabetismului au ridicat nivelul cultural — ceea ce constituie o premisă a acestor libertăți. Treptat crește și acel simțămînt al loialității față de stat, atît de mult dorit de guvern.

POSTA REDACTIEI

Gabonul

Eugenia Stăncescu, Balş, jud. Olt. Gabonul, care şi-a dobîndit independenţa la 17 august 1960, devenind republică, are o suprafaţă de 267 067 km.p. (din care aproape 225 000 km.p. sînt acoperiţi cu păduri) şi o populaţie de 630 000 locuitori. La nord-vest se învecinează cu Guineea Ecuatorială, la nord cu Camerunul, la est şi sud cu R.P. Congo. La Oceanul Atlantic are un ţărm lung de 500 de kilometri. Etniile principale sînt fang, aduma, eshira, okande, miene, kota, bateke. Climatul este de tip ecuatorial: un sezon de ploi, din octombrie pînă la jumătatea lui mai (temperatura nu depăşeşte 30°C), şi un sezon sec, care durează din mai pînă în septembrie (temperatura oscilează între 18 şi 24°C). Relieful este marcat de munţi care ating 1575 m, văi care compartimentează ţara în mici zone, dintre care cele mai importante sînt trei: zona de pe coastă — cu o lărgime variind de la 30 la 200 km — care este nisipoasă şi presărată cu lagune şi delte; zona platourilor întinsă în zona nordică şi estică şi zona muntoasă.

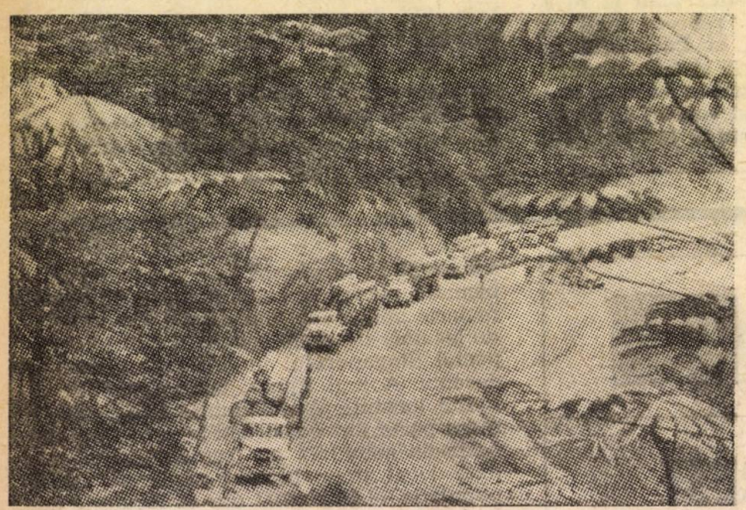

Principalele oraşe sînt Libreville (capitală, 65 000 locuitori), Pont-Gentil (30 000), Moanda-Mounana, Lambarene, N'Djole. Limba oficială este franceza dar, natural, fiecare etnie îşi are propria sa limbă.

Primele date istorice despre Gabon datează de pe la sfîrşitul secolului al 14-lea, cînd navigatorii portughezi, ajungînd în estuarul unui fluviu necunoscut, l-au numit Gabon. Cu timpul, relaţii sporadice s-au stabilit între aceşti vizitatori, veniţi din teritorii depărtate, şi popoarele de pe coastă. Către jumătatea secolului al 19-lea, cînd Franţa a început să pătrundă şi ea pe aceste teritorii, legăturile cu şefii de trib locali au devenit tot mai numeroase şi, puţin cîte puţin, administraţia colonială s-a instalat şi acolo.

Un om foarte influent, Leon Mba, avea să conducă în deceniile trecute lupta pentru independenţă. În cadrul procesului decolonizării, Gabonul a intrat ca stat autonom în Comunitatea Occidentală Franceză, la 28 septembrie 1958. La 17 august 1960, s-a proclamat stat independent, semnînd, la aceeaşi dată, acorduri de cooperare cu Franţa. În anul următor, luna februarie, Leon Mba a fost ales preşedinte al ţării şi reales în 1967, cînd în postul de vicepreşedinte a fost desemnat Albert Bongo. La sfîrşitul aceluiaşi an, în urma decesului lui Mba, Albert Bernard Bongo este ales preşedinte al Republicii Gabon.

În Gabon există un partid unic — Partidul Democratic Gabonez — a cărui deviză este „Dialog, înţelegere, pace".

Gabonul posedă însemnate resurse naturale. Astfel către vest, la Moanda, Gabonul dispune de unul din cele mai bogate zăcăminte de magneziu din lume: 200 milioane tone rezervă. În 1968, s-au produs 1 350 000 tone, Gabonul devenind al patrulea producător de pe glob. În afara petrolului (producţie 1968 — 4,6 milioane tone), cea mai mare parte a resurselor se află departe, în interiorul ţării; trebuiau găsite mijloace pentru a le transporta spre oraşele unde sînt prelucrate sau porturile de unde se exportă. Astfel, pentru transportul magneziului din Ogooue pînă la frontiera cu R.P. Congo, s-a construit un teleferic lung de 76 kilometri.

Strîmtori internaţionale

Eugen Drăgoescu, Ploieşti. Regimul de navigaţie prin strîmtori este convenţional, fiind determinat de locul pe care-l ocupă în sistemul căilor maritime internaţionale şi de importanţa ce o reprezintă pentru navigaţie. În practica internaţională se disting trei categorii de strîmtori: a) **strîmtori care nu prezintă interes pentru navigaţia internaţională;** în această categorie intră strîmtoarea Kerci, care face legătura între Marea Neagră şi Marea de Azov şi este situată pe teritoriul U.R.S.S., şi strîmtoarea Linschoteh, care permite comunicaţia între Marea Inland (spaţiu maritim între insulele japoneze) cu Oceanul Pacific. Întrucît acestea se află în limitele unui stat şi nu constituie pasaje obligatorii de trecere spre sau dintr-o mare deschisă, statutul lor juridic se stabileşte întocmai ca şi regimul apelor interioare, prin legislaţia internă a statului limitrof. Mai există o categorie de strîmtori care, deşi leagă două mări deschise, nu sînt treceri obligatorii pentru nave: strîmtoarea Corfu, de pildă, care face legătura între Marea Mediterană şi Marea Adriatică (două mări deschise). Întrucît acesta nu consituie unicul şi obligatoriul punct de legătură, deşi leagă două mări deschise, regimul său juridic nu are statut internaţional; dacă ambele ţărmuri ale strîmtorii aparţin aceluiaşi stat (iar strîmtoarea este mai îngustă decît dublul lăţimii mării teritoriale), ea se va afla sub jurisdicţia statului respectiv; dacă malurile aparţin la două state, marea teritorială a statelor riverane se va întinde pînă la mediana strîmtorii. b) **Strîmtori care fac legătura între două mări deschise.** Principalele strîmtori din această categorie sînt Gibraltar şi Magellan. În sistemul căilor maritime mondiale acestea au o situaţie juridică deosebită, din cauza uriaşei lor însemnătăţi pentru navigaţie — fiind unicul drum de legătură maritimă între două mări libere. Regimul de navigaţie prin strîmtoarea Gibraltar a fost stabilit prin acordurile dintre Spania, Anglia şi Franţa din 1904—1907, iar cel a strîmtorii Magellan prin acordul între Chile şi Argentina din 1881, acord renegociat ulterior. c) **Strîmtori care fac legătura între o mare deschisă şi o mare închisă.** Acestea reprezintă unicele ieşiri din mări închise in bazine de apă deschise: Bosfor şi Dardanele (Marea Neagră), Beltul mare, Beltul mic şi Sund (Marea Baltică) s.a. avînd numai o importanţă regională, regimul lor juridic trebuie stabilit prin convenţii multilaterale, încheiate între statele riverane mării închise la care duce strîmtoarea respectivă.

I. Vasilescu, Braşov. Preşedintele Federaţiei Americane a Muncii şi Congresului Organizaţiilor Industriale (A.F.L./C.I.O.) din S.U.A. este George Meany (în fotografie). Meany se află în

această funcţie de mai mulţi ani. În ceea ce priveşte forţa de muncă nord-americană, din totalul de 79 milioane persoane, 16 milioane sînt membrii ai A.F.L./C.I.O., 5 milioane membri ai altor sindicate, restul nefăcînd parte din asemenea organizaţii. Din 1955 pînă astăzi numărul membrilor sindicatelor din Statele Unite a sporit de la 18 milioane la 21 milioane, dar în sindicatele afiliate la A.F.L./C.I.O. numărul a rămas neschimbat (16 milioane de membri). Numărul cel mai mare de lucrători membri ai sindicatelor se află în construcţii, transporturi, industrie textilă şi minieră, în timp ce procentul cel mai scăzut se găseşte în rîndurile celor ocupaţi în sfera serviciilor, sfera comercială şi a funcţionarilor federali ori locali.

POSTA REDACȚIEI

P. I. B.

Ion Cosmescu, Bacău. Produsul intern brut (P.I.B.) reprezintă, în statistica occidentală, suma tuturor mărfurilor produse și a serviciilor prestate într-o anumită perioadă (un an) de către o națiune. Față de statistica ce are la bază concepția marxistă, P.I.B. ar putea fi considerat, prin conținutul său statistic, o variantă a produsului final (adică a produsului social total, din care se scade valoarea materiilor prime ce trec dintr-un proces de producție în altul și a cărei includere expune calculația produsului social total unor duble și chiar multiple înregistrări). Practic, P.I.B. se calculează ca venit (ca sumă a veniturilor), incluzîndu-le nu numai pe cele primare ci și pe cele derivate. Insuficiența conceptuală a calculației P.I.B. provine din faptul că statistica occidentală consideră orice venit drept plată a serviciului prestat de „factorii de producție". Ca urmare, volumul P.I.B. este, în general, mai mare decît cel care ar rezulta din calculele efectuate pe baza concepției marxiste. **Produsul național brut** (P.N.B) nu este altceva decît P.I.B. la care se adaugă soldul net (diferența dintre intrări și ieșiri) al mișcărilor de venituri dinspre și înspre străinătate (comerț exterior, transferuri de capital etc). Atît P.I.B. cît și P.N.B. se calculează în prețuri curente și în prețuri constante (în acest ultim caz, pentru a elimina incidența creșterii prețurilor). Calculele inițiale se fac în prețuri de piață. Dacă din P.I.B., calculat în prețuri de piață, se scad impozitele indirecte, se obține P.I.B. calculat în prețuri ale „factorilor de producție". Dacă din P.I.B. astfel calculat se scade valoarea amortizării mijloacelor fixe, se obține **produsul intern net** la costul factorilor de producție, considerat, în statistica occidentală, ca reprezentînd **venitul național** (în general, acesta este cu 20—25% mai mic decît P.I.B. sau P.N.B.).

În ciuda insuficiențelor arătate, indicatorii menționați — mai ales folosiți în dinamică sau în comparații internaționale, cazuri în care influența diferitelor insuficiențe semnalate se estompează — permit relevarea tendințelor de mișcare a economiei occidentale, a gradului comparativ de dezvoltare a diverselor țări, precum și analizarea celor mai importante procese și fenomene economice.

Mircea Oacheș, București. Am publicat un serial pe tema propusă de dv. în nr. 14—18 din acest an.

Sandu Cristescu, București. Amănunte despre generalul Grivas am publicat în cadrul acestei rubrici nr. 19 a.c. În vîrstă, azi, de 75 de ani, Grivas s-a întors în Cipru în mod clandestin, în septembrie 1971, încercînd, împreună cu grupul său, să împiedice înțelegerile între ciprioții greci și turci. Se știe că, din 1950, Grivas a condus organizația națională a combatanților ciprioți (EOKA), iar între 1955 și 1959, lupta împotriva dominației britanice. În acea perioadă deviza organizației EOKA — „Enosis" (reunirea cu Grecia) — constituia un obiectiv progresist, fiind o alternativă la ocupația colonialistă britanică. Dar, după ce Ciprul a obținut independența, organizația EOKA și conducătorul ei își pierd, treptat, din rolul progresist, devenind o frînă în progresul țării. Tulburările care au izbucnit în 1964 se datorau, în parte, și membrilor EOKA, ceea ce a făcut ca, de-a lungul anilor, atît reputația cît și considerația de care se bucura mișcarea în rîndurile populației să pălească. Grivas a fost expulzat în 1968. În legătură cu ultimele evenimente petrecute în insulă, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 34

Hilda Heinemann — Rut Brandt

Adriana Mironescu, București. Soția președintelui R. F. Germania, **Hilda Heinemann**, s-a născut la Bremen în 1896, a învățat în acest oraș, la Kassel și la München, unde îl cunoaște pe Gustav Heinemann, cu care se căsătorește în octombrie 1926. In timpul celui de-al treilea Reich, Hilda Heinemann s-a ocupat de biserica evanghelică din Germania (între sarcinile ei: reproducerea în secret a materialelor de informații ale bisericii evanghelice). După război, deși sfera de activitate a lui Gustav Heinemann s-a mutat la Bonn, Hilda Heinemann a rămas la Essen pînă în 1969 cînd soțul său a fost ales președinte al țării. Din iulie 1964 Hilda Heinemann e președintă a Consiliului Fundației din cadrul Organizației Germane pentru Convalescență maternă, precum și președintă a Comitetului vest-german pentru UNICEF. Are trei fiice și un fiu și 13 nepoți (10 băieți și 3 fete).

Rut Brandt, soția cancelarului R. F. Germania, s-a născut în 1920 în orașul norvegian Hamar; la 16 ani a intrat în Asociația tinerilor socialiști, iar în timpul ocupației Norvegiei s-a aflat în rezistență. După ce e descoperită, împreună cu grupul ei, de către naziști, se refugiază în Suedia, unde lucrează la serviciul de presă al legației norvegiene (în această perioadă îl cunoaște pe Willy Brandt). După terminarea războiului, a lucrat o vreme ca ziaristă, iar în 1947 se afla în serviciul de presă al misiunii militare norvegiene la Berlin. Se căsătorește cu Willy Brandt în 1948. Are trei băieți, în vîrstă de 24, 21 și 11 ani).

Nelu Murgea, Motru, Jud. Gorj. 1. Despre Papua — Noua Guinee am scris pe larg în cadrul acestei rubrici. Vă sugerăm și consultarea articolului reprodus în cadrul rubricii „Puncte de vedere" din nr. 32.

2. Nu dispunem de informații biografice despre prințul Sidi Mohammed. Vom avea în vedere propunerea dv. de a publica amănunte despre personalitatea la care vă referiți.

Sorin Botezatu, București. Despre teroriștii ustași am publicat un amplu răspuns în cadrul acestei rubrici nr. 18.

Nicolae I. Zarcu, com. Izbiceni, jud. Olt. Amănunte despre componența guvernului egiptean am publicat în cadrul acestei rubrici, nr. 15, 18. Vom avea în vedere propunerea dv.

Cătălin Oșlobeanu, București. Terorismul, sub orice formă de manifestare și indiferent sub ce pretext ar fi săvîrșit, este repudiat de opinia publică internațională. Vă propunem să consultați articolul „Terorismul aduce daune, nu soluții", publicat în revista noastră nr. 8/1973.

POSTA REDACȚIEI

Laos: tentativă eșuată

Victor Dragomir, București: În dimineața zilei de 20 august, orașul Vientiane a fost martorul unei încercări de lovitură de stat îndreptată împotriva prințului Suvanna Fuma. În jurul orei 6 (ora locală), trupe de insurgenți, purtînd brasarde dungate alb cu albastru, au ocupat principalele clădiri administrative și puncte strategice ale capitalei și au creat un „comitet revoluționar" de conducere. Deși reședința sa a fost încercuită de insurgenți, Suvanna Fuma a reușit să scape. Organizatorii loviturii de stat aparțin forțelor de dreapta laoțiene, total ostile procesului de reconciliere și înțelegere națională declanșat în țară prin acordurile semnate de reprezentanții Frontului Patriotic din Laos și cei ai părții de la Vientiane, la 21 februarie 1973. De altfel, în ultimii ani, majoritatea momentelor de criză create în cadrul contactelor stabilite între cele două părți laoțiene au fost rezultatele manevrelor dreptei. În fruntea acțiunii de acum s-a situat fostul general Thao Ma (în fotografie) care

a mai încercat o lovitură de stat în 1964, pe cînd era comandantul aviației militare. Conducînd o escadrilă de bombardiere T-28, el bombardase atunci orașul Vientiane. Dar și atunci, ca și acum, cînd mijloacele sale au fost mult mai reduse, rezultatul a fost același: eșecul, unitățile terestre refuzînd să sprijine acțiunea. Așa încît după patru ore de la declanșarea tentativei de lovitură de stat, forțele administrației de la Vientiane au preluat controlul asupra capitalei. Avionul pilotat personal de generalul Thao Ma a fost doborît. Generalul a murit puțin după aceea, iar principalii săi colaboratori au fost arestați.

Anunțînd la radio eșecul loviturii de stat, ministrul apărării naționale de la Vientiane a arătat că, în încercarea sa, Thao Ma s-a sprijinit în principal pe șapte bombardiere T-28, pilotate de aviatori laoțieni veniți, ca și generalul, de altfel, din refugiul lor din Tailanda. Majoritatea acestora au izbutit să treacă înapoi granița tailandeză. În fața responsabilității ce îi revine ca țară în care și-au găsit azil majoritatea exilaților laoțieni, printre care și autorii recentei tentative de lovitură de stat, Tailanda s-a grăbit să-și exprime regretul față de evenimente și să asigure regimul de la Vientiane că, pe viitor, activitatea refugiaților politici va fi riguros controlată.

Tiberiu Enache, Brașov. Automobilul nu reprezintă singura și, mai ales, principala sursă de poluare a mediului înconjurător. Mai mult el este considerat pe nedrept ca inamicul nr. 1 în această privință — se afirmă într-un studiu recent al firmei Porsche din Stuttgart. Este, ce-i drept, incontestabil că, de pildă, într-un punct critic ca Los Angeles, 85 la sută din emisiile poluante provin de la automobile, dar pe întreaga suprafață a Statelor Unite, procentajul nu mai este decît de 45 la sută. În Republica Federală Germania, raportul față de alte surse de poluare este și mai favorabil. De exemplu, la Köln, un oraș renumit pentru intensitatea circulației sale, poluarea cu gazele de eșapament nu reprezintă decît 20 la sută. Mult mai resimțite se fac gazele de ardere provenite din industrie și case particulare. Efectele gazelor de eșapament ale automobilelor sînt, comparativ, inofensive față de cele ale nicotinei, susține firma Porsche. Pornind de la valoarea unu a temutului monoxid de carbon, în cazul unui aer complet pur, se ajunge la o valoare de 20 la o încrucișare de străzi dintr-un oraș mare, dar la o valoare de 50 într-o cameră în care se fumează și la 90 într-un automobil în care tocmai au fumat doi călători. Nici ziua cea mai plină de „smog" la Los Angeles nu poate duce la tulburări psihomotrice atît de grave ca o rație zilnică de 40 de țigări.

Traian Popescu, Baia Mare. 1. Informația dv. este bună. Vă putem oferi cîteva date suplimentare. „Explorer 49" a fost lansat în direcția Lunii la 10 iunie a.c. cu o rachetă de tip „Thor Delta". N.A.S.A. a precizat că acest satelit este ultimul lansat de S.U.A. spre Lună. Cu ajutorul lui se speră să se facă studii mai aprofundate privind semnalele radio provenite din Galaxie, de la Soare, Pămînt și Jupiter, oferind, astfel, savanților noi date asupra formării Universului. În greutate de 200 kg, „Explorer 49" va gravita în jurul Lunii la o altitudine de 1 100 km. El are forma unui „X" imens cu patru antene de radio, măsurînd peste 200 metri fiecare.

2. Detectarea ciclonilor prin radar este deja o chestiune de practică meteorologică. Astfel, în Marea Bengal, pe coasta de est a Indiei, vor fi instalate patru noi stații de detectare a ciclonilor prin radar. Ele vor aparține rețelei pe care India speră să o creeze în viitorii ani și care va cuprinde, în afară de stațiile de observație meteorologică, opt instalații radar și un satelit de observații geologice. Lansarea satelitului este prevăzută pentru anul 1976, în cadrul unui program de cooperare între India și Japonia. Cu ajutorul acestui satelit se vor putea obține, în 20 de minute, imagini fotografice ale formațiunilor de nori și ale perturbațiilor atmosferice deasupra Mării Bengal și a subcontinentului indian.

Comerț Marea Britanie — Africa

Vasile Georgescu, Arad. În ultimii opt ani, s-au petrecut cîteva schimbări în exportul britanic spre Republica Sud-Africană și statele africane independente membre ale Commonwealth-ului. În anul 1965, Marea Britanie exporta către R.S.A. mărfuri în valoare de 265 milioane lire, în timp ce în țările africane ale Commonwealth-ului valoarea exportului era de numai 207 milioane lire. Situația în cazul importurilor era inversă: 180 milioane lire și, respectiv 316 milioane lire. În anul 1972, exporturile britanice către statele africane membre ale Commonwealth-ului se ridicau la 333 milioane lire (importuri: 408 milioane lire), iar cele către Republica Sud-Africană — 308 milioane lire (importuri: 296 milioane lire). În ceea ce privește, însă, investițiile britanice în Africa, statisticile arată că acestea sînt favorabile R.S.A.: în 1968 se ridicau la 586 milioane lire, în 1971 la 647 milioane lire, în timp ce în statele africane ale Commonwealth-ului unde, de asemenea, s-a înregistrat o creștere, sporul a fost de la 289 milioane lire la 391 milioane lire. (Sînt excluse din aceste cifre investițiile în industria petrolului, în asigurări și în bănci; în acest caz cifrele s-ar schimba întrucît numai în Nigeria — țara care furnizează Marii Britanii peste 10 la sută din nevoile acesteia de petrol — britanicii au investit în instalații petroliere mai mult de 300 milioane lire).

Lovasz Estera, Cluj. Vă sugerăm să vă adresați Ministerului Afacerilor Externe.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

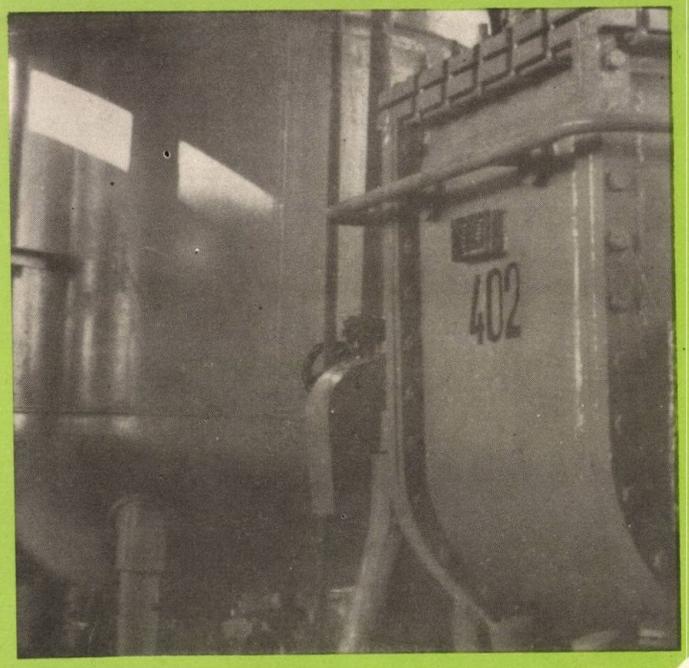

— utilaje emailate, anticoroziv
— utilaj chimic din oțel inoxidabil și oțel carbon
— armături din oțel inoxidabil (robineți)
— utilaje cauciucate
— șalturi pentru industria celulozei și hîrtiei
— conducte emailate și cauciucate
— funduri eliptice din oțel inoxidabil și oțel carbon

produce:

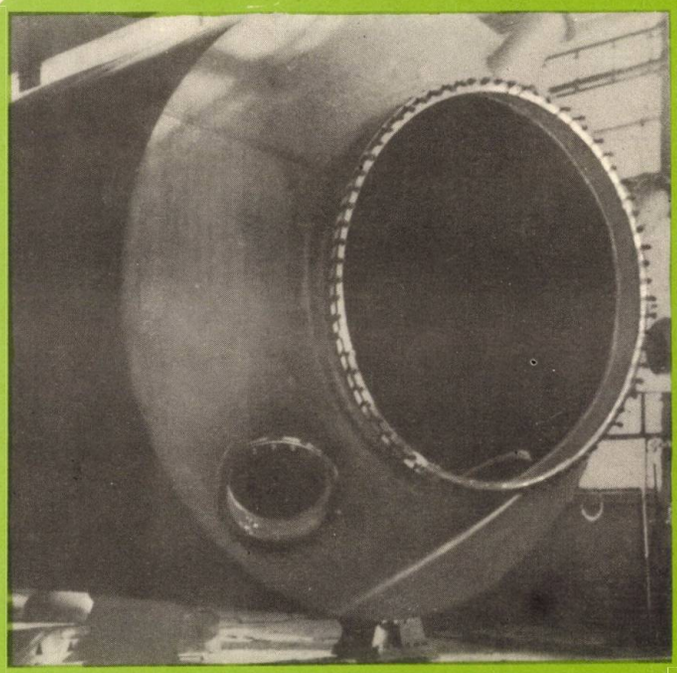

ÎNTREPRINDEREA DE UTILAJ CHIMIC FĂGĂRAȘ

JUDEȚUL BRAȘOV

ÎNTREPRINDEREA
ECONOMICĂ JUDEȚEANĂ
A COOPERAȚIEI DE CONSUM

ARGEȘ

vă invită să vizitați unitățile sale:

HOTELUL ȘI RESTAURANTUL RUCĂR
RESTAURANTUL GRĂDINĂ TOPOLOVENI
HANUL MIHĂILEȘTI

Specialități culinare, băuturi alese, confort. De asemenea, vă recomandă și magazinele sale universale. Serviciu ireproșabil!

Nr. 37 6 septembrie 1973

CABINET

LUMEA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

Primire călduroasă, dialog fructuos în Cuba și Costa Rica

Sub semnul prieteniei, solidarității și colaborării frățești româno-cubaneze

Conferința pentru securitate și cooperare în Europa în ajunul celei de-a doua faze

Lichidarea decalajelor economice — un imperativ al contemporaneității

Corespondențe din:
Pekin
Beirut
Alger
Delhi

Se schimbă clima pe Terra?

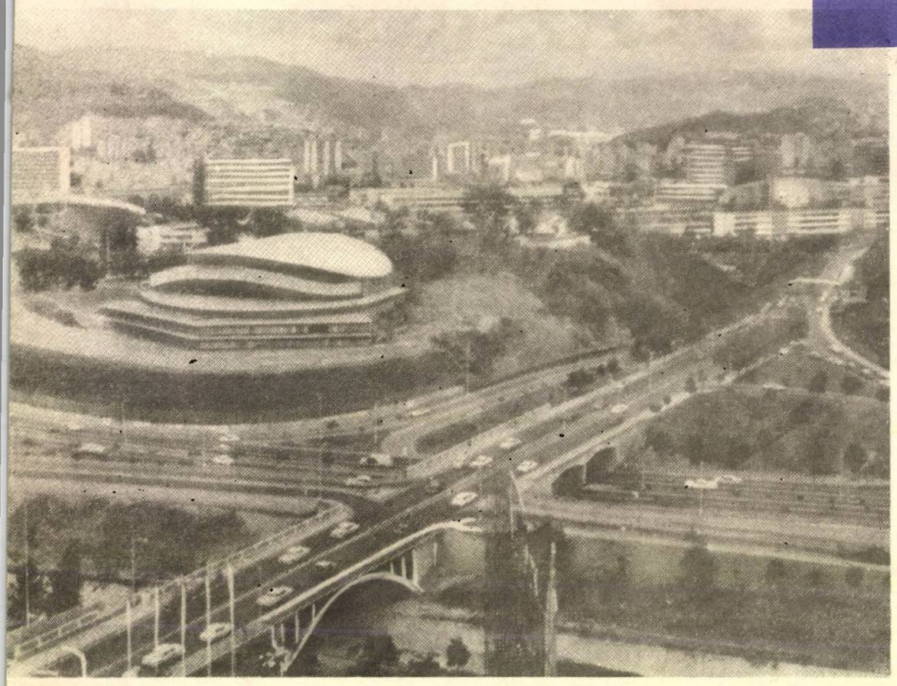

Capitala venezueleană, Caracas : autostrăzi, clădiri moderne

Imagini din VENEZUELA și COLUMBIA

Petrolul, una din principalele resurse ale Venezuelei : sonde în golful Maracaibo

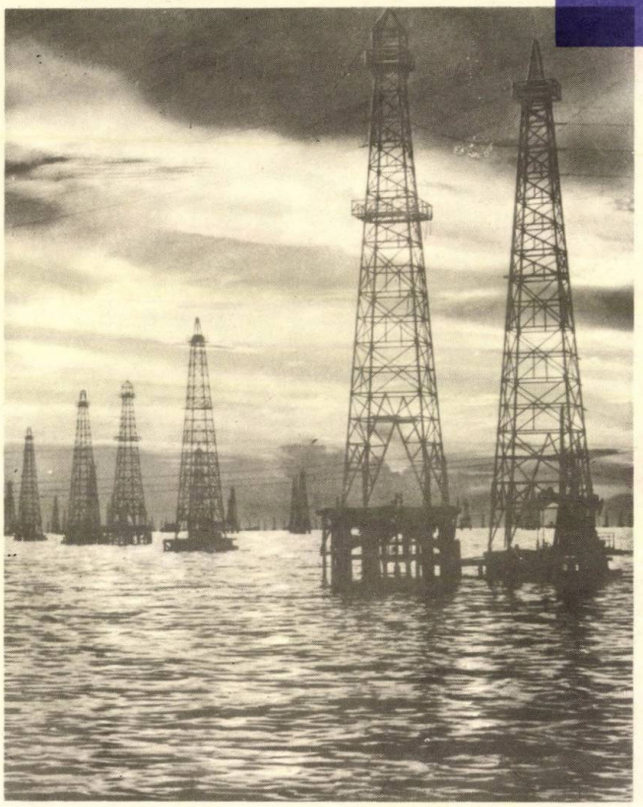

Capitala Columbiei, Bogota, străjuită de culmi andine

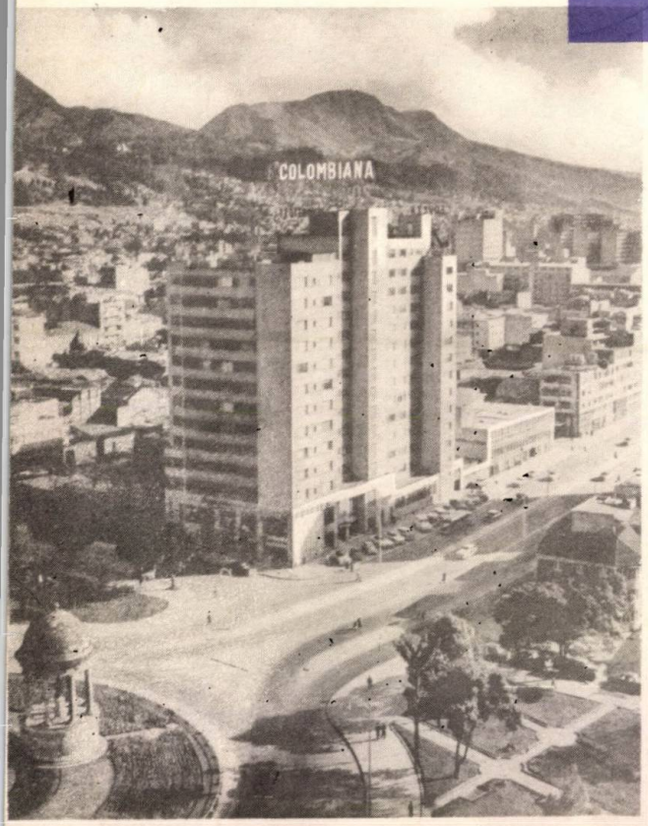

În apropiere de Bogota, rîul Muna este valorificat ca sursă de energie electrică și pentru hidroameliorații

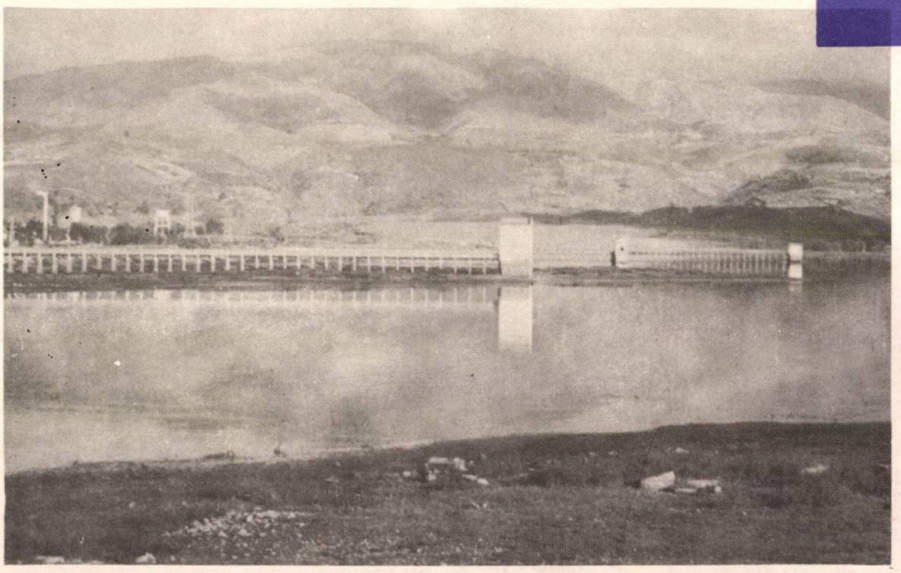

LUMEA

37 (515)

6 septembrie 1973

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

Contribuție majoră la cauza prieteniei și colaborării româno-cubaneze. Radu Pascal 2

Drumuri fierbinți. Petru Popescu 4

Pentru rodnica dezvoltare a cooperării româno-costaricane. Radu Pascal 5

Interviuri : GONZALO FACIO, ministrul afacerilor externe al Republicii Costa Rica ; dr. RAFAEL CALDERA, președintele Republicii Venezuela, dr. ARISTIDES CALVANI, ministrul de externe al Republicii Venezuela 6

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Geneva. Spre faza a doua a Conferinței general-europene. N. Răzvan. 9

Pekin. Al X-lea Congres Național al P. C. Chinez. Ilie Tecuță 10

Alger. A patra conferință a țărilor nealiniate. Rodica Georgescu 11

Delhi. Acordul indo-pakistanez. Ion Puținelu 12

Orientul Apropiat. Turneul secretarului general al O.N.U. Crăciun Ionescu 13

Cairo. Acordul libiano-egiptean. Dumitru Constantin 14

R.P. Bulgaria. Varna – mărturie a dezvoltării țării. Dumitru Avram. 15

Lichidarea subdezvoltării – imperativ al contemporaneității (I). Ilie Șerbănescu 18

REPORTAJ PE GLOB

R.P.D. Coreeană : temeiurile de azi ale unei legende. Ilie Tecuță 16

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Mutații și deplasări în sînul mișcării catolice. Nicu Bujor 20

1000 + 1 22–23

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

De ce clima pare a-și fi pierdut echilibrul. Jacques Angout 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Entreprise, International Herald Tribune, Le Nouvel Observateur, Rinascita 26–29

PROFIL

Fazal Elahi Chaudhri, președintele Republicii Islamice Pakistan 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

29 august — 4 septembrie

miercuri

– Inaugurînd istoricul itinerar în America Latină, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a început vizita în Cuba socialistă ; la Havana, conducători și oameni ai muncii cubanezi au întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu cu excepțională atenție, cordialitate și căldură.

– La Geneva, și-a deschis lucrările Comitetul de coordonare al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

– Tot la Geneva, în cadrul sesiunii Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare, organ permanent al U.N.C.T.A.D., au început dezbaterile asupra raportului grupului de lucru al U.N.C.T.A.D., însărcinat cu elaborarea unui proiect de Cartă a drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor.

– Se anunță, la Pekin, că între 24 și 28 august, în prezența a 1249 delegați, s-au desfășurat lucrările celui de-al X-lea Congres Național al Partidului Comunist Chinez.

– Egiptul și Libia au hotărît să creeze un nou stat arab unificat, în mai multe etape, cu un Comandament politic unificat, cu o Adunare constituantă, cu un Înalt Consiliu al Planificării.

– Președintele Salvador Allende a anunțat componența noului guvern chilian, constituit după ce comandanții forțelor armate în guvernul precedent și-au dat demisia.

– La Delhi și Rawalpindi a fost dat publicității textul acordului indo-pakistanez asupra soluționării problemelor umanitare puse de războiul din decembrie 1971.

joi

– Convorbiri la Belfast, între premierul britanic Heath și conducătorii principalelor formațiuni politice din Irlanda de Nord, în vederea găsirii soluțiilor de depășire a crizei din Ulster.

– Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian, președintele Frontului Unit Național al Cambodgiei, a avut o întrevedere la Pekin cu Le Duan, prim-secretar al C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam.

– Tratative economice sovieto-americane la Moscova, și japono-sovietice la Tokio.

vineri

– Marele miting al prieteniei româno-cubaneze ; cuvîntările substanțiale ale tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Fidel Castro – rostite în atmosfera călduroasă generată de entuziasmul celor 50 000 de participanți la adunarea populară de la Santiago de Cuba – au prilejuit o trecere în revistă a pozițiilor politice fundamentale, a rezultatelor colaborării, o nouă și largă deschidere spre viitor pentru conlucrarea și solidaritatea militantă dintre România socialistă și Cuba socialistă.

– La Palatul Națiunilor Unite din Geneva s-au încheiat lucrările sesiunii de vară a Conferinței Comitetului pentru Dezarmare.

– În cursul vizitei de informare întreprinsă în Israel, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, a avut întrevederi cu președintele Ephraim Katzir, cu premierul Golda Meir și cu ministrul de externe Abba Eban.

sîmbătă

– În cadrul lucrărilor Comitetului de Coordonare al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa se stabilește definitiv ca cea de-a doua fază a conferinței să se deschidă oficial în ziua de 18 septembrie.

– La Hanoi, Consiliul de Miniștri al R.D. Vietnam a ascultat rapoartele prezentate în legătură cu vizitele oficiale de prietenie întreprinse de o delegație de partid și guvernamentală a R.D. Vietnam într-o serie de țări socialiste, printre care și România.

– Întrevedere Anwar Sadat – Kurt Waldheim, cu prilejul vizitei secretarului general al O.N.U. la Cairo.

– Se anunță că vizita la Praga a cancelarului vest-german, Willy Brandt, în vederea semnării tratatului privitor la relațiile reciproce dintre R.S.C. și R.F.G., este aminată la propunerea guvernului vest-german.

duminică

– Guvernele R.D. Vietnam și Angliei au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

– Președintele Libiei, colonelul Moamer El Kaddafi, a avut o întrevedere cu președintele Tunisiei, Habib Bourguiba, aflat la Tripoli pentru a asista la festivitățile prilejuite de aniversarea revoluției antimonarhice.

luni

– S-a încheiat vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Cuba, moment strălucit și fertil pentru prietenia româno-cubaneză.

– O primire cordială, plină de stimă și considerație, la San José, a marcat începutul vizitei președintelui român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Costa Rica.

– La Alger se desfășoară reuniunea Consiliului ministerial al țărilor nealiniate, care precede conferința la nivel înalt a acestor state, ce se va desfășura în capitala algeriană între 5 și 8 septembrie.

– Conferința Asociației scriitorilor afro-asiatici la Alma-Ata. Președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, a adresat conferinței un mesaj.

– Convorbiri între cele două părți laoțiene la Vientiane.

marți

– Se anunță încheierea cu succes a lucrărilor Comitetului de coordonare al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, desfășurate la Geneva, în vederea pregătirii celei de a doua faze a Conferinței general-europene.

– S-a încheiat reuniunea Consiliului miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate, care precede cea de-a 4-a Conferință la nivel înalt a acestor state.

– Secretarul general al O.N.U. a sosit la Alger. El va asista la deschiderea Conferinței la nivel înalt a țărilor nealiniate.

– În Kuweit a luat sfîrșit cea de-a 11-a sesiune a Organizației statelor arabe exportatoare de petrol (O.P.A.E.P.).

CABINETUL DE PARTID SIBIU

Contribuție majoră la cauza prieteniei și colaborării româno-cubaneze

Începută sub cele mai bune auspicii, vizita în Cuba a delegației de partid și guvernamentale române condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a marcat un moment de seamă în evoluția relațiilor dintre cele două țări. Cele cinci zile ale primei etape a vizitei în America Latină au oferit imagini dintre cele mai convingătoare ale bunelor raporturi ale prieteniei și colaborării dintre România și Cuba, ilustrînd, totodată, ritmul și atmosfera de lucru ce caracterizează vizitele efectuate peste hotare de șeful statului român.

Entuziasta primire rezervată oaspeților din România socialistă de către poporul cubanez la Havana ca și pe întreg traseul călătoriei în provincie, bunele rezultate cu care s-au soldat convorbirile oficiale dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Fidel Castro Ruz, în fine, comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei — sînt, toate acestea, elemente care permit constatarea că am asistat la un moment deosebit în cronica relațiilor româno-cubaneze, relații care, în ultimii ani, au cunoscut un curs ascendent și care, fără îndoială, în urma actualei vizite, vor căpăta un nou impuls pe linia unei continue dezvoltări, în interesul reciproc al celor două țări.

Rămîn în memorie, de neșters, numeroasele manifestări care au oferit întreaga măsură a simpatiei și prețuirii de care se bucură, azi, pe pămîntul cubanez, România socialistă, a înaltei aprecieri și sentimentelor de stimă nutrite de poporul cubanez față de personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu. Încă din primele clipe ale sosirii, pe aeroportul internațional „Jose Marti", populația Havanei a ținut să-și exprime bucuria în chipul cel mai spontan și original. Imense lozinci proclamînd „La amistad entre el pueblo de Romania y el pueblo de Cuba" (prietenia dintre poporul român și poporul cubanez), zeci de mii de steguleț e românești și cubaneze agitate cu frenezie la trecerea coloanei oficiale de-a lungul frumoaselor bulevarde ale Havanei, o mare entuziastă de oameni scandînd, unii dintre ei în limba română, cuvinte calde de prietenie la adresa poporului român, a președintelui Nicolae Ceaușescu, pe terase și tribune special amenajate fanfare intonînd marșuri cubaneze revoluționare, formații muzicale de pionieri — fete și băieți, îmbrăcați în costume multicolore cîntînd la instrumente tipice cubaneze — sînt numai cîteva din imaginile care, de-a lungul întregii vizite, au devenit — s-ar putea spune — obișnuite ; așa a fost la Havana, așa a fost la Matanzas, în drum spre Varadero, pitoreasca stațiune balneară de la țărmurile Atlanticului, așa au fost întîmpinați conducătorii români și cubanezi la Santiago de Cuba, în provincia Oriente, locul de unde în urmă cu două decenii, de la Moncada și Siboney, au pornit primele salve ale insurecției armate ce a dus la abolirea dictaturii și victoria revoluției pe pămîntul Cubei.

Un dialog fructuos : convorbirile oficiale româno-cubaneze

Vedem în acest tablou, care ne-a însoțit de-a lungul întregii călătorii, o mărturie vie a sentimentelor de caldă simpatie, stimă și solidaritate emoționantă pe care le nutresc reciproc popoarele român și cubanez, strîns legate prin comunitatea orînduirii sociale și a idealurilor comune de construire a noii societăți. Fără îndoială că un deosebit rol în apropierea celor două popoare îl joacă originea latină comună, afinitățile de limbă și cultură. O expresie plastică a acestor legături fundamentale am întîlnit-o în ziarul „Granma", organul C.C. al P.C. din Cuba, atunci cînd afirma că „România este prima țară socialistă de origine latină, iar Cuba este prima țară socialistă din America Latină".

Acestea sînt, desigur, premise solide care au permis dezvoltarea relațiilor dintre România și Cuba în diferite domenii de activitate. Actuala vizită în Cuba a președintelui Nicolae Ceaușescu — ca, de altfel, și vizita, din cursul anului trecut, a tovarășului Fidel Castro, la București — constituie momentele cele mai revelatoare ale cursului ascendent al raporturilor de colaborare dintre cele două țări, partide și popoare, constituie o dovadă a dialogului fructuos, la nivelul cel mai înalt, dintre România și Cuba.

Fără a încerca un bilanț exhaustiv al colaborării româno-cubaneze, vom aminti doar că schimburile comerciale au înregistrat o evidentă sporire, în ultimii ani, în prezent desfășurîndu-se pe baza acordurilor comerciale și de plăți semnate la 5 martie 1973. Menționăm, de asemenea, că, în noiembrie 1967, a fost semnată convenția privind înființarea comisiei mixte de colaborare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză ; în acest cadru au fost convenite recent o serie de înțelegeri privind acordul de cooperare economică în domeniul industriei miniere și al metalurgiei neferoase (aprilie 1969), livrarea unei fabrici de ciment către Cuba, precum și alte înțelegeri. În același timp, o evoluție pozitivă au înregistrat și relațiile culturale — colaborarea între academii, acordarea de burse etc.

Continuînd schimbul de păreri de la București, actualele convorbiri de la Havana dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Fidel Castro Ruz, dintre delegațiile celor două părți, au constituit un bun prilej pentru extinderea colaborării reciproce în toate domeniile de interes comun, remarcîndu-se în acest sens hotărîrea reciprocă a celor două părți de a face totul pentru

Corespondențe din Havana și San José de la trimisul nostru special, Radu Pascal

punerea în valoare a posibilităților pe care le oferă economiile în plină dezvoltare ale celor două țări.

„Acordăm — declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la mitingul popular de la fabrica de ciment din Santiago de Cuba — **o atenție deosebită colaborării multilaterale cu Cuba socialistă și sîntem convinși că înțelegerile la care am ajuns în aceste zile cu privire la extinderea acestei colaborări vor servi de minune atît intereselor popoarelor noastre, cît și cauzei socialismului în general".**

„Ținînd seama — spunea, reluînd aceeași idee, tovarășul **Fidel Castro — de dorințele și eforturile — atît ale partidului nostru, cît și ale partidului frate din România — noi propunem să continuăm dezvoltarea acestor legături, să continuăm dezvoltarea acestei cooperări fructuoase pentru ambele țări și ca aceasta să fie în concordanță cu spiritul crescînd al solidarității internaționale și al posibilităților lumii de astăzi".**

Dorința ambelor părți de a extinde relațiile de conlucrare frățească își găsește consemnarea și în comunicatul comun care, înregistrînd cu satisfacție succesele celor două țări pe calea socialismului, constată existența posibilităților de promovare a cooperării, precum și necesitatea de a se valorifica aceste posibilități, utilizîndu-se din plin cadrul înțelegerilor existente în diferite domenii și inițiindu-se noi acțiuni comune.

Convorbirile de la Havana dintre cei doi conducători au prilejuit, totodată, și o trecere în revistă a principalelor probleme internaționale ale actualității — consemnată și în comunicatul final. Cu prioritate, au fost subliniate profundele mutații politice pe arena internațională, ca urmare a eforturilor consecvente ale țărilor socialiste, ale partidelor comuniste și muncitorești, ale tuturor forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste, mutații care au dus la modificarea raportului de forțe în favoarea socialismului, păcii și destinderii internaționale. În același timp, s-a accentuat necesitatea lichidării politicii de dominație și dictat în relațiile dintre state, de amestec în treburile interne ale altor state, astfel încît să se instaureze, în viața internațională, principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale.

O atenție deosebită a fost acordată transformărilor înnoitoare care se produc pe continentul latino-american în direcția dobîndirii și consolidării unei autentice independențe politice și economice. În acest context, s-a relevat cu precădere dreptul inalienabil al popoarelor latino-americane de a dispune liber de resursele lor naturale, de a-și alege liber, fără nici un amestec din afară, calea dezvoltării lor social-economice. În această ordine de idei, s-a relevat influența pozitivă pe care revoluția cubaneză o exercită pe continentul american. Totodată — așa cum se precizează și în comunicatul final —, România salută întărirea poziției Republicii Cuba pe plan internațional, una dintre manifestările căreia este stabilirea de relații diplomatice cu Cuba de către diferite țări din America Latină.

Comunicatul comun exprimă aprecierea părților că lichidarea definitivă a colonialismului și neocolonialismului reprezintă un imperativ al lumii contemporane, precum și sprijinul României și Cubei pentru dreptul popoarelor de a-și hotărî de sine stătător destinul.

Cele două părți au salutat, în comunicatul comun, semnarea Acordului de încetare a focului și restabilirea păcii în Vietnam, cerînd stricta lui aplicare ; au salutat victoriile poporului laoțian și și-au reafirmat sprijinul pentru lupta poporului cambodgian pentru independență, pace, neutralitate, democrație și integritate teritorială ; și-au declarat solemn sprijinul pentru poziția R.P.D. Coreene în favoarea reunificării independente și pașnice a Coreei ; s-au pronunțat pentru soluționarea politică a conflictului din Orientul Apropiat, pentru retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate și respectarea aspirațiilor legitime ale populației palestiniene.

Examinînd în comun situația din Europa, părțile au apreciat pozitiv rezultatele obținute în cadrul Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, reuniune menită să așeze relațiile între statele europene pe baze noi, principiale ; în acest context, partea cubaneză a apreciat activitatea României în vederea transformării Balcanilor într-o zonă a păcii, colaborării și bunei vecinătăți.

Cele două țări s-au pronunțat pentru respectarea dreptului fiecărui stat de a dispune liber, conform propriilor interese de resursele naturale. Exprimîndu-și aderiunea fermă pentru dreptul popoarelor la existență liberă, părțile și-au reafirmat solidaritatea cu lupta mișcărilor de eliberare, a țărilor independente împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului. Apropiata conferință a țărilor nealiniate — se arată în comunicat — va avea un rol însemnat în sprijinirea acestei lupte, contribuind, totodată, la promovarea cursului nou spre destindere.

Comunicatul consemnează, de asemenea, consensul părților asupra necesității de a se pune capăt cursei înarmărilor și de a se proceda la dezarmarea generală și, în primul rînd, la dezarmarea nucleară ; păr-

Tovarășul Nicolae Ceaușescu se adresează adunării populare din Santiago de Cuba

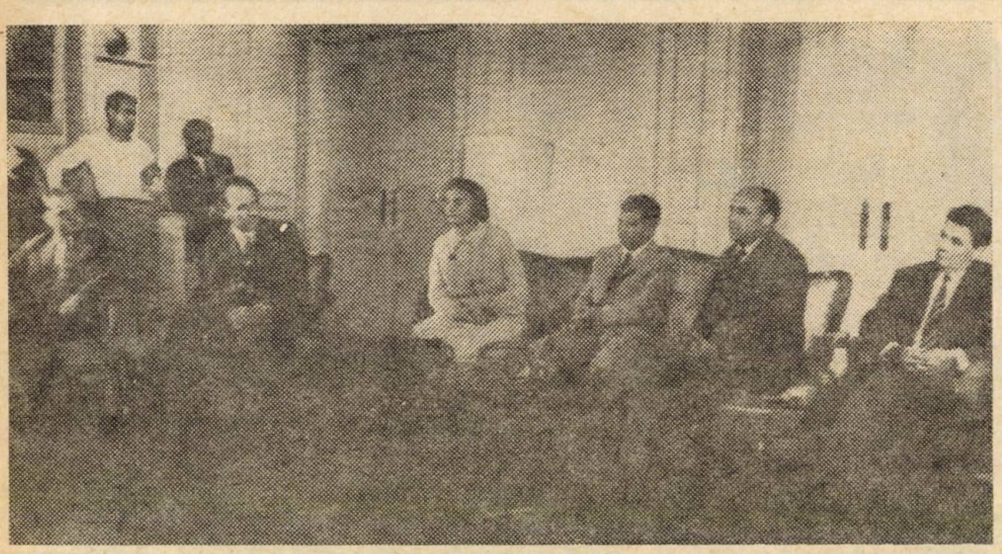

Conferința de presă a tovarășului Nicolae Ceaușescu

țile au fost, de asemenea, de acord asupra necesității creșterii rolului O.N.U. și întăririi eficienței acestei organizații.

Documentul final subliniază caracterul pozitiv al dezvoltării și adîncirii relațiilor între Republica Socialistă România și Republica Cuba, relații întemeiate pe respectarea suveranității și independenței, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi și avantajul reciproc. Totodată, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Fidel Castro au exprimat dorința comună a celor două partide de a adînci și intensifica legăturile dintre ele, pe baza marxism-leninismului și internaționalismului socialist, a încrederii și respectului reciproc. Relevînd utilitatea vizitelor, întîlnirilor și consultărilor în probleme de interes reciproc, comunicatul comun dă o înaltă apreciere contribuției aduse prin vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, la dezvoltarea relațiilor româno-cubaneze și consemnează invitația adresată tovarășilor Fidel Castro Ruz și Osvaldo Dorticos Torrado, de a face o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România.

Eveniment marcant în istoria relațiilor româno-cubaneze și, totodată, contribuție la cauza unității țărilor socialiste, a tuturor forțelor revoluționare și antiimperialiste, a colaborării și păcii în lume, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Cuba a fost urmărită cu viu interes de presa internațională. O ilustrare a deosebitei atenții acordate evenimentului a constituit-o solicitarea unor comentatori și corespondenți de presă cubanezi și străini de a se întîlni cu conducătorul partidului și statului român ; ca urmare a solicitărilor, a avut loc, în ultima zi a vizitei, o conferință de presă, deschisă de Ion Cârje, director general adjunct al „Agerpres", șeful grupului de presă care îl însoțește pe conducătorul partidului și statului nostru în vizita pe continentul latino-american.

Luînd cuvîntul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a început prin a sublinia că vi-

Drumuri fierbinți

Petru Popescu

Paradoxala arșiță umedă, tipică în Antile, scade doar cînd te urci în avion. Prin orificiile de ventilație pătrunde aerul înălțimii, răcoros, însă la fel de umed, astfel încît se răspîndește în sufluri vizibile, ca din niște vaporizatoare, și în avion începe să plutească o ceață ciudată. Sub noi, printre nori mari, nemișcați, neverosimil de albi, nori de bumbac, se vede răsărirea insulei din apă. Munții Cubei, munții din Oriente ajung pînă la mare astfel că, de sus, peisajul are o întoarcere lină și rotundă, feminină, ieșind din apă ca un umăr. Peste un vis de culori, ca un penaj bogat muiat într-o mare ca o dulceață de nucă verde, am zburat de la Havana la Santiago de Cuba și am aterizat pe un aeroport așezat chiar pe o muchie de munte, lîngă o spectaculoasă cădere în terase care nu se îmblînzea decît în valuri. Aeroportul era ticsit de lume care agita frenetic drapelele României și Cubei, înfrățite, cu deosebire de tineret care, în căldura udă a dimineții, nu-și pierduse nici o clipă prospețimea și striga cu pieptul plin urări de bun venit. În fierbințeala zilei, nepotolită nici de fuga mașinilor deschise, pe sub o coloană zdrențuită de nori care au promis tot timpul o ploaie torențială, am mers să vedem Moncada, locul asaltului intrat în legendă, apoi ferma de la Siboney de unde acum 20 de ani a început marșul revoluției cubaneze. Moncada, odată cazarmă, cu ziduri galbene și ferestre pînditoare, adăpostește un muzeu al tradițiilor revoluționare ale insulei începînd cu lupta pentru independență, pe vremea cînd oligarhia proclama încă numele de „La siempre fiel isla de Cuba" (Etern credincioasa insulă a Cubei). Fidelitatea desigur era pe atunci făgăduită coroanei spaniole. Fiecare document al muzeului și apoi fiecare amănunt al drumului, tot ce am văzut aici pînă acum dovedesc într-adevăr o eternă fidelitate față de niște idealuri, ale revoluției, demnității, înțelegerii și progresului. Pînă la ferma celebră, peisajul se stringe și se desface în armonică, prin văi și pe dealuri, cu flori de leandru, cu copaci de nedescris, falnici și largi, atît de frumos încît pare de negîndit că în acest rai al ochiului s-au dat lupte pe viață și pe moarte, a curs sînge, au fost secerate vieți în floare și s-a trecut prin proba de foc a unei revoluții care a schimbat viața din temelii. Monumente de o inspirată simplitate marchează repetat, pe marginea drumului, locul unde au căzut sub gloanțele poliției camarazii lui Fidel Castro — e doar numele mic și profesiunea — Rafael, Victor José, — Albanil, Zapatero, Estudiante (dulgher, cismar, student). Au căzut la delicata vîrstă a primei iubiri, din iubire pentru viitorul de azi al patriei lor. Însăși ferma, albă între cocotieri, palmieri, bananieri e idilică, seamănă cu o jucărie. Dar omul nu trăiește numai cu trandafiri, după cum frumusețea cea mai perfectă n-a fost iertată de nedreptate și asuprire. Tocmai frumusețea barocă a peisajului dă parcă un mai mare tragism urmelor trecutului, după cum pune într-o lumină mai intensă orice manifestare : exotic, exploziv, plin de sevă a fost și entuziasmul pe care l-au arătat față de vizita oaspeților români miile de locuitori din Oriente, un mozaic fantastic de expresii și de culori răbdînd soarele nemilos, de-a lungul întregului traseu, ca să agite cîteva clipe un steag tricolor, să strige lozinci de prietenie și să surîdă cu tot albul gurii într-un obraz de cafea. Spontaneitatea indiscutabilă ne-a făcut să ne simțim odihniți și ușori, cu toată arșița. „Revoluția cubaneză salută revoluția română" — scria pe o bucată de carton, cu litere de cărbune negru, nu tocmai drepte, pe care o ridica un muncitor mulatru, cu sombrero, călare, o adevărată imagine gauchescă. Am văzut tot felul de urări, de toate proporțiile, confecționate din orice material pe care se poate scrie. Am văzut o simpatie, o încredere ce nu se poate pune la îndoială.

La fabrica de ciment „José Merceron", unde funcționează o linie tehnologică românească, au vorbit tovarășii Fidel Castro și Nicolae Ceaușescu în fața muncitorilor. Erau bărbați și femei, tineri și maturi. Din expresia lor concentrată, atentă, se vedea limpede cum cîntăresc fiecare cuvînt ce le era adresat, cum se interesează și cum se simt implicați, se vedea cum însăși folosirea unui utilaj românesc joacă un important rol moral într-un proces de cunoaștere și apropiere care se continuă și se îmbogățește. Din nou pe toate lozincile, într-o rimă semnificativă, apăreau cele trei cuvinte-cheie ale acestei călătorii : rumano, cubano, hermano, — *român, cubanez, frate.*

A cunoaște, a ne cunoaște mai bine e o lege a conviețuirii, dar cu atît mai mult a unei atitudini realiste, științifice cum este aceea a socialismului. Revoluția cubaneză salută revoluția română. Istoria revoluției cubaneze în față cu istoria revoluției din țara noastră. Eroii acestor procese istorice se întîlnesc. Contactul între popoare e și contactul între istoriile

zita s-a desfășurat în cele mai bune condiții, exprimînd mulțumiri conducerii de partid și de stat a Republicii Cuba, personal tovarășului Fidel Castro, poporului cubanez, pentru primirea deosebit de călduroasă făcută, ilustrare a sentimentelor prietenești și a dorinței de colaborare între cele două țări și popoare. În continuare, președintele Nicolae Ceaușescu a expus, răspunzînd întrebărilor adresate de ziariști, principii ale politicii României socialiste, considerații asupra unor evenimente de actualitate. Interesul deosebit manifestat de ziariștii prezenți la conferința de presă a constituit o nouă ilustrare a prestigiului politicii României, a deosebitei considerații acordate pe plan internațional personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu.

„Pot spune, deci, — arăta, în cursul conferinței de presă, tovarășul Nicolae Ceaușescu — că sîntem deosebit de mulțumiți de felul în care s-a desfășurat vizita, de convorbirile, de rezultatele vizitei și discuțiilor. Credem că toate acestea vor deschide noi perspective colaborării viitoare dintre țările noastre, ceea ce corespunde intereselor celor două popoare, cauzei unei colaborări largi internaționale, păcii în lume".

Bilanțul celor cinci zile ale vizitei în Cuba socialistă este, prin urmare, pozitiv, corespunde sentimentelor de prietenie și dorinței de apropiere împărtășite de popoarele român și cubanez. ■

San José. Sosirea pe aeroportul internațional Juan Santamaria

lor, între idealurile lor. Aici cartea face la fel de mult ca și omul, omul exprimă la fel de mult ca și teoria și nu există instrument de cunoaștere care să nu fie important, care să nu fie vital.

Importante, concludente, cu ecou în viitor devin cele mai firești gesturi și chiar cele mai mici amănunte, toate părți ale unui întreg. Două cărți deosebite, de pildă, au fost oferite tovarășului Fidel Castro acum cîteva zile de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Una despre „Politica externă a României", cuprinzînd texte esențiale, sinteze ale unei activități armonioase și neîntrerupte. Alta, înfățișînd rezultatele unei expediții bio-speologice care a făcut cercetări în insulă și la care au luat parte savanți români. Două cărți, două domenii diferite, dar aceeași dovadă a apropierii și cunoașterii a procesului de care vorbeam. În fond, domeniile nu sînt nici măcar atît de îndepărtate. Politica externă a României, o politică a păcii, sprijină lupta revoluționară a tuturor popoarelor. Și o asemenea politică e confirmată în chip viguros, științific de căile de dezvoltare a României contemporane pur și simplu pentru că ea se sprijină pe o doctrină științifică, pe o ideologie în care cercetarea, dezbaterea, contactul și cooperarea primează, pe o filosofie umanistă a apropierii și înțelegerii, fundamental opusă autorității oarbe, închistării în gîndire, dogmei, fie ea dogma politică, științifică sau de oricare alt gen. A cunoaște, a înțelege. „A cunoaște, a iubi", așa începe un poem de Blaga. Forțînd sensul poemului, să spunem că nu poți iubi fără a cunoaște? Dar cunoscînd mai bine, căci niciodată nu cunoaștem suficient, după cum mereu ne putem cunoaște mai bine, găsim ceea ce ne leagă, descoperim afinități și înrudiri și ne dăm seama că legătura cea mai trainică, trăsătura definitivă e tocmai aceea care ne unește.

Havana, septembrie

Pentru rodnica dezvoltare a cooperării româno-costaricane

Etapa costaricană a vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în America Latină are o durată de două zile. Sînt însă zile caracterizate printr-un program extrem de dens. Din momentul sosirii pe aeroportul Santamaria din San José, fiecare oră a fost din plin utilizată: două runde de convorbiri cu președintele Figueres, vizita făcută de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu la Adunarea legislativă a țării, apoi primirea rezervată șefului statului român de către Consiliul municipal al orașului San José, discursurile rostite cu aceste prilejuri, recepția oferită de președintele costarican — sînt cîteva din momentele selectate din prima zi a ședерii președintelui statului român în această țară. Din a doua zi, se evidențiază cu deosebire semnarea tratatului de prietenie și cooperare dintre cele două țări, precum și a unor convenții de cooperare în domeniul economic, industrial, tehnico-științific, cultural. Se poate deci afirma de la bun început că, în ciuda răstimpului scurt petrecut de președintele Nicolae Ceaușescu în Costa Rica, rezultatele vizitei s-au dovedit fructuoase, în măsură să ducă la intensificarea cooperării dintre cele două țări.

Un rezultat de importanță majoră al vizitei îl constituie, fără îndoială, Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica. Document de referință pentru relațiile bilaterale, Tratatul ilustrează, ca o constantă a politicii românești, preocuparea de a așeza relațiile cu toate țările, indiferent de orînduirea social-politică, pe temelia solidă a acelor principii a căror respectare este menită să contribuie la consolidarea destinderii, păcii și securității în lume. Expresie a dorinței comune de a realiza aspirațiile de apropiere și înțelegere ale popoarelor român și costarican, documentul expune cu claritate principiile pe care înaltele părți contractante le pun la baza relațiilor dintre cele două țări; subliniază hotărîrea părților de a-și dezvolta relațiile de prietenie și cooperare în domeniul politic, economic, tehnologic, științific și cultural și în alte domenii; precizează modalități de cooperare avute

în vedere și domenii ale vieții internaționale în care cele două state își propun să acționeze în conformitate cu interesele destinderii, păcii și bunei înțelegeri în Europa, America Latină și în întreaga lume ; atestă hotărîrea de a aprofunda și lărgi consultările bilaterale, în vederea asigurării înfăptuirii dispozițiunilor conținute în tratat.

„Doresc să remarc cu multă satisfacție — arăta, din prima zi a vizitei, președintele **Nicolae Ceaușescu — că, în convorbirile de astăzi cu președintele Figueres, cu alți membri ai guvernului, am ajuns la o serie de înțelegeri privind dezvoltarea colaborării economice, științifice, culturale, umane, dintre popoarele noastre".**

Este profund semnificativ faptul că, deși relațiile diplomatice dintre România și Costa Rica nu datează de mulți ani, în această perioadă s-au realizat totuși relații de colaborare pe planuri diferite iar în cursul actualei vizite înțelegerea survenită în cadrul convorbirilor purtate se va materializa în încheierea unor acorduri de substanță, de lungă durată, în beneficiul reciproc și în spiritul principiilor pe care se întemeiază politica lor externă.

Tratatul de prietenie și cooperare ,precum și celelalte documente asupra cărora au convenit părțile, confirmă existența posibilităților de dezvoltare a colaborării, marchează rolul major al vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în dezvoltarea relațiilor bilaterale.

Pornind de la aceste semnificații și, totodată, de la prestigiul internațional al politicii de pace și cooperare românești și al președintelui Nicolae Ceaușescu, opinia publică din Costa Rica a urmărit, în aceste zile, cu viu interes vizita înalților oaspeți români. Sînt semnificative, în acest sens, atenția acordată de presă evenimentului, cordialitatea contactelor cu cetățenii capitalei. **„Noi apreciem vizita pe care o face președintele României, mare conducător, ca fiind o înaltă cinste pentru Costa Rica"** — arăta președintele **José Figueres Ferrer,** subliniind prețuirea costaricanilor pentru **„o națiune europeană care a făcut cel mai mult în timpul acelei nopți îndelungate a «războiului rece» pentru a menține vie speranța înțelegerii".**

Aprecieri în același spirit au fost formulate și la Adunarea Legislativă, unde președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită, în timpul unei ședințe de lucru, fiind salutați cu căldură de președintele Adunării, Luis Alberto Monge și de mai mulți deputați. „Dumneavoastră — a arătat, adresîndu-se șefului statului român, deputatul Jenaro Valverde Mora — trebuie să vă simțiți foarte satisfăcut că participați activ în această nouă politică a relațiilor respectuoase și fertile, care au ca scop realizarea înțelegerii și a schimbărilor pozitive, menținerea și întărirea păcii".

Ea însăși rezultat al evoluției îmbucurătoare a relațiilor româno-costaricane, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu va duce la detectarea de noi domenii de colaborare, va contribui, fără îndoială, la stimularea în continuare a cursului ascendent al colaborării dintre cele două țări.

La ora cînd transmitem, vizita este în desfășurare. De acum, însă, se poate aprecia că ea constituie una din exemplificările concrete ale bunelor relații pe care România le întreține și înțelege să le dezvolte cu țările Americii Latine, cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială.

Declarația făcută de GONZALO FACIO ministrul afacerilor externe al Republicii Costa Rica

Amintindu-și cu plăcere de vizita făcută în România cu doi ani în urmă, ministrul afacerilor externe al Republicii Costa Rica, Gonzalo Facio, a primit pe trimisul nostru special, Anca Voican, căreia i-a făcut următoarea declarație pentru cititorii revistei „Lumea" :

— Costa Rica este o țară de dimensiuni geografice reduse, care nu întreține armată, ceea ce atrage curiozitatea multor comentatori străini ; este însă o țară care are forță morală, care consideră că toate statele, indiferent de mărimea lor, au dreptul să-și exprime punctele de vedere, să-și aducă o cît mai eficientă contribuție la asigurarea păcii, la promovarea bunelor relații în lume. Desfășurăm o diplomație activă, sîntem angajați în lupta pentru destindere și dezarmare. Anul trecut am mers alături de delegația română cînd a fost prezentat proiectul asupra întăririi rolului O.N.U. și am fost coautori ai proiectului privind securitatea internațională. Nu este de altfel prima dată cînd împărtășim cu delegații români puncte de vedere comune. Politica noastră de deschidere înseamnă întreținerea de relații cu toate țările, cu lumea a treia mai ales, în lupta noastră pentru un tratament echitabil în domeniile comercial și economic, tratament care să compenseze anii de exploatare ale căror victime am fost. Apoi, aspirăm să devenim țară membră a Consiliului de Securitate al O.N.U. după expirarea mandatului panamez. Am primit deja sprijinul grupului latino-american. Cît privește dispoziția geografică a țărilor cu care întreținem relații mai strînse, trebuie să spun că zona de cel mai mare interes pentru noi, dar care stîrnește și cele mai mari probleme, este America Centrală. Într-o anumită etapă istorică, formam o republică federală, iar azi continuă să fie indispensabilă pentru economia noastră Piața comună a Americii Centrale. Sînt între noi diferențe de structură politică — toate celelalte patru state sînt sub conducere militară —, economică și socială, ca și de compoziție umană. Costa Rica este o țară de europeni, cu puțină populație indigenă. Politica noastră externă este pe de altă parte orientată spre universalitatea relațiilor diplomatice. Vizita la nivel înalt a distinșilor oaspeți români la San José este o expresie a acestei orientări politice. Rămîne să fructificăm ceea ce realizăm acum. Coordonatele relațiilor dintre țările noastre explică de ce pentru Costa Rica vizita președintelui României reprezintă o cinste și o onoare.

Principali interlocutori

— scurte date biografice —

GUILLERMO RODRIGUEZ LARA

președintele Republicii Ecuador

Guillermo Rodriguez Lara este președintele Ecuadorului de la 16 februarie 1972, cînd i-a succedat, în urma unei lovituri de stat militare, lui José Maria Velasco Ibarra. Printre primele măsuri adoptate de guvernul său a fost revenirea la Constituția din 1945, care proclamă o serie de cuceriri politice și sociale ale oamenilor muncii, fapt ce i-a atras dintru început sprijinul maselor populare.

S-a născut în anul 1923, în localitatea Pujili din provincia Cotopaxi. După terminarea școlii primare în localitatea natală a urmat cursurile secundare la colegiul militar „Eloy Alfaro" din orașul Latacunga. Studiază apoi în școli superioare militare din Ecuador, Columbia și Argentina, luîndu-și în 1951 diploma de inginer. În 1960 este trimis să studieze la „Escuela de la America", institutul militar pentru pregătirea ofițerilor superiori din țările Americii Latine, situat în zona Canalului Panama. Aici este și profesor în perioada 1962—1964. Între anii 1964—1966, își continuă studiile în ramura „comandă și stat major" la Academia de război de la Fort Leavenworth din Kansas (S.U.A.).

Îndeplinește diferite funcții în conducerea armatei, fiind în același timp profesor la Școala tehnică de ingineri, Școala militară de aeronautică, Academia de război și Colegiul militar „Eloy Alfaro". Ajunge la gradul de general de brigadă, fiind, înainte de 16 februarie 1972, comandantul forțelor armate ecuadoriene.

Administrația pe care o conduce preconizează pe plan extern continua-

„Un puternic stimulent pentru prietenia și cooperarea româno-venezueleană"

Interviu cu dr. RAFAEL CALDERA, președintele Republicii Venezuela

Într-o zi și la o oră devenite tradiționale în palatul Miraflores, președintele Venezuelei, dr. Rafael Caldera, acordă ziariștilor și invitaților privilegiul săptămînal al unei conferințe de presă unanim cunoscută sub denumirea : „La Rueda de Prensa". În fiecare joi seara, canalul 5 al televiziunii (guvernamental) transmite cele înregistrate în cadrul emisiunii de largă audiență intitulată : „Vorbește președintele". Aflîndu-mă printre invitații la cea de-a 203-a conferință de presă, am putut cunoaște punctul de plecare al acestei inițiative de la care președintele nu s-a abătut niciodată, cu excepția unor cazuri cu totul izolate, legate de vizitele sale în străinătate. „În timpul intensei campanii electorale pe care a trăit-o Venezuela și care s-a încheiat cu scrutinul de la 1 decembrie 1968, am insistat adesea asupra angajamentului de a menține un dialog constant cu venezuelanii în cazul în care voturile îmi vor fi favorabile. Vreau să duc la capăt această hotărîre, să respect această promisiune în contextul în care dispunem de extraordinare mijloace de comunicare socială", a explicat președintele la prima sa conferință de presă cu ziariștii.

La ultima sa conferință de presă, vorbind despre marile evenimente naționale ale săptămînii, președintele Rafael Caldera, care a avut amabilitatea să remarce prezența noastră în sală, s-a referit pe larg la vizita în Venezuela a președintelui Nicolae Ceaușescu. Exprimîndu-și sentimentul de satisfacție față de acest eveniment major pe care îl trăiește în această săptămînă Venezuela, dr. Rafael Caldera ne-a declarat :

Interviuri realizate de trimisul nostru special, Anca Voican

— Avem prilejul să primim plăcuta vizită, ce ne onorează, a Excelenței sale președintele Consiliului de Stat al României, domnul Nicolae Ceaușescu, om de stat înzestrat cu o puternică personalitate nu numai prin ceea ce înseamnă țara sa, ci și prin propriile sale merite personale. În cadrul unui larg turneu prin țări ale Americii Latine, președintele N i c o l a e Ceaușescu va cunoaște Venezuela timp de patru zile de vizită oficială ; schimburile care se realizează între noi și cunoașterea pe care distinsul oaspete și cei care îl însoțesc o vor dobîndi asupra vieții țării noastre vor constitui, fără îndoială, un puternic stimulent pentru prietenia, cooperarea și participarea ambelor țări la promovarea cauzei păcii, la propășirea națiunilor noastre.

În multe privințe este de remarcat prezența unor interese comune. De exemplu, preocuparea pentru asigurarea independenței economice, pentru îndeplinirea planurilor de dezvoltare și pentru realizarea schimburilor economice și culturale. România este o țară de origine latină ca și noi. Pe de altă parte, este o țară cu tradiție petrolieră, cu mare experiență în acest domeniu, capitol fundamental pentru viața și dezvoltarea Venezuelei. Ministrul venezuelan al minelor și hidrocarburilor a vizitat recent România, la invitația oficială a acestei țări, și impresiile cu care s-a întors sînt optimiste în ceea ce privește perspectiva cooperării dintre națiunile noastre.

Vizita distinsului oaspete român reprezintă, de asemenea, pentru noi, o afirmare a tezei pluralismului ideologic, ce se bazează în primul rînd pe respectarea sistemului de viață și de activitate din cadrul fiecărei entități naționale și a principiului neintervenției nici unei țări în treburile interne ale altei țări.

Anunț, deci, cu plăcere această vizită prezidențială. Țin să-l asigur pe domnul președinte Ceaușescu de simpatia și cordialitatea cu care va fi primit de către toți venezuelanii.

L-am întrebat, în continuare, pe Excelența sa, dr. Rafael Caldera, cum vede viitorul relațiilor bilaterale româno-venezuelane :

— Nu întrevăd pentru această cooperare decît perspective favorabile. Și știu că există dorința de a discuta foarte deschis

---

rea politicii de afirmare a personalității naționale, respingerea oricărui amestec din afară în treburile interne, respectarea normelor de drept internațional, condamnarea oricăror încercări de folosire a forței ca mijloc de soluționare a diferendelor dintre state.

JUAN VELASCO ALVARADO

președintele Republicii Peru

Militar de carieră, președintele Republicii Peru din octombrie 1968, Juan Velasco Alvarado s-a născut la 16 iunie 1910 în orașul Piura, din nordul Perului, într-o familie de învățători. S-a dedicat de tînăr carierei militare : în 1934, el termină cu gradul de sublocotenent cursurile școlii militare de la Chorrillos. Avansat căpitan în 1940, devine nouă ani mai tîrziu general de brigadă.

De-a lungul carierei sale militare a ocupat mai multe funcții importante : profesor la Școala Superioară de Război ; director al școlii militare Chorrillos din Lima ; atașat militar al Republicii Peru în Franța; delegat militar al țării sale pe lîngă Junta Interamericană de Apărare ; șeful statului major al armatei ; comandant general al armatei ; președintele Comandamentului unit al forțelor armate.

Printre obiectivele programului guvernului Alvarado se află înscrise probleme urgente ale țării, ca de pildă perspectivele industriei petroliere, ridicarea nivelului de trai al populației, relansarea producției, consolidarea monedei, reducerea cheltuielilor publice și a investițiilor străine.

În ce privește politica externă, guvernul Alvarado susține practica universalității relațiilor, în cadrul acestui concept stabilind relații cu țări de diverse sisteme politice și economice. Cooperarea — consideră guvernul de la Lima — ar trebui să excludă constrîngerea, amenințarea agresiunii economice, explicite sau implicite, directe sau indirecte.

și pozitiv pentru ca bunele intenții să se transforme în programe concrete. În materie de petrol și petrochimie, de exemplu, experiența României și dezvoltarea sa industrială ne pot oferi un teren de lucru favorabil. Și noi, eventual, putem, la rîndu-ne, să aducem ceva din experiența noastră în acest domeniu. Sînt cîteva produse importante pe care le putem primi și sînt altele pe care le producem sau le vom produce în Venezuela și care reprezintă interes pentru România. Astfel încît, din punct de vedere al schimburilor economice, cred că posibilitățile sînt realmente efective și că aceste schimburi vor deveni mai substanțiale și mai extinse. Același lucru îl pot spune despre relațiile diplomatice, despre cele culturale, remarcînd deja spiritul favorabil care există pentru ca aceste schimburi să devină cît mai avantajoase.

Odată cu aceste cuvinte, amfitrionul permanent al conferințelor de presă, Oscar Yanes, șeful Oficiului central de informații, a anunțat: „A vorbit președintele". Pînă săptămîna viitoare, dialogul cu ziariștii a fost, astfel, declarat închis.

„O contribuție la construirea unei lumi a păcii, solidarității și comprehensiunii"

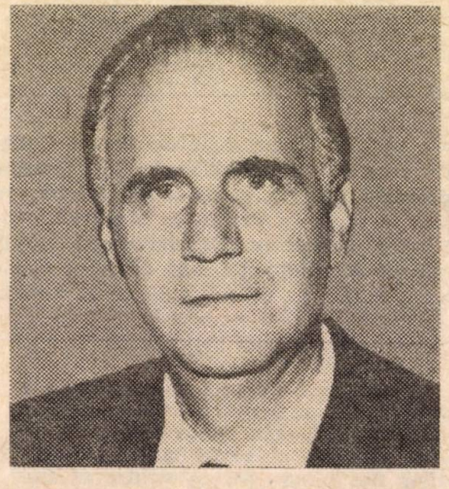

Interviu cu Dr. ARISTIDES CALVANI, ministrul de externe al Venezuelei

Firesc, ținînd seama de funcția pe care o deține șeful diplomației venezuelane, prima problemă abordată este aceea a principiilor ce stau la baza politicii externe a țării sale.

— În primul rînd, aș vrea să vă spun că politica internațională a Venezuelei este intim legată de ideea dezvoltării. Noi considerăm că dezvoltarea aparține fiecărui popor, deci tuturor popoarelor pe plan internațional, după cum în aceeași măsură este dreptul fiecărui individ în parte și al întregii națiuni în ansamblu. Principiile care stau la baza acestei concepții generale încep, dacă ne propunem o enumerare, cu justiția socială internațională.

— Ați folosit frecvent acest termen la a treia conferință UNCTAD de la Santiago de Chile. La ce se referă?

— În Europa secolului trecut, muncitorii au devenit conștienți de statutul lor de mizerie și au început lupta pentru transformarea condițiilor structurilor în care trăiau, alcătuind sindicatele care au căutat, pentru aceasta, un principiu de acțiune: justiția socială. Este un principiu care tinde să restabilească echilibrul între cei socialmente puternici și cei săraci. Justiția socială internațională este o transferare a acestui concept în relațiile dintre state. Dacă în cadrul unei națiuni cei care au mai multe bunuri materiale, culturale, etc. au și obligații mai mari, la fel pe plan internațional, națiunile care posedă mai mult au, în egală măsură, pe lîngă drepturi, și obligații sporite. Ajutorul economic, adică ceea ce se numește în general „ajutor", nu este în realitate ceea ce se spune. În primul rînd dă senzația unei relații între inferior-superior, creează impresia că unul îl favorizează pe celălalt. Or, adevărul este că ajutorul constituie de obicei o operațiune comercială ca oricare alta. Nu este o favoare, ci un drept pe care îl cere justiția socială internațională. Pentru că ajutorul este un efect îndepărtat al deteriorării termenilor de schimb și a investițiilor străine. Bogăția țărilor dezvoltate, obișnuim noi să spunem, își are rădăcina în rămînerea în urmă a celor subdezvoltate. Noi considerăm că așa cum în cadrul unei națiuni lupta pentru justiția socială a schimbat în multe părți și în multe privințe sistemul relațiilor umane, tot așa se poate spune despre sfera relațiilor internaționale. Voi da un exemplu: investițiile străine. Ele nu pot fi în serviciul exclusiv și abuziv al celui care investește, ci trebuie să răspundă intereselor țării unde sînt plasate. Rezoluția Pactului andin privind regimul comun al investițiilor străine reglementează tocmai acest capitol. Apoi, am proclamat necesitatea pe care o resimt țările producătoare de materii prime de a se uni pentru a-și apăra mai eficient drepturile. Nu este vorba numai de obținerea unor prețuri mai bune, ci și de posibilitatea unei acțiuni conjugate pentru instalarea unor relații echitabile și juste. Unirea mai multor membri slabi formează forța tuturor. Pe plan internațional s-a format, de exemplu, OPEC, care dispune, printre altele, de o bancă de finanțare.

Un alt principiu al politicii noastre externe îl constituie proclamarea necesității de a considera umanitatea ca un ansamblu închegat și de aici noțiunea de „bine comun universal". Lupta împotriva înarmărilor și a experiențelor nucleare se inspiră din acest principiu. Considerăm apoi ca foarte important principiul egalității reale și nu numai a celei juridice între state. Nu ajunge să fim egali în teorie. Respectul trebuie să se manifeste în practică. Respectul mutual înseamnă a permite fiecărui popor să fie protagonistul propriei sale mișcări istorice. Iată că apare un alt principiu: autodeterminarea, legat de cel al neintervenției, directe sau indirecte, în afacerile interne. Aceste principii exclud — ca neprincipiale — încercările, de pildă, de condiționare a creditelor sau de impunere a modului de folosire a lor.

Un alt principiu se referă apoi la dreptul tuturor popoarelor de a dispune în mod suveran de bogățiile sale naționale. Este o idee pe care consider că nici nu este cazul s-o susținem aici. Pe urmă, trebuie să vă spun că, după părerea noastră, pacea nu înseamnă numai evitarea războiului, ci înseamnă mult mai mult. Ea asigură conviețuirea, în condițiile justiției între națiuni. Fără aceasta, niciodată nu va fi o pace durabilă, ci va domni atmosfera încordată a dominării, cel puțin a unor economii de către altele.

Referindu-se la relațiile româno-venezuelane, dr. Aristides Calvani ne-a spus:

— Au existat, multă vreme, prejudecăți în relațiile dintre țările socialiste și cele capitaliste. Cred că ele pot fi depășite cu succes pe calea cunoașterii mutuale și a actelor de solidaritate umană care să dovedească și să permită să se verifice sinceritatea intențiilor atît de o parte cît și de alta. Trebuie să pornim de la o cooperare pe baze realiste, mergînd de la micro la macro proiecte de colaborare.

Vizita în țara noastră a distinsului președinte român, domnul Nicolae Ceaușescu, va putea, în ceea ce ne privește, pune bazele realizării unor importante acorduri petroliere româno-venezuelane. Înalta vizită este o contribuție la construirea unei lumi a păcii, solidarității și comprehensiunii. Folosesc de aceea acest prilej oferit de revista „Lumea" pentru a transmite, ca ministru al afacerilor externe al Venezuelei, salutul meu cordial poporului român și cele mai bune urări pentru succesul eforturilor pe care le realizează România și Venezuela în lupta lor pentru dezvoltare și destindere în lume, în avantajul popoarelor lor și al lumii întregi.

GENEVA

Spre faza a doua a Conferinței general-europene

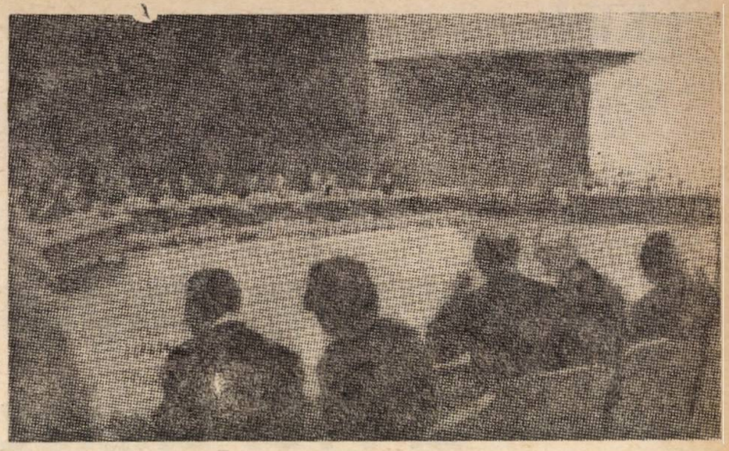

În sala în care s-au desfășurat lucrările Comitetului de coordonare

Corespondență de la N. Răzvan

Moderna clădire de beton a Centrului internațional pentru conferințe de la Geneva a fost inaugurată de prima sesiune a Comitetului de coordonare al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Timp de o săptămînă, între 29 august și 3 septembrie, reprezentanții celor 35 state participante la conferință — 33 state europene, S.U.A. și Canada — au analizat, pe baza hotărîrilor adoptate la Helsinki de miniștrii de externe ai acestor state, formele și căile cele mai eficiente de organizare a lucrărilor în faza următoare a conferinței general-europene, cînd vor fi elaborate documentele ce urmează să fie adoptate la nivelul șefilor de state și guverne, în faza finală a acestei reuniuni.

Adresîndu-se participanților la deschiderea sesiunii, ministrul de externe al țării gazdă, Pierre Graber, releva că lucrările Comitetului de coordonare marchează trecerea la „cea de a doua etapă a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa care, deși numai cu un an în urmă prezenta încă incertitudini în ceea ce privește organizarea, desfășurarea și caracterul pe care urma să-l aibă, în prezent a căpătat identitate, o viață proprie, un caracter chiar dinamic".

Organizarea lucrărilor în cea de a doua fază a conferinței prezintă însă o importanță deosebită nu numai datorită faptului că participanții sînt chemați să elaboreze documente menite să pună baze noi relațiilor dintre state în Europa și să deschidă drumul edificării unui sistem trainic de securitate și cooperare, care să asigure dezvoltarea liberă și înflorirea fiecărei națiuni europene. Dezbaterile urmează să cuprindă o gamă foarte largă de probleme de maximă însemnătate, cum sînt cele referitoare la principiile dintre statele participante, măsurile de aplicare a acestora, dezangajarea militară și dezarmarea pe continent, problematica cooperării economice și culturale, contactele umane. Aceste dezbateri sînt preconizate să dureze mai multe luni, într-un efort intens de a se ajunge la soluții acceptabile tuturor. De modul în care sînt organizate și coordonate eforturile depind în mare măsură și rezultatele ce se vor obține, eficiența muncii depuse.

Sarcina principală a Comitetului de coordonare a fost aceea de a crea organele de lucru. Deja în prima fază a conferinței s-a stabilit că pentru primele trei puncte ale ordinii de zi să se constituie cîte o comisie : comisia I-a — pentru problemele referitoare la securitatea în Europa ; comisia a II-a — pentru cooperarea în domeniile economic, științific, tehnic și al mediului înconjurător ; comisia a III-a — pentru cooperarea în domeniile culturii și educației, informației și contactelor între oameni. Cel de al patrulea punct al agendei — urmările conferinței, s-a convenit să fie examinat în organul politic suprem al conferinței în această fază, pe care îl reprezintă Comitetul de coordonare.

Comitetul de coordonare a hotărît ca aspectele politice, juridice și militare ale securității să fie dezbătute în trei organe subsidiare, elaborîndu-se proiecte de documente, propuneri și măsuri corespunzătoare. Din cele trei organe menționate, subcomisia 1 are sarcina să elaboreze un document privind principiile care trebuie să guverneze relațiile dintre statele participante la conferință. Un organ special de lucru va examina, în principal, măsuri menite să facă efectivă nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța. Va studia, de asemenea, propuneri privind elaborarea unei metode de soluționare pe cale pașnică a disputelor. Se are în vedere o inițiativă a Elveției de a se ajunge la unele aranjamente prin care să se stabilească modalități concrete de rezolvare eficientă atît a diferendelor de ordin politic, cît și a celor cu caracter juridic. Subcomisia 2 va dezbate aspectele militare ale securității. Organele subsidiare vor lucra sub directa îndrumare a comisiei I-a.

Comisia a II-a va avea cinci subcomisii, pentru : schimburi comerciale, cooperare industrială și proiecte de interes comun, știință și tehnică, mediul înconjurător și cooperarea în alte domenii ale economiei.

Tematica comisiei a III-a va fi dezbătută în patru subcomisii, pentru : contacte între oameni, informație, cooperarea în domeniul culturii și cooperarea în domeniul educației.

În examinarea urmărilor conferinței, respectiv a creării unui organism pentru consultări menit să asigure continuarea procesului de edificare a sistemului de securitate și cooperare europeană, Comitetul de cooperare va fi asistat de un grup de lucru.

În afara organizării lucrărilor în a doua fază a conferinței și elaborarea coordonatelor mecanismului ce va funcționa după această conferință, Comitetul de coordonare va trebui să îndrume activitatea comisiilor, să elaboreze modalitățile prin care statele neparticipante la conferință din regiunile adiacente Europei, și în special cele din zona Mării Mediterane, pot să-și facă cunoscute punctele lor de vedere cu privire la problemele înscrise pe ordinea de zi. De asemenea, el va trebui să stabilească căile prin care organele de lucru ale conferinței pot consulta organizațiile internaționale competente cu privire la contribuția pe care acestea pot să o aducă la soluționarea unor probleme de pe agendă și altele.

Deja la această sesiune, comitetul a examinat pe larg diferite propuneri privind modul în care Algeria, Tunisia precum și alte state mediteraneene ar putea să comunice, în cea de a doua fază a conferinței, pozițiile lor în problematica punctelor unu și doi de pe ordinea de zi — securitatea și cooperarea economică. S-a convenit ca cele două state arabe să poată transmite documente scrise atît comisiei I-a cît și comisiei a II-a, urmînd ca textele respective să fie introduse verbal de reprezentanții acestor țări. Aceeași procedură s-ar putea aplica și altor state riverane Mediteranei. La sesiunea următoare, care se va deschide la 18 septembrie a.c., comitetul va examina cererile în acest sens și va decide asupra datelor la care fiecare țară solicitantă va putea introduce documentele sale.

Tot la 18 septembrie se va inaugura activitatea celor trei comisii și a celor 12 organe subsidiare ale acestora. La început, este prevăzut să țină ședințe aproape zilnic 10 organe de lucru, în afară de Comitetul de coordonare. Aceasta presupune un efort deosebit din partea statelor, și în special a statelor cu resurse mai mici, pentru asigurarea participării și realizării unei contribuții efective.

Încheierea cu succes a primei reuniuni a Comitetului de coordonare al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa este de natură să întărească încrederea că această conferință se află pe un drum bun, că există condiții pentru ca ea să se încheie cu rezultatele așteptate de popoare.

În ceea ce privește țara noastră, ea a adus o contribuție efectivă atît la consultările multilaterale de la Helsinki și la prima fază a conferinței, cît și la prima sesiune a Comitetului de coordonare. La reuniunea Comitetului de coordonare, delegația română a acționat consecvent pentru asigurarea condițiilor ca problemele de bază ale securității și cooperării în Europa să poată fi examinate profund și eficient. În acest sens, a fost evidențiată, în mod deosebit, importanța elaborării clare și precise a principiilor relațiilor dintre state, a examinării măsurilor care să facă efectivă nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, a dezbaterii cu responsabilitate a componentei militare a securității, a stabilirii unor măsuri eficiente pentru dezvoltarea corespunzătoare a colaborării economice și culturale, a creării unui organism pentru consultări. Țara noastră este gata să participe cu aceeași hotărîre și la faza laborioasă a activității în organele de lucru.

PEKIN

Al X-lea Congres Național al P.C. Chinez

Corespondență de la Ilie Tecuță

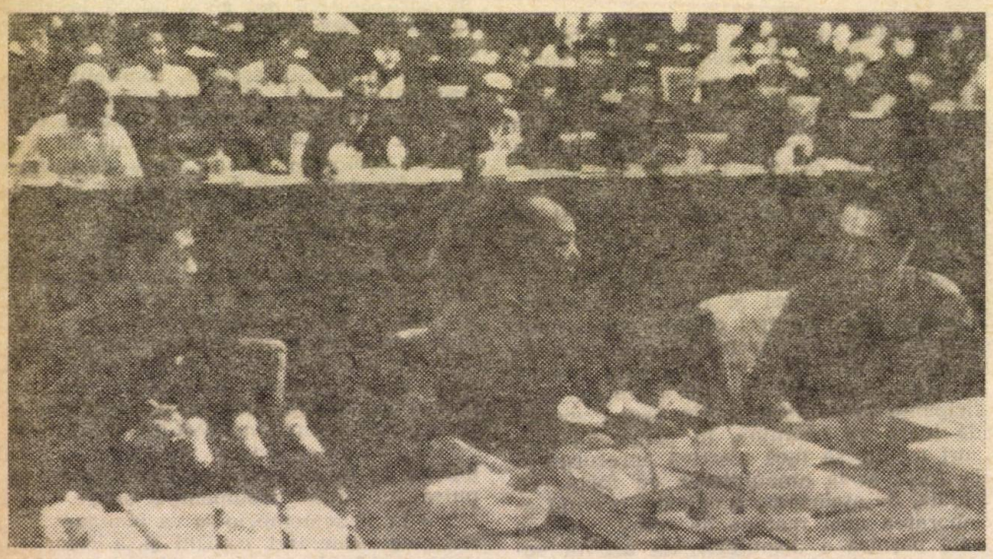

În prezidiul celui de-al X-lea Congres Național al Partidului Comunist Chinez, desfășurat la Pekin între 24 și 28 august: în centru — Mao Tzedun, ales de prima plenară a celui de-al X-lea Comitet Central în funcția de președinte al Comitetului Central; în dreapta — Ciu En-lai, ales vicepreședinte al Comitetului Central și membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al Comitetului Central; în stînga — Uan Hun-uen, ales vicepreședinte al Comitetului Central și membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al Comitetului Central

Cel de-al X-lea Congres Național al P.C. Chinez, ale cărui lucrări, prezidate de tovarășul Mao Tzedun, s-au desfășurat la Pekin între 24 și 28 august, a definit orientarea și sarcinile dezvoltării în continuare a construcției socialiste în R.P. Chineză, făcînd totodată un bilanț revelator al marilor succese obținute, pe toate planurile, în înfăptuirea liniilor directoare ale congresului precedent — cel de-al IX-lea.

Poporul chinez, se arată în raportul politic al C.C. al P.C. Chinez prezentat de Ciu En-lai, a lichidat sabotajul clicii antipartinice a lui Lin Biao, a învins grave cataclisme naturale și a înregistrat noi victorii pe calea construirii socialismului.

Se relevă, în acest sens, buna desfășurare a activității în industrie și agricultură, în transporturi și comerț, în domeniul finanțelor, numeroasele noi înfăptuiri pe tărîmul culturii, al învățămîntului, sănătății publice, științei și tehnologiei. Subliniindu-se faptul că, din punct de vedere economic, R. P. Chineză este o țară în curs de dezvoltare, raportul relevă necesitatea înfăptuirii temeinice a liniei generale „de a depune toate eforturile, de a ținti sus și de a obține rezultate mai mari, mai rapide, mai bune și mai economice în construcția socialistă", de a înțelege revoluția și a promova producția. În raport se arată, de asemenea, necesitatea aplicării în continuare a principiilor: „de a considera agricultura drept bază și industria drept principal factor; de a merge pe propriile picioare și de a construi țara în mod independent, avînd inițiativa în propriile mîini, bizuindu-ne pe propriile forțe, prin luptă dîrză, sîrguință și cumpătare". Este subliniată, de asemenea, necesitatea consolidării planificării și coordonării, îmbunătățirii și desfășurării depline a normelor și prevederilor raționale ale inițiativei centrale și locale. Organizațiile de partid, se arată în raport, trebuie să acorde mare atenție problemelor de politică economică, trebuie să se preocupe de bunăstarea maselor, să asigure activitatea de cercetare și studiu și să depună eforturi eficiente pentru îndeplinirea sau depășirea planurilor de stat de dezvoltare a economiei naționale, astfel încît economia socialistă chineză să înregistreze progrese și mai mari. „Trebuie, de asemenea, se arată în raport, să consolidăm conducerea centralizată a partidului".

În partea consacrată problemelor internaționale, raportul relevă transpunerea cu fermitate în fapt, de către partidul și guvernul chinez, a politicii externe stabilite de Congresul al IX-lea. Astfel, prietenia revoluționară cu țările socialiste frățești, precum și cooperarea cu țări prietene au fost, în continuare, consolidate. R. P. Chineză a stabilit relații diplomatice cu un număr tot mai mare de țări, pe baza celor cinci principii ale coexistenței pașnice. A fost restabilit statutul legitim al R.P. Chineze la O.N.U. Politica de izolare a Chinei a dat faliment. Relațiile dintre China și S.U.A. s-au îmbunătățit în oarecare măsură. China și Japonia și-au normalizat relațiile. Contactele prietenești cu popoarele altor țări, se arată în raport, sînt mai intense decît oricînd.

Marile victorii cucerite de popoarele din Vietnam, Laos și Cambodgia împotriva agresiunii S.U.A. și pentru salvarea națională, menționează raportul referindu-se la evoluția situației internaționale, au încurajat puternic popoarele lumii în luptele lor revoluționare împotriva imperialismului și colonialismului. A apărut o nouă situație în lupta poporului coreean pentru reunificarea independentă și pașnică a țării sale. Lupta popoarelor din Asia, Africa și America Latină pentru cîștigarea și apărarea independenței naționale și salvgardarea suveranității de stat și a resurselor naționale se intensifică tot mai mult și se extinde.

În legătură cu provincia Taivan, în raport se arată că ea este teritoriul sacru al patriei. „Compatrioții din Taivan pot avea un viitor luminos numai întorcîndu-se la patria mamă. Taivanul trebuie eliberat. Marea noastră patrie trebuie unificată. Aceasta este aspirația comună și datoria sacră a popoarelor, a tuturor naționalităților din țară, inclusiv a compatrioților din Taivan. Să ne străduim împreună pentru realizarea acestui obiectiv".

În încheierea raportului prezentat de Ciu En-lai se subliniază că cel de-al X-lea Congres al P.C. Chinez va avea o amplă influență asupra liniei de dezvoltare a partidului. Totodată, se menționează că în curînd va fi convocat cel de-al IV-lea Congres al Adunării Reprezentanților Populari din întreaga Chină.

La cel de-al X-lea Congres al P.C. Chinez au participat 1 249 de delegați din rîndurile muncitorilor, țăranilor, ale armatei populare de eliberare, intelectualilor revoluționari și altor oameni ai muncii. Congresul a adoptat în unanimitate raportul politic al C.C. al P.C. Chinez, raportul cu privire la modificarea statutului partidului și statutul P.C. Chinez. Congresul a înfierat cu indignare, pentru crimele comise, clica antipartinică a lui Lin Biao, delegații sprijinind în unanimitate măsurile luate de C.C. al P.C. Chinez împotriva acestuia, a lui Cen Bo-da și a altor membri principali ai clicii antipartinice.

Congresul a ales prin vot secret al X-lea Comitet Central al P.C. Chinez, alcătuit din 195 membri și 124 membri supleanți, acesta întruchipînd îmbinarea experienței revoluționarilor participanți la războaiele civile în primii ani de la crearea partidului, precum și la războiul de eliberare, cu cea a generațiilor tinere, formate în perioada revoluției și a construcției socialiste. Al X-lea Comitet Central al P.C. Chinez și-a ținut prima ședință plenară la 30 august, alegînd organele centrale: președinte al Comitetului Central al P. C. Chinez, Mao Tzedun; vicepreședinți ai Comitetului Central: Ciu En-lai, Uan Hun-uen, Kan Șen, Ie Cien-in, Li Dă-șin. În Biroul Politic al C.C. au fost aleși 21 de membri și 4 membri supleanți, iar în Comitetul Permanent al Biroului Politic al C.C. — 9 membri.

ALGER

A patra Conferință a țărilor nealiniate

Corespondență de la trimisul nostru special,
Rodica Georgescu

„Palatul națiunilor", impunătorul edificiu în stil maur de la „Club des pins", construit la marginea capitalei algeriene încă din 1965 și devenit de atunci sediul unor importante reuniuni cu caracter internațional — african, asiatic sau arab — și-a deschis ieri porțile participanților la cea de-a patra conferință la nivel înalt a țărilor nealiniate, care reunește șefi de stat sau guvern din aproape 80 de țări din Africa, Asia, America Latină și Europa, cu statut de membre cu drepturi depline, cu titlu de observator sau invitate. Algerul s-a transformat, pentru cîteva zile — 5-8 septembrie — în „capitala mondială a nealinierii".

Printre personalitățile prezente la această întîlnire se numără : președintele țării gazdă, Houari Boumediene, — care a deschis ieri, într-un cadru solemn, conferința la nivel înalt —, președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, împăratul Etiopiei, Haile Selassie, președintele Zambiei, Kenneth Kaunda, primul ministru al guvernului revoluționar din Cuba, Fidel Castro, primul ministru al Indiei, Indira Gandhi. La conferință participă, de asemenea, în calitate de membru cu drepturi depline, o delegație a Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, condusă de Nguyen Huu Tho, președintele prezidiului C.C. al F.N.L. ca și reprezentanți ai mișcărilor de eliberare națională din Africa (M.P.L.A., P.A.I.G.C., FRELIMO, Z.A.P.U., A.N.C.). O.N.U. este reprezentată de secretarul său general, Kurt Waldheim.

După Belgrad (1961), Cairo (1964) și Lusaka (1970), desemnarea capitalei algeriene pentru a găzdui acest forum mondial nu este considerată întîmplătoare. Este din ce în ce mai larg recunoscut rolul acestei țări în cadrul politicii de nealiniere, faptul că, în 1973, Algeria apare drept una din țările membre ale grupului promotoare a unei noi ordini internaționale — pe plan politic, militar și strategic cît și pe plan economic, financiar și comercial — în care să fie riguros respectate principiile dreptului internațional contemporan, egalitatea în drepturi a tuturor statelor, și în cadrul căreia să se realizeze o deplină concordanță între ideile și faptele unei politici de nealiniere activă, orientată spre acțiuni concrete. De altfel, această tendință a cîștigat permanent teren de-a lungul anilor pentru ca să devină elementul caracteristic al perioadei de pregătire a actualei întîlniri.

Examinarea contextului vieții politice internaționale din perioada postbelică evidențiază pregnant rolul pozitiv pe care l-a jucat și-l joacă grupul țărilor nealiniate în arena mondială prin afirmarea lor ca o forță social-politică de seamă. În dialectica complexă a relațiilor internaționale, ele și-au adus o contribuție însemnată la cauza păcii și destinderii mondiale, la transpunerea în viață a normelor dreptului și moralei internaționale, condiție indispensabilă a unei evoluții normale a raporturilor interstatale, a împlinirii aspirațiilor de progres și de prosperitate ale popoarelor.

Rugat, la conferința sa de presă de la Havana, să-și exprime opinia cu privire la conferința de la Alger, președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** spunea: **„Pornind de la faptul că țările nealiniate sau cele mai multe dintre ele sînt state care luptă pentru dezvoltarea lor economică independentă, că sînt direct interesate în lichidarea politicii imperialiste de forță și dictat, a colonialismului și neocolonialismului, pentru așezarea relațiilor dintre state pe noi principii, că toate sau aproape toate aceste state sînt interesate în găsirea unor căi mai bune de colaborare între ele și de creare a condițiilor pentru un sprijin mai puternic pentru țările în curs de dezvoltare, România apreciază că întîlnirea de la Alger poate avea un rol important în dezvoltarea solidarității acestor state, în direcția la care m-am referit. De aceea, apreciem în mod pozitiv această conferință, eforturile țărilor nealiniate și sperăm că lucrările conferinței vor aduce o contribuție de seamă la lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului".**

Ideea unei politici de nealiniere avea să se nască în perioada anilor 50 în rîndul țărilor noi independente, efortul lor fiind îndreptat, în mod firesc pe atunci, spre decolonizarea politică — temă ce va domina prima conferință la nivel înalt de la Belgrad. Odată cu întîlnirea de la Cairo, o importanță crescîndă vor începe să dobîndească problemele decolonizării economice — lucru explicabil dacă avem în vedere că, în majoritatea lor covîrșitoare, statele nealiniate sînt țări în curs de dezvoltare angajate în lupta pentru lichidarea înapoierii lor economice, a decalajului ce le desparte de țările dezvoltate. În acest sens, pe lîngă actualizarea declarațiilor cu caracter politic de la Belgrad și Cairo, în 1970, la Lusaka, statele nealiniate evidențiau dorința lor de a se smulge de la periferia actualei ierarhii economice mondiale, de a face tot posibilul pentru a micșora prăpastia tehnologică și științifică ce le desparte de țările industriale avansate, de a participa cu drepturi egale la o repartizare nediscriminată a progresului și bunăstării.

Evenimentele care au precedat și pregătit actuala conferință la nivel înalt — între care menționăm reuniunea ministerială de la Georgetown din august 1972, lucrările Comitetului pregătitor de la Kabul din mai anul acesta, dar, mai ales, reuniunea Consiliului miniștrilor afacerilor externe, încheiată marți la Alger — evidențiază hotărîrea grupului țărilor nealiniate de a imprima un caracter mai dinamic unității mișcării nealiniate în sensul sporirii contribuției acestor țări la lupta împotriva colonialismului, neocolonialismului și imperialismului, pentru întronarea unei atmosfere de pace și securitate, în direcția depistării modalităților concrete de a dezvolta colaborarea dintre ele în scopul accelerării democratizării relațiilor internaționale. **„Dorința noastră este ca actuala conferință să nu aibă un caracter de seminar care să se limiteze la pronunțarea de discursuri, ci ea să se soldeze cu stabilirea unui stil, a unui plan de acțiune comun al grupului țărilor nealiniate care să le permită apărarea intereselor lor"** — sublinia, în urmă cu cîteva zile, **președintele Houari Boumediene** într-un interviu acordat cotidianului iugoslav „Borba". Pe aceeași linie, vorbind despre evoluțiile importante survenite în vremea din urmă pe arena internațională în direcția destinderii și colaborării, printre care menționa însănătoșirea relațiilor dintre Estul și Vestul Europei, șeful diplomației algeriene, **Abdelaziz Bouteflika**, ne declara că **„pacea nu poate fi deplină decît dacă cuprinde toate regiunile lumii. Ea nu se poate clădi decît pe adeziunea tuturor țărilor la principii elaborate de către toate statele. Aceasta înțelegem noi prin democratizarea relațiilor internaționale, care să facă efectivă egalitatea dintre state prin participarea tuturor la marile probleme ale lumii".**

Tocmai pentru a veni în sprijinul întăririi unității de acțiune a țărilor nealiniate, s-au purtat aici, la Alger, cu prilejul lucrărilor Comitetului pregătitor și reuniunii miniștrilor de externe discuții pe marginea necesității instituționalizării mișcării nealiniate, idee care întrunește adeziunea țării gazdă și a altor reprezentanți. Reflectînd spiritul în care se desfășoară actualele consultări, cotidianul algerian „El Moudjahid" sublinia într-un comentariu : „Necesitatea stabilirii de structuri proprii politicii de nealiniere pare să se impună cu fiecare zi ce trece.

Chiar dacă, din diferite motive, această chestiune nu și-a găsit pînă acum răspunsul, azi apare evident că, pentru a-și face auzit glasul, țările nealiniate sînt determinate să examineze îndelung această problemă pentru a corespunde structurilor generale ale relațiilor internaționale ca și din grija pentru o mai mare eficacitate".

În legătură cu ordinea de zi propusă conferinței șefilor de stat și de guvern — fără a o putea comunica cu exactitate la ora cînd transmitem aceste rînduri — se apreciază că ea va cuprinde dezbateri cu caracter politic pe următoarele probleme : redimensionarea mișcării nealiniate dată fiind evoluția situației internaționale ; reafirmarea obiectivului fixat la Lusaka privind desființarea bazelor militare și retragerea trupelor străine din toate regiunile lumii ; crearea unor zone de pace și cooperare pe baza principiilor Cartei O.N.U. ; necesitatea stabilirii de acțiuni concrete pentru eliberarea teritoriilor aflate încă sub dominație colonială și sprijinirea mișcării de eliberare națională ; sublinierea imperativului dezarmării generale și complete ; necesitatea îmbunătățirii structurii și funcționării O.N.U. printr-o participare mai largă a statelor nealiniate în toate organismele Națiunilor Unite.

O importanță deosebită va fi acordată problemelor economice, celor ale dezvoltării și relațiilor economice internaționale, în general.

Conferința de la Alger, urmărită cu mare interes, se înscrie ca un moment important al vieții internaționale.

DELHI

Acordul indo-pakistanez

Corespondență de la Ion Puținelu

După două runde de convorbiri bilaterale succesive care au avut loc la Islamabad (24—31 iulie) și New Delhi (18—28 august), India și Pakistanul au ajuns la un acord pentru soluționarea problemelor umanitare rezultate din conflictul din decembrie 1971. Republica Bangladesh, direct interesată dar neparticipînd la convorbiri, și-a dat consimțămîntul înainte de semnarea acordului, astfel încît rezultatele negocierilor întrunesc adeziunea tuturor părților implicate.

Desfășurate în spiritul acordului de la Simla, din iulie 1972, prin care s-au pus bazele consensului ca problemele generate de conflict să fie soluționate pe calea tratativelor, prin înțelegere reciprocă și între părțile interesate, discuțiile dintre cele două delegații au progresat treptat spre o soluție de compromis implicînd repatrierea simultană a trei categorii de persoane care continuă să fie afectate în urma războiului : prizonierii pakistanezi reținuți în India (90 000 de persoane), naționalii bengalezi internați în Pakistan (aproximativ 200 000 de persoane) și naționalii pakistanezi aflați în Bangladesh. Potrivit acordului, India va elibera prizonierii de război pakistanezi cu excepția celor 195 ceruți de Bangladesh pentru a fi judecați sub acuzația de a fi comis crime în timpul evenimentelor din 1971, în timp ce Pakistanul va repatria pe toți bengalezii, inclusiv pe cei 203 care fuseseră reținuți pentru a fi judecați, și va permite intrarea în țară a unui număr substanțial de persoane din Bangladesh. Judecarea celor 195 prizonieri pakistanezi a fost amînată, cu consimțămîntul Bangladeshului, pînă după încheierea repatrierii grupurilor de persoane la care se referă acordul. Două probleme, menționate și în textul acordului, vor face obiectul unor reglementări ulterioare : situația prizonierilor de război ce vor fi reținuți în continuare în India și posibilitatea admiterii de către Pakistan a unui număr sporit de persoane din Bangladesh care și-au exprimat dorința de a se stabili în Pakistan.

Formula de compromis care a făcut posibilă realizarea acestui acord este urmarea unor intense negocieri desfășurate neîntrerupt pe parcursul a nu mai puțin de 19 zile, timp în care datorită spiritului de reconciliere s-a ajuns la armonizarea treptată a pozițiilor părților în această problemă. A prevalat în cadrul discuțiilor, începute cu examinarea propunerii Indiei și Bangladeshului din 17 aprilie privind un schimb de prizonieri și de persoane civile între cele trei țări, ideea ca soluția ce urma a fi găsită să nu fie condiționată de o reglementare concomitentă a problemelor de ordin politic care își pot afla rezolvarea în cadrul unor discuții viitoare.

New Delhi: acordul privind problemele umanitare este semnat de principalii negociatori : Aziz Ahmed (Pakistan ; în stînga) și P. N. Haksar (India)

Abordarea problemelor în context pur umanitar a constituit elementul de legătură ce a făcut ca dialogul să poată fi fructificat.

Punerea în aplicare a prevederilor acordului — sarcina principală actuală — necesită noi eforturi din partea fiecăreia din țările respective, avîndu-se în vedere numărul mare de persoane ce urmează a fi dislocate și reașezate în noile lor cămine. Măsuri concrete urmează să fie stabilite prin consultări, în următoarele zile. Problemele deosebite ce se pun pentru transportul acestor persoane presupun, pe lîngă o conlucrare nemijlocită între țările direct implicate, și un sprijin din partea unor agenții internaționale cu profil umanitar. India a stabilit deja patru puncte de frontieră prin care urmează să fie transferați în Pakistan prizonierii de război. Acțiunea va fi coordonată cu măsurile ce vor fi luate de Pakistan în vederea repatrierii bengalezilor către Bangladesh. În Bangladesh se fac de asemenea pregătiri pentru primirea persoanelor repatriate și pentru expedierea acelora care vor pleca spre Pakistan. Însuși transferul acesta masiv de populații dintr-o țară în alta implică grija părților pentru tratarea persoanelor strămutate într-un spirit de reciprocă înțelegere.

Nou și important pas pe calea normalizării relațiilor dintre țările Asiei de sud, recentul acord încheiat la New Delhi a fost primit cu satisfacție de cercurile politice, de opinia publică din cele trei state. Salutînd încheierea acordului, premierul Indiei, Indira Gandhi, și-a exprimat speranța în îndeplinirea sa în întregime. Președintele Partidului Național Indian, S. D. Sharma, sublinia faptul important că progresele pe calea normalizării relațiilor în zonă va permite țărilor respective să-și canalizeze eforturile cu mai multă eficiență, în colaborare, spre dezvoltarea economică și socială.

În Pakistan, acordul privind soluționarea problemelor umanitare și-a găsit un larg ecou în rîndul partidelor politice, al unor cercuri largi ale opiniei publice care au dat o înaltă apreciere rolului primului ministru pakistanez, Zulfikar Ali Bhutto, în perfectarea înțelegerii stabilite. Aziz Ahmed, ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe al Pakistanului, conducătorul delegației pakistaneze la convorbirile de la New Delhi, consemna faptul că „acordul are o importanță excepțională și va fi salutat de milioane de oameni din Pakistan, Bangladesh și India".

Premierul Republicii Bangladesh, Mujibur Rahman, într-o conferință de presă, a reliefat succesul pe care forțele iubitoare de pace din Asia de sud îl obțin cu acest acord.

Reglementarea problemelor umanitare rezultate din conflictul din 1971 constituie o importantă contribuție la promovarea, în continuare, a spiritului reconcilierii ce poate pregăti următoarea etapă în care și problemele politice rămase nerezolvate să-și poată găsi o soluție. Rămîne încă un drum lung de străbătut, pe parcursul căruia alte obstacole se cer depășite. Rațiunea și dorința părților de a normaliza relațiile dintre ele, care au prevalat la convorbirile recent încheiate, constituie dovada că eforturile pot fi continuate în vederea instaurării unei păci durabile în regiune, ideal împărtășit deopotrivă de popoarele celor trei țări.

Constituind o nouă confirmare a eficienței metodei rezolvării tuturor diferendelor dintre state pe cale politică, prin discuții și tratative purtate în spiritul înțelegerii și respectului reciproc, noul acord indo-pakistanez este salutat cu satisfacție de întreaga opinie publică mondială, care consideră că, prin recentul acord, se înfăptuiește o nouă etapă pe calea promovării cauzei păcii și destinderii în această regiune a globului, în lume.

ORIENTUL APROPIAT

Turneul secretarului general al O.N.U.

Corespondență din Beirut de la Crăciun Ionescu

Maratonul diplomatic întreprins de secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, în cinci țări din Orientul Apropiat — Siria, Liban, Israel, Egipt și Iordania — pe parcursul a numai opt zile, a fost urmărit cu atenție justificată atît în aceste țări cît și pe alte meridiane.

Înainte de a porni la bordul micului avion bireactor personal spre Damasc, prima escală a călătoriei — inițial neinclusă în program, — Kurt Waldheim s-a oprit la Geneva pentru a conferi cu reprezentantul său personal în Orientul Apropiat, ambasadorul Gunnar Jarring, prilej cu care a făcut o declarație edificatoare asupra scopului acestui periplu : „Este evident că nu aștept să mă întorc de acolo cu o soluție a acestei probleme atît de complexe și dificile. De asemenea, nu este în intențiile mele să prezint propuneri precise. Dar, dat fiind impasul în care se află căutarea unei reglementări, cred că este de datoria mea de secretar general al O.N.U. să mă duc acolo pentru a obține informații de la sursă și a vedea în ce măsură Națiunile Unite și eu însumi, ca secretar general, am putea fi utili în viitor".

Început luni, 27 august, la Damasc și încheiat la 3 septembrie, odată cu vizita la Amman, turneul de „informare la sursă" al secretarului general al O.N.U. a constat îndeosebi în convorbiri cu șefi de stat, prim-miniștri și miniștri ai afacerilor externe din Siria, Liban, Israel, Egipt și Iordania asupra evoluției pe ansamblu a situației din această regiune cît și, în mod particular, asupra conflictului arabo-israelian.

Întrevederile succesive cu președinții : sirian, Hafez el-Assad, libanez, Suleiman Frangieh ; egiptean, Anwar Sadat ; cu regele Hussein al Iordaniei — pe de o parte — și cu premierul israelian Golda Meir — pe de altă parte, — cît și întîlnirile cu șefii diplomațiilor statelor în cauză i-au permis lui Kurt Waldheim să afle noi amănunte despre pozițiile interlocutorilor, să le compare și — în consecință — să tragă concluzii utile atît pentru apropiata sesiune a Adunării Generale a O.N.U., care va include în dezbaterile sale din toamnă și situația din Orientul Apropiat cît și, în vederea găsirii mijloacelor cele mai eficace în vederea soluționării acestei crize. De altfel, asupra acestui ultim aspect, Kurt Waldheim afirmase ziariștilor prezenți pe aeroportul din Damasc că privește cu optimism turneul său subliniind — în continuare — că, în calitatea sa de secretar general al O.N.U., nu poate fi decît optimist, și că scopul său este acela de a lua contact în mod nemijlocit cu problemele acestei zone.

Dar, pe plan general, care ar fi concluzia principală desprinsă după contactele secretarului general al Națiunilor Unite în cele cinci capitale vizitate ? De altfel, întrebarea i-a fost pusă de mai multe ori chiar lui Kurt Waldheim și ea a primit de fiecare dată un răspuns aproape invariabil : „Întrevederile mele..., mi-au dat posibilitatea unei înțelegeri mai bune a poziției țării respective față de problema Orientului Apropiat", convorbirile fiind calificate chiar de la etapa inaugurală — și apoi frecvent — drept „deschise și fructuoase".

Un alt aspect — subliniat de mulți dintre comentatorii turneului lui Waldheim — este acela că el a inclus pe lîngă țări implicate direct în conflict — Egiptul, Iordania și, respectiv, Israelul, — și o alta — Siria — care n-a aprobat rezoluția din noiembrie 1967 a O.N.U. în privința Orientului Apropiat, cît și Libanul, stat care, în 1949, a încheiat cu Israelul un acord de armistițiu. Cele cinci capitale vizitate atestă, după opinia multor observatori, complexitatea situației actuale și, implicit, subliniază, într-un fel sau altul importanța unei soluții negociate — aspecte asupra cărora, cu siguranță, fiecare din părți și-a spus părerea în dialogul purtat cu secretarul general al O.N.U. Acesta, declinîndu-și orice încercare de mediere între părțile interesate, declara pe aeroportul din Cairo că „misiunea sa s-limitat la transmiterea punctelor de vedere". În acest sens, o altă afirmație a sa făcută tot pe aeroportul citat, a reținut în mod deosebit atenția. După ce a arătat că situația în zonă „ este în mod evident foarte gravă și că nu există nici o îndoială că trebuie desfășurate enorme eforturi pentru a depăși dificultățile actuale", Waldheim adăuga : „Impresia mea este că există o reală dorință de pace în regiune".

În privința căilor privind realizarea în practică a acestei constatate dorințe de pace și, implicit a reglementării conflictului a fost, de asemenea, remarcată o declarație pe care secretarul general a făcut-o la Cairo și Amman și, probabil, în toate celelalte capitale vizitate, potrivit căreia (criza) „ar trebui să fie rezolvată pe baza Cartei Națiunilor Unite". Întrebarea care i-a fost pusă în acest context de ziariști în conferințele de presă de la Beirut și Cairo și anume în ce măsură rezoluția 242, din noiembrie 1967, a Consiliului de Securitate al O.N.U. rămîne valabilă, a primit de fiecare dată un răspuns prompt, Waldheim, arătînd că „ea se află permanent la baza eforturilor Națiunilor Unite pentru rezolvarea problemei, întrucît această rezoluție a fost acceptată de părțile direct implicate în conflict".

De altminteri, în comunicatul asupra vizitei la Cairo se spune că „președintele Sadat a subliniat necesitatea de a se ajunge la o reglementare justă, conform hotărîrilor Națiunilor Unite, a crizei din Orientul Mijlociu. Guvernul egiptean, se arată în text, va continua să coopereze strîns cu secretarul general al Națiunilor Unite și cu reprezentantul său personal pentru a se ajunge la acest scop". Comunicatul subliniază, de asemenea, poziția Egiptului privind eliberarea tuturor teritoriilor ocupate și sprijinirea drepturilor legitime ale populației palestiniene.

Confirmînd caracterul „de informare la fața locului" al turneului cît și reușita sa în acest sens, la Beirut se notează absența indiciilor, de orice fel ar fi ele, privind lansarea unui nou plan de rezolvare pașnică a situației din Orientul Apropiat, citîndu-se în acest sens tot cuvintele lui Kurt Waldheim care preciza că la reîntoarcerea la New York va continua contactele în cursul sesiunii Adunării Generale, pentru a căuta mijloacele de a ajunge la o reglementare negociată a acestei probleme.

Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, și președintele Israelului, Ephraim Katzir ←

Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, și șeful statului sirian, Hafez Assad →

CAIRO

Acordul libiano — egiptean

Semnarea declarației comune privind proiectul unității celor două țări arabe

După ce acum un an, prin Declarația de la Benghazi, din 2 august, președinții Anwar Sadat și, respectiv, Moamer Kaddafi anunțau proiectul de unire a Egiptului și Libiei, iar ulterior s-au desfășurat numeroase contacte la nivel înalt în vederea dezbaterii și adoptării celor mai viabile formule privind realizarea proiectatei uniri — dintre care se detașează îndeosebi cele din decembrie 1972 și, mai ales, cele din lunile iunie, iulie și august, acest an — știrea privind crearea de către Egipt și Libia a unui nou stat arab unificat, în mai multe etape, a fost anunțată la 29 august 1973. Potrivit declarației date publicității de Comandamentul politic unificat al Egiptului și Libiei (organism nou format din care fac parte Anwar Sadat, președintele Republicii Arabe Egipt, și Moamer Kaddafi, președintele Consiliului Comandamentului Revoluției din Libia — și care urmează să-și asume cele mai înalte responsabilități pînă la realizarea completă a uniunii celor două țări) s-a hotărît crearea unei Adunări Constituante, la 1 septembrie, dată propusă inițial pentru desfășurarea referendumului referitor la realizarea proiectului de uniune dintre Egipt și Libia. Compusă din 50 de membri ai Parlamentului egiptean și alți 50 din partea comitetelor populare libiene — desemnați de către Comandamentul politic unificat, Adunarea Constituantă urmează să redacteze proiectul unei constituții și să desemneze pe conducătorul noului stat. Potrivit opiniei cunoscutului ziarist egiptean, M. H. Heykal, împărtășită nu demult revistei L'Express, președintele noului stat „va fi egiptean. Acest lucru a și fost hotărît iar Kaddafi a declarat, de altfel, că președintele Anwar Sadat este candidatul său". Pentru înfăptuirea uniunii celor două țări, la 1 septembrie a.c., în cele două capitale s-a stabilit cîte un ministru rezident, acestia avînd funcția de miniștri ai uniunii. De asemenea, un Înalt Consiliu al Planificării a fost creat, el incluzînd premierii celor două state, miniștrii economiei, finanțelor și planificării. Ulterior, hotărîrile Adunării Constituante urmează să fie supuse unui referendum, a cărui dată va fi hotărîtă la momentul oportun.

La 31 august, Comandamentul politic unificat egipteano-libian a adoptat mai multe decrete referitoare la crearea unei unități de calcul egipteano-libiene denumită „dinarul arab", precum și la crearea unei zone economice libere de ambele părți ale frontierei egipteano-libiene. Potrivit precizărilor postului de radio Cairo, noul dinar nu reprezintă o monedă, ci o unitate de calcul, pe baza căreia se vor desfășura tranzacțiile între băncile centrale ale celor două state. „Dinarul arab" va fi egal cu un dinar libian actual sau cu 1,32 lire egiptene. Acestea sînt primele măsuri luate de Comandament în vederea realizării unificării celor două țări. Zona economică liberă va fi situată între portul libian Tobruk și orașul egiptean Mersa Matruh, situat pe coasta mediteraneană.

De asemenea, a fost creat un Consiliu superior egipteano-libian însărcinat cu studierea proiectelor tehnice în domeniul nuclear și al electronicii ale cărui principale obiective sînt : instalarea unei rețele electrice comune între Egipt și Libia și construirea unui reactor atomic pentru desalinizarea apei de mare. El își va avea sediul la Cairo și va fi compus din cinci membri și un secretar general desemnat de comun acord de către președinții Anwar Sadat și Moamer Kaddafi.

Survenind deci după o perioadă de ample și detaliate discuții, primele măsuri privind realizarea uniunii dintre Egipt și Libia consacră teza înfăptuirii pe etape a acesteia. În același context unii ziariști arabi sau străini, în comentariile lor, au subliniat să recentul acord constituie un nou exemplu edificator a ceea ce a fost numit, pe baza mai multor exemple, apropierea interarabă. Erau citate, în context eforturile în direcția reconcilierii sirianoiordaniene și egipteano-iordaniene ; redeschiderea frontierei siriano-libaneze ; acordul dintre Irak și Kuweit privind reglementarea litigiului de frontieră, precum și vizitele lui Yasser Arafat la Tripoli și Cairo.

Dumitru Constantin

CONTRAPUNCT

Totul de vînzare

Radu Budeanu

Pe una din multele insule care formează arhipelagul nipon, un preot budist se închină de trei ori pe zi în fața unei meșe de păr donată acestuia, cu mulți ani în urmă, de celebrul doctor Schweitzer. În multe unghere ale lumii, cele mai variate componente corporale ale unor ilustre personaje, intrate pe diverse căi în legendă, dezlănțuie în rîndul anonimilor acute apetituri de colecționar. Unele intră în patrimoniul spiritual al unei colectivități mai mult sau mai puțin restrînse : așa se explică de ce există doritori gata oricînd să vadă cu propriii lor ochi un dinte de lapte al sfintei Filomena, degetul arătător al sfîntului Mauriciu, ba chiar o geană a sfintei Lucia. Printr-o contaminare firească, ținînd seama de indestructibila legătură dintre Cer și Pămînt, nu numai sfinții cedează posterității obiecte de cult. Muritorii, desigur cei de vază, se bucură în ochii colecționarilor de același prestigiu, cel puțin din punctul de vedere al obiectelor pe care le-au întrebuințat.

În mod explicabil, obiectele celebrităților au fost, de-a lungul istoriei, multe. Uneori, în vertijul cel fără de început și sfîrșit al licitațiilor, ele au devenit și mai multe. Năvalnica bucurie sufletească a unui colecționar de a poseda o tabacheră a lui Napoleon, o pipă din care a pufăit, în plină inspirație, Georges Sand, sau un baston cu care Voltaire și-a împuns, la propriu, deși cu ironie, adversarii, este explicabilă. De aceea, s-au și vîndut, la prețuri corespunzătoare, cu mult mai multe tabachere, pipe sau bastoane decît au utilizat vreodată posesorii amintiți. Ei și alții. Cum nici o răsturnare conjuncturală de valori nu poate clinti ambiția colecționarilor care se respectă, licitațiile și, implicit, achiziționările de obiecte continuă în pas voios. O recentă carte voluminoasă, intitulată „Micile obiecte de colecție", apărută în editura pariziană „Stock", oferă exemple semnificative privind nemaipomenita inventivitate a procesului de selectare și mai puțin de vînzare și cumpărare care formează dulcea pîine cea de toate zilele a licitațiilor. Pălăriile Gretei Garbo sau sutienul de o formă conspirativă folosit de Mata Hari în momentele ei grele, ca și multe alte obiecte majore sau minore atinse în trecere — sau folosite temeinic — de celebrități, se vînd și se cumpără, cu bani grei, în zumzetul suav al licitațiilor mondene, respectabile, elegante, dar zguduite, conform protocolului, de crunta bătaie a ciocanului adjudecător.

De curînd, în rastelul inepuizabil al obiectelor de colecție au mai intrat unele la care puțini s-au gîndit. Un chiștoc (parte de țigară rămasă nefumată) zvîrlit în 1962, la New York, pe fereastra limuzinei prezidențiale de către Jackie Kennedy, a fost propus la o licitație plecîndu-se de la modica sumă de 100 de dolari. Vînzătorul a prezentat și acte autentificate care conțineau declarațiile martorilor prezenți în istoricul moment cînd chiștocul a părăsit degetele fumătoarei spre a ateriza pe trotuar. Obiectul a reușit să intre într-o colecție contra unei sume suficiente pentru a determina nașterea unei noi profesiuni : culegătorii de chiștoace celebre. Maliționii doritori de chiștoace de anvergură șoptesc prin colțuri că Onassis ar mai putea încropi o avere dacă ar curăța, pe urmele soției și cu martori de încredere, numeroasele chiștoace lăsate în scrumierele reședințelor sale.

Deșărtăciunea deșertăciunilor, căci totul e deșertăciune — a spus cîndva un înțelept sceptic, înaintea inventării tutunului și nebănuind că licitația va deveni un mijloc de sporire a încrederii fericite în te miri ce. În orice. Adjudecat.

R.P. BULGARIA

Varna — mărturie a dezvoltării țării

Dumitru Avram

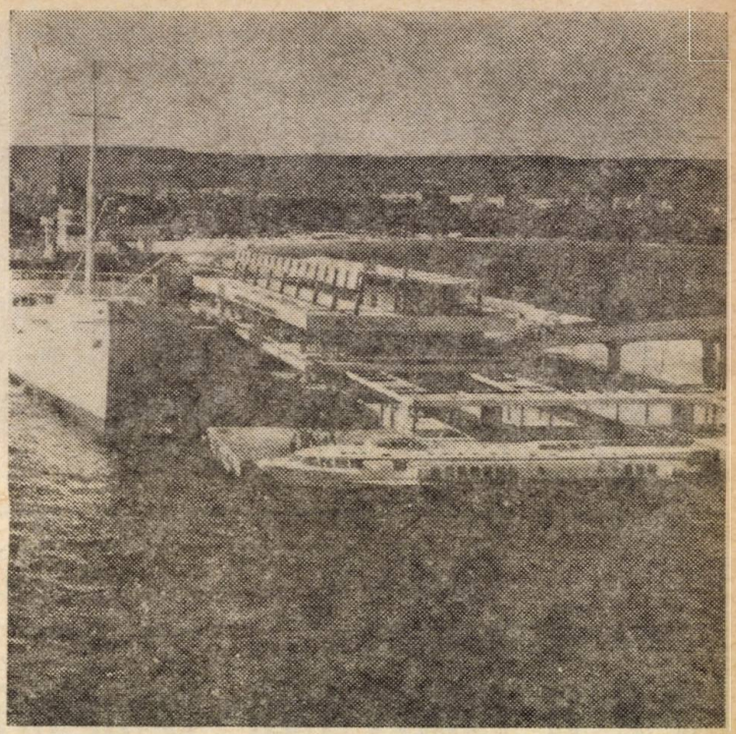

Varna: noua gară maritimă

Puțină lume știe poate că acest oraș, al cărui nume evocă în primul rînd riviera bulgară, este, în același timp, al treilea ca mărime și importanță economică din țara vecină și prietenă. Prin configurația sa actuală, prin tot ceea ce ultimii ani i-au adăugat — ca extindere și modernizare — Varna se înfățișează vizitatorului ca una dintre mărturiile grăitoare ale dezvoltării Bulgariei socialiste.

Varna este unul din acele locuri care te impresionează de la început prin liniște, prin vegetația luxuriantă, prin amabilitatea și prietenia pe care ți-o arată locuitorii săi — trăsături cu care călătorul se va reîntîlni, de altfel, oriunde în Bulgaria prietenă. Sînt lucruri care îți vin în primul rînd în minte cînd vine vorba despre Varna. Orașul acesta are darul de a te acapara imediat și, prin tot ceea ce îți oferă, te invită — ori de cîte ori trebuie să-l părăsești — la o cît mai apropiată revenire.

Orașul-port Varna păstrează însemnele unei istorii pe cît de îndelungate, pe atît de agitate prin evenimentele, de multe ori tragice, care au punctat-o de-a lungul anilor. A fost fondat în sec. al VII-lea î.e.n. de grecii veniți din Milet care au alungat triburile trace băștinașe. Prima sa denumire a fost Odesos; după care, începînd cu secolul al VII-lea, își capătă numele pe care și l-a păstrat pînă astăzi cu mîndrie și cu demnitate. Odată trecut în stăpînirea bulgarilor, Varna renunță la izolarea sa între zidurile groase și fortificațiile puternice cu care îl înconjurașeră grecii, devenind unul dintre cele mai importante porturi ale Mării Negre, în care acostau nave venite sub emblema Dubrovnikului sau a Veneției. În anul 1391, Varna a fost cucerită de turci, iar cetatea distrusă. Cîteva zeci de ani mai tîrziu, regele Poloniei și al Ungariei, Vladislav al III-lea, a inițiat o campanie împotriva turcilor pentru eliberarea creștinilor, fiind omorît în bătălia care s-a dat lîngă Varna. Pentru meritele sale, acest rege a fost supranumit Varnenciik. Mausoleul ridicat în cinstea lui străjuie astăzi simbolic drumurile celor care vin, mulți dintre ei pentru prima oară, în orașul de pe litoralul bulgar al Mării Negre. În perioada războiului ruso-turc din 1828, armatele ruse au asediat orașul și apoi l-au ocupat. În timpul războiului Crimeii (1853—1856), Varna a fost transformată în bază militară a armatelor engleze și franceze.

După eliberarea sa de sub jugul otoman, Varna a cunoscut o perioadă de înflorire rapidă. Dar cea mai mare dezvoltare a înregistrat-o după cel de al doilea război mondial, devenind un important centru cultural și industrial. Atracție turistică pentru numeroși oaspeți de peste hotare, Varna este, în același timp, gazdă a numeroase reuniuni internaționale.

Ca toate marile orașe, Varna trăiește o intensă viață cultural-spirituală. Teatrul de operă și teatrul dramatic, teatrul de vară sînt numai cîteva dintre edificiile culturale cu care se mîndrește astăzi orașul și care și-au înscris în activitatea lor, în multe rînduri, numeroase manifestări cu trimiteri la cultura română, ca o mărturie peremptorie a bunelor relații care există și pe acest plan între țările și popoarele noastre. O vizită la Muzeul Arheologic, aflat în plin centrul orașului, îi prilejuiește vizitatorului întîlnirea — prin intermediul exponatelor — cu mărturii dintre cele mai revelatorii pentru trecutul îndepărtat al acestor locuri. De altfel, cu ocazia unor săpături efectuate în partea sudică a orașului Varna au fost descoperite urmele unor terme datînd din secolele II—IV, care se întindeau pe o suprafață de cîteva mii de metri pătrați. Ceva mai departe, spre sud, aproape de gara maritimă, s-a mai descoperit încă un mare complex de băi, un templu și alte clădiri.

Important centru industrial, orașul Varna se mîndrește cu numeroase întreprinderi, cum ar fi cele de construcții de mașini, de textile, ale industriei alimentare și altele. De un renume internațional se bucură uzina de construcții navale și reparații de nave „Gheorghi Dimitrov" în care lucrează mare parte din muncitorii orașului. Regiunea Varnei se mîndrește, de asemenea, cu salba de podgorii care înconjoară ca un guler auriu orașul, și cu raioanele sale cerealiere.

Toamnă la Varna

De proporții internaționale, portul orașului — unit, prin liniile comerciale, cu multe dintre țările maritime ale lumii — se remarcă prin ansamblul său modern, prin pitorescul așezării sale în golful Varna, care pătrunde în uscat pe o adîncime de aproximativ 5 km., avînd o lățime de 7 km. Pentru viitorii ani se prevede, în continuare, lărgirea și modernizarea portului, precum și amenajarea lui pentru manipularea mărfurilor containerizate. Totodată, în apropiere, pe lacul Beloslavskoe, se amenajează un port special pentru manipularea mărfurilor generale.

De asemenea, se prevede lărgirea și modernizarea stațiunilor de pe litoral, precum și construirea, pentru locuitorii Varnei, a încă 22 000 apartamente, a unor instalații sanitare, cămine studențești, așezăminte culturale ș. a.

Aceasta este Varna, localitate industrială cu largi perspective de afirmare, pitoresc oraș așezat la întîlnirea fericită a muntelui cu marea. Și cine vine la Varna nu poate să ocolească salba de stațiuni litorale așezate de-a lungul țărmului, spre nord, unde diferența de altitudine dintre munte și mare se rezumă aici la șoseaua pe al cărei parcurs ochiul va fi desfătat de o priveliște fascinantă: vile și case de odihnă cocoțate într-un decor de un echilibru ireal, vii și livezi cu pomi fructiferi, marea cu nisipul ei fin.

În septembrie 1972, locuitorii orașului Varna au primit cu multă căldură delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu acest prilej, oaspeții români au vizitat Stațiunea experimentală viticolă și de vinificație precum și un tînăr vlăstar al industriei constructoare de mașini din oraș — Uzina de manometre „Marea Neagră", cu care ocazie au avut cuvinte de laudă la adresa realizărilor pe care le obțin oamenii muncii din Varna.

Această vizită a constituit încă o mărturie a tradiționalelor legături de prietenie dintre popoarele român și bulgar, legături care au luat în anii socialismului o dezvoltare fără precedent. Ca și în alte ocazii, și cu prilejul convorbirilor care au avut loc la Varna, s-a dat din nou o înaltă prețuire relațiilor româno-bulgare, expresie grăitoare a politicii de pace, colaborare și progres promovată cu consecvență de cele două țări.

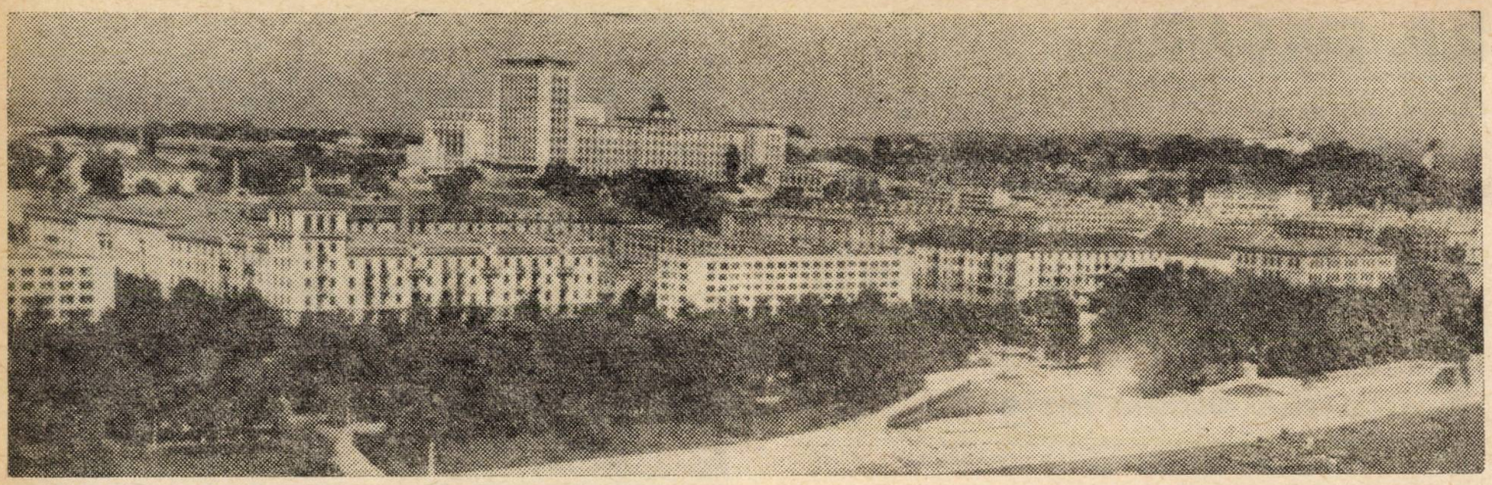

Phenian, capitala R.P.D. Coreene

REPORTAJ PE GLOB

R. P. D. COREEANĂ: temeiurile de azi ale unei legende

Ilie Tecuță

Am ales ca mijloc de transport trenul. Distanța Pekin—Phenian : douăzeci și patru de ore. Așadar, timp de o zi și o noapte, de o parte și de alta a drumului de fier care leagă cele două capitale prietene, ochiul a urmărit atent și a reținut cu uimire și încîntare succesiunea, uneori lentă, alteori rapidă, a elementelor fundamentale ale peisajului geografic și uman din această parte a lumii ; munții, luminați de soare sau de lună, la poalele cărora se desfășoară, pînă la limita orizontului, în forme de o geometrie perfectă, demnă de invidiat chiar și de cel mai priceput desenator, orezăriile sclipitoare și așezările omenești, inegalabile prin simetrica frumusete a arhitecturii lor tradiționale. Și după o călătorie, care devine uneori fantastică datorită infinității spațiului a cărui conștiință o dobîndești din cînd în cînd, punctat de repere simbolice ale căror semnificații te îndeamnă întotdeauna la profunde și îndelungi reflecții asupra eroismului destinului uman, ajungem, într-o dimineață liniștită, specifică pentru țara pe care dorim să o cunoaștem, la Phenian.

Ce este Ciollima

Simbol al resurecției umane, al talentului creator și al abnegației nemărginite ale unui eroic popor, greu încercat de o istorie nedreaptă, Phenianul, oraș reconstruit din temelii în ultimii douăzeci de ani, ne întîmpină cu o climă blîndă de început de vară, cu o explozie de verdeață și, firește, cu vaste șantiere de construcții. Caz unic, poate, în întreaga lume, capitala R.P.D. Coreene este cu adevărat „un oraș într-o grădină" : 80 la sută din suprafața lui totală este alcătuită din parcuri și grădini, care se desfășoară pe kilometri întregi, de-a lungul eroicului martor al istoriei mai vechi sau mai noi a țării, fluviul Dedong, sau presărate cu generozitate printre marile obiective industriale și cartierele de locuințe muncitorești.

Panorama care se desfășoară în fața privitorului de pe splendida colină Mokdanbong este inegalabilă. Mari construcții acoperite cu plăci de ceramică multicoloră, într-un arabesc ornamental care ne sugerează imediat, printr-o neașteptată coincidență, motive ale artei decorative populare românești, se avîntă spre cer, ca niște adevărați munți, duraţi de mintea și brațul omenesc, în fier, beton și sticlă. Bulevardele umbrite care se întind la poalele acestor coloși par să se încrusteze în peisaj ca o dantelă verde, în timp ce, asemenea unui curcubeu, maiestuosul pod Okryu trece peste Dedongkang-ul încreţit de valuri și leagă, ca un braț viguros, Phenianul de est cu cel de vest.

Din orice punct al orașului l-ai privi, uriașul monument al legendarului Ciollima se detașează net pe cerul limpede al Phenianului, dominînd din înălțimea colinei pe care se află și prin valoarea lui simbolică, plină de înțelesuri noi, peisajul capitalei. Istoria a vrut ca zborul avîntat al temerarului „cal înaripat" — Ciollima — să devină, în timp, o coordonată permanentă a spiritului creator al poporului coreean, cuprinzînd în sine semnificația miracolului, a pasului gigantic, devenit astăzi unica unitate de măsură a eforturilor și împlinirilor realizate aici în toate aspectele vieții.

Cel care vine pentru prima dată în R.P.D. Coreeană și dorește cu adevărat să înțeleagă ce înseamnă Ciollima în viața nouă a poporului coreean trebuie să viziteze, înainte de orice, grandioasa expoziție industrială și agricolă din capitală, elocventă materializare în oțel și mașini automatizate de înaltă precizie, în utilaje-mamut și aparate electrotehnice minuscule, în țesături de vinalon și produse agro-alimentare, a remarcabilelor succese obținute de poporul coreean care, sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, înaintează „în zbor de Ciollima" pe calea industrializării și dezvoltării socialiste a țării... Ciollima, despre care ne-au vorbit atîția și atîția oameni entuziaști, întîlniți în uzine, pe ogoare sau în universitate — „calul înaripat", scăldat în razele de foc ale soarelui de vară 1973, zboară spre înaltul cerului ca pentru a apropia viitorul patriei și reunificarea țării.

...„Vă mulțumim pentru vizita pe care ne-o faceți și vă urăm multă sănătate" (așa spune legea pămîntului că trebuie să fie primiți oaspeții). Cu aceste cuvinte, însoțite de tradiționalul salut al înclinării capului și al strîngerii mîinilor, care traduc în simplitatea lor toată generozitatea sufletului coreean, am fost întîmpinați pretutindeni : la Mangyongde, simbol al celor mai glorioase tradiții revoluționare coreene, la grandiosul muzeu al revoluției, la stațiunea de irigații Kiyang, la combinatul de fibre de bumbac de la Sariwong, la ferma cooperativă din comuna Bigok...

Doi oameni, opt ore — 22 tone de apă pe secundă

De-a lungul oricărui traseu pe care îl parcurge în R.P.D. Coreeană, orice nou venit este viu impresionat de vastele „oglinzi de apă", care se întind de o parte și de alta a drumului, reflectînd prin ciudate suprapuneri de imagini, oameni, case, nori. Oglinzile de apă nu sînt altceva decît tradiționalele culturi de orez, irigate astăzi în întreaga Coree, grație păienjenișului de canale care acoperă toată suprafața țării. Vrem să vedem cu ochii noștri unde, cum, cine poate înfăptui minunea de a strînge într-un singur loc această imensă cantitate de apă, răspîndită apoi pe enorme suprafețe de teren agricol. Aflăm că în apropierea orașului Phenian, la Kiyang, exista o stațiune a sistemului de irigații, construit în această parte a țării, cu mari eforturi, într-un timp record.

Stațiunea de la Kiyang, un simplu segment al vastului sistem de irigații din nordul țării, are zece pompe, supravegheate în fiecare schimb doar de cîte doi oameni, asigurînd un debit total de douăzeci și două de tone de apă pe secundă. Apele fluviului Dedong, singurul din această regiune, sînt ridicate la o înălțime de 47 metri și colectate în uriașul rezervor de la Tesong, o adevărată mare închisă între munți, cu o capacitate de 120 milioane tone de apă. Din acest uriaș rezervor, apa este distribuită orezăriilor printr-o vastă rețea de rezervoare mai mici și prin canalele de irigații, cu o lungime totală de 1 600 kilometri, răspîndite pe o suprafață de 51 000 jonbo (un jonbo este egal cu aproximativ un hectar) din șase arondismente și orașe. În cadrul aceleiași rețele există încă șase stații de pompare a apei și peste 7 400 de ateliere auxiliare pentru întreținerea canalelor și instalațiilor.

Uriașul rezervor de la Tesong asigură în cantități suficiente apa necesară nu numai pentru irigarea culturilor dintr-o mare parte a țării, ci și pentru industria coreeană în plin avînt : nu departe de acest rezervor există două mari hidrocentrale care produc energia electrică utilizată de numeroase unități industriale din această importantă zonă

economică. În același timp, apele limpezi ale Tesongului oferă anual o mare cantitate de pește industriilor prelucrătoare din țară. Mai mult, înconjurat de munții care creează un cadru natural extrem de pitoresc, lacul artificial de la Tesong este un minunat loc de recreere pentru oamenii muncii coreeni care vin aici din întreaga țară pentru a-și petrece concediul de odihnă.

O uzină — 180 000 de piese

În peisajul industrial al Phenianului de astăzi, uzina de locomotive electrice „Kim Djong Tai" ocupă un loc de onoare. Istoria ei, ca și a atîtor altor întreprinderi industriale din Coreea, este impregnată de spiritul eroic al clasei muncitoare care, în condiții deosebit de dificile, a reușit, în cele mai grele momente, să înalțe din temelii, pe baze complet noi, ceea ce a distrus egoismul și sălbăticia altora : trei bombe pe metru pătrat — aceasta a fost soarta rezervată în timpul războiului dus de imperialismul american muncii pașnice a oamenilor de la uzina de locomotive, reconstruită cu mari eforturi în anul 1958.

Prima locomotivă electrică a fost produsă aici în 1961, așadar, vizita noastră are loc la 12 ani după acest memorabil eveniment, care a marcat cu toată tăria o etapă nouă nu numai în existența uzinei, ci și în viața întregii industrii grele, care a contribuit la noile performanțe tehnice ale țării.

Privind harta căilor ferate electrificate, în biroul secretarului Comitetului de partid al uzinei, Kil Kyeung Sam, care lucrează aici încă de la întemeierea uzinei, și urmărind explicațiile amănunțite cu privire la sarcinile electrificării tuturor drumurilor de fier ale țării, din nord pînă în sud, înțelegem marea însemnătate a acestei uzine în viața economică și socială a Coreei de azi.

Bun cunoscător al eroicei istorii a clasei muncitoare și al tuturor aspectelor legate de viața și producția uzinei, secretarul Comitetului de partid ne vorbește pe larg despre cifrele de plan prevăzute pentru acest an : 30 de locomotive electrice, 60 de locomotive Diesel, 110 vagoane de călători, ca și despre hotărîrea colectivului uzinei de a îndeplini aceste sarcini înainte de 10 octombrie.

„Știți, că pentru a produce o locomotivă electrică sînt necesare, în afară de motor, 180 000 de piese ? Ei bine, într-un răstimp de 13 ani, uzina noastră a reușit, datorită preocupărilor permanente pentru îmbunătățirea procesului de producție și grație unei vaste mișcări de inovații tehnice, să realizeze ea însăși toate aceste piese. Știu că aveți multe întrebări de pus. Sînt gata să vă răspund la toate, dar cred că este mai bine să mergem în hale și să vedeți cu ochii dumneavoastră cum se muncește în uzina noastră. Veți găsi astfel singuri răspunsurile la numeroase probleme" — ne spune, obișnuit cu vizitele și întrebările, secretarul Comitetului de partid.

Îl însoțim spre primele ateliere ale uzinei, ocolim o construcție și, spre surprinderea noastră, într-una din curțile interioare ale uzinei, de la ferestrele unei impozante clădiri cu mai multe etaje, sîntem întîmpinați cu explozia de strigăte și exclamații de bucurie ale cîtorva sute de copii de toate vîrstele. Gazdele zîmbesc satisfăcute de uimirea noastră și ne invită să întrerupem o clipă turul uzinei pentru a vizita creșa și grădinița care reprezintă în toate uzinele și fabricile din R.P.D. Coreeană o mîndrie a prezentului și, în egală măsură, a viitorului. Elocventa dovadă a grijii față de om și pentru educația tinerei generații, clădirea rezervată copiilor celor 2 300 de muncitori ai uzinei reprezintă prin ea însăși o mare realizare a oamenilor de aici. Găzduiți în săli spațioase, extrem de luminoase și curate, grupați pe vîrste, copiii își petrec aici cea mai mare parte a timpului jucîndu-se și învățînd, dezvoltîndu-se zi de zi sub supravegherea competentă a cadrelor didactice specializate.

Însoțiți de aceleași manifestații de expansivitate copilărească, părăsim clădirea căminului pentru a intra, rînd pe rînd, în imensele ateliere ale uzinei unde urmărim metamorfozele metalului supus uriașelor prese și ciocane pneumatice, strungurilor și celorlalte mașini automatizate, pînă la transformarea lui în rapide locomotive electrice, locomotive Diesel și elegante vagoane de călători.

„Aș vrea să rețineți, ne spunea spre sfîrșitul vizitei secretarul Comitetului de partid, că deși are o existență foarte scurtă, uzina noastră a obținut mari realizări. Gîndiți-vă numai la problema cadrelor : înainte de eliberare nu aveam nici un inginer, astăzi, uzina noastră are opt sute de ingineri și tehnicieni, dintre care mulți sînt absolvenți ai propriului nostru institut tehnic superior. În ceea ce privește perspectivele noastre de dezvoltare, trebuie să vă spun că în prezent construim o nouă hală, cu o suprafață de zece mii de metri pătrați, iar după terminarea acesteia, vom introduce, în scurt timp, noi metode de lucru automatizate și semiautomatizate, care se află deja în studiul unor grupuri speciale, organizate în uzina noastră. Aceste noi metode vor permite, pînă la sfîrșitul planului de șase ani, eliberarea muncitorilor de activitățile grele și foarte grele. Vă rugăm să veniți să vizitați uzina noastră și atunci", ne invită amabil Kil Kyeung Sam. Iar noi nu ne putem ascunde dorința de a reveni chiar mai repede printre constructorii de la eroica uzină de locomotive electrice „Kin Djong Tai", din Phenian.

Cum se naște un combinat

Încă de la intrarea pe porțile larg deschise ale uzinei de fibre textile din Sariwong, ne întîmpină agitația specifică marilor șantiere : schele, construcții în curs de finisare, drumuri abia schițate, mașini grele de transport.

Uzina, construită într-un an și cîteva luni, și-a început activitatea în octombrie 1970, în preajma celui de-al cincilea congres al partidului. Astăzi, cei 1 100 de muncitori produc, printr-o linie tehnologică complet automatizată și semiautomatizată, cinci sorturi de fibre de bumbac și tetron, necesare industriei ușoare. Acum, aici se produc doar fibrele, dar nu peste mult timp vor fi date în folosință noile unități ale combinatului, care vor produce, în final, treizeci de milioane de metri de țesături pe an. Pentru următoarele etape de extindere a capacităților productive ale combinatului este prevăzută construirea a încă douăsprezece unități, dintre care șapte vor fi sectoare de producție, iar restul secții auxiliare. Astfel, combinatul de fibre și țesături de la Sariwong va deveni unul dintre cele mai importante obiective industriale ale Coreei socialiste.

„1 100 de muncitori, dintre care un procent de 80 la sută sînt femei. Vîrsta medie a muncitorilor de aici, 22 de ani". O clipă am avut impresia că am înțeles greșit. Judecînd după grandioasele proporții ale uzinei, socoteam că aici trebuie să lucreze un număr mult mai mare de oameni. Aveam să ne lămurim însă curînd, întrucît vizitînd spațioasele secții ale uzinei, am constatat că, datorită înaltului grad de automatizare a procesului de producție, oamenii de aici nu fac altceva decît să supravegheze complicatele mașini, produse de industria țării, care emit, în fiecare moment, misterioase semnale luminoase roșii, galbene, verzi și transformă masa amorfă de bumbac în fibre din ce în ce mai fine și mai adaptate unei prelucrări superioare.

În gîndirea entuziaștilor tineri pe care i-am cunoscut lîngă mașini sau pe șantierele de la Sariwong, ca pretutindeni în R.P.D. Coreeană, visul și proiecția în viitor sînt elementele fundamentale ale atitudinii și comportamentului social. Ne-am obișnuit să urmărim cu ușurință firul imaginației tinerilor cu care am stat de vorbă. Prezentul devine o solidă treaptă a viitorului, imaginat realist, cu toate greutățile pe care le presupune, în termeni concreți, palpabili.

Așa cum l-am văzut trăind și acționînd la Sariwong, la uzina de locomotive electrice, la palatul tineretului din Phenian, la universitate sau pe cîmpurile fermelor-cooperative în plină campanie de repicare a orezului, tineretul coreean muncește, învață și visează, încrezător în viitorul lui și al țării căreia îi aparține.

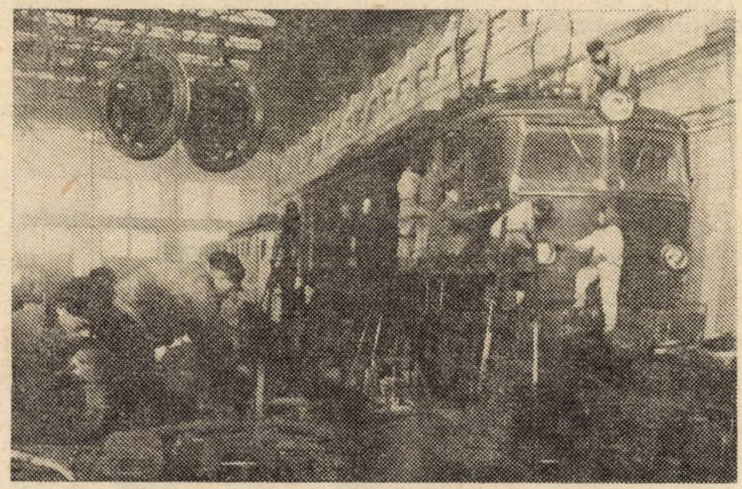

În peisajul industrial al Phenianului, uzina de locomotive electrice „Kim Djong Tai" ocupă un loc de onoare

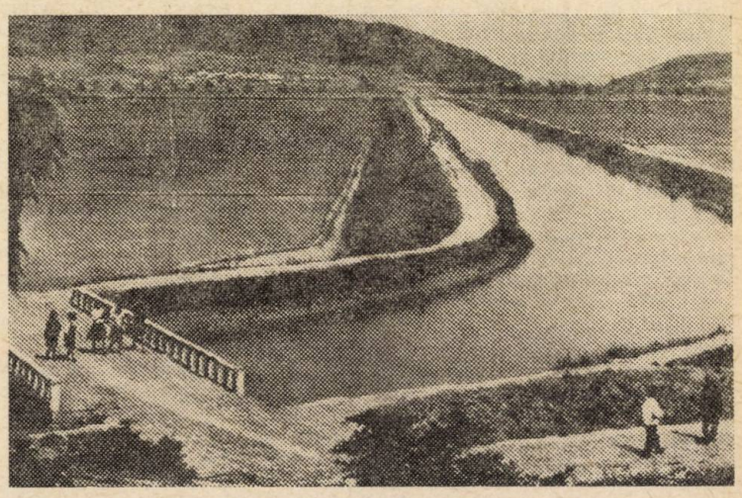

Irigațiile sporesc eficiența agriculturii : ogoarele fermei-cooperative din comuna Cionsan-ri

Origini și implicații ale decalajelor economice

Lumea contemporană oferă imaginea unei izbitoare asimetrii în ce privește nivelul de dezvoltare economică al diverselor țări și regiuni ale globului. Imense **decalaje economice** — expresiile concrete ale acestei asimetrii — despart, astăzi, cîteva țări economicește avansate de majoritatea celorlalte, slab dezvoltate sau aflate pe calea dezvoltării. Fără îndoială, acestor din urmă țări le revine în primul rînd responsabilitatea în diminuarea urgentă și eliminarea în perspectivă a decalajelor, în eradicarea fenomenului anacronic al subdezvoltării, care continuă să încătușeze, în epoca progresului fără precedent al științei și tehnicii, punerea în valoare a unei importante părți a potențialului material și uman al planetei noastre. Dar toate acestea nu pot constitui numai o problemă a țărilor respective. Dezvoltarea este o problemă a tuturor, progresul economic și social fiind o responsabilitate comună, care interesează și pe care o împărtășește întreaga colectivitate umană. Și nu trebuie uitată influența nocivă, pe care conservarea discrepanțelor o exercită asupra posibilităților, formelor și sensului colaborării economice între state, asupra situației politice internaționale, întreținînd climatul tensional. De aici, interesul tuturor popoarelor lumii de a milita pentru lichidarea acestor frîne în calea dezvoltării, a acestor generatori conflictuali.

„Printre problemele cele mai arzătoare care își așteaptă rezolvarea în lumea de azi — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **se află și lichidarea subdezvoltării. După cum se știe, zone întregi ale planetei noastre sînt rămase în urmă pe planul forțelor de producție, al nivelului de civilizație, al consumului, ocrotirii sănătății și instrucției publice — și această rămînere în urmă se datorește faptului că multă vreme au fost ținute sub dominație străină, iar bogățiile lor au fost exploatate. În secolul celui mai furtunos progres material, științific și cultural, sute de milioane de oameni suferă de subnutriție, sînt lipsiți de mijloacele necesare pentru dezvoltarea culturală și științifică. Perpetuarea acestei situații, menținerea și chiar creșterea decalajului între țările avansate și cele rămase în urmă constituie o frînă pentru evoluția generală a civilizației; în același timp, aceasta continuă să rămînă o sursă de animozitate, neîncredere și conflict în viața internațională. Este timpul să se treacă de la rezoluții generale despre lichidarea subdezvoltării la măsuri practice, la un program multilateral de sprijinire a eforturilor de progres ale statelor rămase în urmă — program la care țările avansate să-și aducă o contribuție substanțială".** În aceste cuvinte își găsește expresie sintetică, sub raport cauzal și al implicațiilor sale profunde pe plan economic, politic, social, complexa problematică generată de existența, în zilele noastre, a unor imense decalaje în dezvoltarea economică a diferitelor țări, necesitatea eliminării acestor decalaje ca factor de cea mai mare însemnătate pe calea progresului general al colectivității umane, ca o problemă de bază a păcii și colaborării internaționale.

Nu există un alt domeniu în care cifrele să fie mai semnificative și, în același timp, puterea lor de reflectare să fie mai redusă decît în domeniul decalajelor. Afirmația este numai aparent paradoxală. Comparațiile cifrice internaționale scot în evidență discrepanțe enorme între țările dezvoltate și cele slab dezvoltate și în curs de dezvoltare în ce privește o serie de principali indicatori: producție, venit național (globale sau pe locuitori), export, productivitate a muncii etc. Cifrele sînt, în acest sens, revelatoare, decalajele pe care le exprimă fiind prea mari pentru a le putea pune la îndoială semnificația. Potrivit diverselor studii ale O.N.U., U.N.C.T.A.D., ale altor organizații internaționale sau rapoartelor întocmite, sub egida acestora, de grupuri de economiști din diverse țări, estimațiile — cu anumite diferențe în funcție de anii luați în considerare, de statele avute în vedere sau de metodologiile folosite — converg spre aprecierea că, la sfîrșitul deceniului trecut, ponderea în produsul mondial a țărilor economic avansate, unde trăiește doar 1/3 din populația globului, era în jur de 85 la sută, în timp ce ponderea țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare, unde trăiește aproape 2/3 din populația lumii, era aproximativ de 15 la sută, scăzînd cu cîteva procente în ultimele două decenii. Dacă raportăm la numărul populației, cu alte cuvinte, dacă exprimăm decalajul în produs pe locuitor, raportul discrepanței crește, ajungînd la 11 : 1. Aceasta este, ca să spunem așa, doar fațeta „globală" a decalajelor. Pentru că, în vreme ce doar în mai puțin de 20 de țări produsul național brut pe locuitor se situează între 1 400 și 4 500 dolari anual, în peste 60 de țări acest indicator se află sub 300 dolari, din care în peste 20 de state sub 100 dolari. Decalajul maxim între produsele naționale brute pe locuitor ajunge la nivelul incredibil de 100 : 1.

Dar cifrele nu pot spune tot, nu pot da nici o indicație despre ceea ce se ascunde în spatele lor. Din punct de vedere cantitativ, o comparație pe baza produsului sau venitului național pe locuitor, de pildă, ar putea semnala un decalaj mai mare poate decît cel efectiv, întrucît într-o serie de țări slab dezvoltate nu există sisteme statistice bine puse la punct care să permită evaluări integrale, după cum existența în aceste state a unui extins sector economic de tip natural (care produce și consumă în cadrul său propriu, fără legături dezvoltate cu piața) poate diminua de asemenea estimările. Dar, chiar dacă din acest punct de vedere cifrele ar putea întrucîtva îngroșa decalajele, ele sînt, totuși, departe de a arăta dimensiunile reale ale acestora, neoferind nici un indiciu asupra incidențelor lor în plan economic, politic, social.

Subdezvoltarea nu înseamnă nedezvoltare

Pentru a evidenția, însă, aceste incidențe, trebuie înțeles că imensele decalaje existente între nivelurile de dezvoltare economică ale diverselor țări ale lumii nu reprezintă numai o determinare cantitativă, ci mai ales una **calitativă**, funcție a condiționărilor economice, politice, sociale, istorice. Deosebirile dintre țările așa-numite astăzi „bogate" și cele „sărace" nu se reduc la aspecte cantitative, la mărimi diferite ale unor indicatori, fie ei și esențiali (venit național pe locuitor, consum de energie pe locuitor ș.a.m.d.). Deosebirile sînt de ordin calitativ, structural. Cu alte cuvinte, economia unei țări slab dezvoltate nu este **pur și simplu** o economie „rămasă în urmă" sau aflată într-un „stadiu incipient de dezvoltare" sau la „începuturile dezvoltării economice" — așa cum încearcă să proclame unele teorii occidentale, în special cele „stadiale". În majoritatea lor,

Decalaje economice*

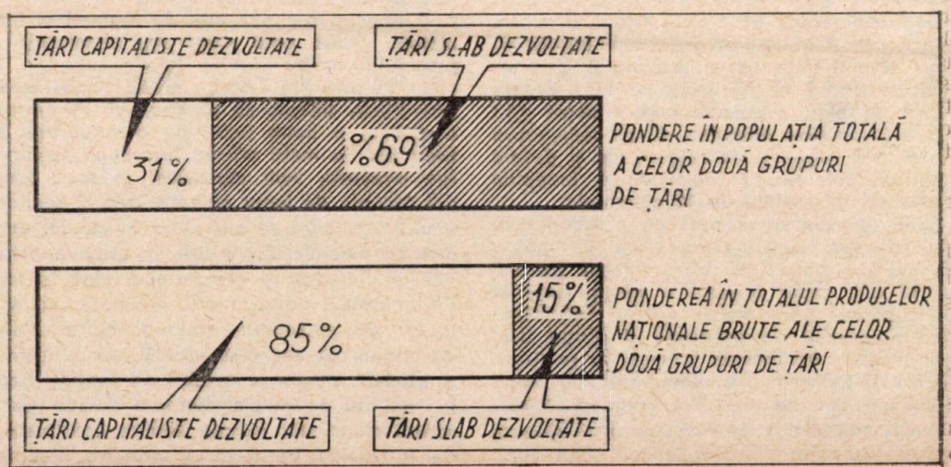

*) În calcul nu sînt incluse țările socialiste.

astfel de țări nu constituie teritorii în care economia nu s-a dezvoltat deloc, ci teritorii în care economia — datorită dominației străine, relației de dependență colonială din trecut — a evoluat într-un anumit sens, deformat, fiind orientată în mod unilateral spre producția de materii prime, agro-alimentare sau minerale. Uneori acest lucru este recunoscut și în literatura occidentală. Iată ce spune, de exemplu, economistul André Gunder Frank : „Un studiu chiar numai al istoriei arată că subdezvoltarea nu este originară sau tradițională și că nici trecutul și nici prezentul țărilor subdezvoltate nu se aseamănă cu trecutul țărilor occidentale care astăzi sînt dezvoltate. Ultimele nu au fost niciodată **subdezvoltate,** deși au putut fi **nedezvoltate...** Cercetarea istorică demonstrează că subdezvoltarea contemporană este, în bună măsură, produsul istoric al unor relații trecute și chiar prezente, economice și de altă natură, între colonii, în prezent țări subdezvoltate, și metropole, actualmente țări dezvoltate". Ar putea părea oare întîmplător faptul că între aceleași țări, considerate astăzi „bogate" și respectiv „sărace", decalajul în ce privește produsul pe locuitor era, potrivit calculelor economistului Paul Bairoch, de 1,2 : 1 în 1770 și de 3 : 1 în 1870, pentru a atinge în numai un secol — dar tocmai în acela în care, pentru o lungă perioadă, a funcționat din plin mecanismul relației coloniale — nivelul de 11 : 1 ?

Subdezvoltarea nu ar putea fi redusă pur și simplu la faptul că țările în care aceasta dăinuie produc și exportă produse primare. Ea înseamnă specializarea **unilaterală** a țărilor respective în acest domeniu, înseamnă, în ultimă instanță, lipsa de dezvoltare multilaterală a economiei lor, lipsa unui sistem închegat de structuri economice industriale, diversificate, moderne, capabil să se autopropulseze, să împingă pe un făgaș trainic și stimulator procesul dezvoltării, atrăgînd integral în circuitul economic al acesteia uriașul potențial material și uman disponibil.

În acest cadru trebuie analizate **implicațiile,** pe o multitudine de planuri, ale subdezvoltării, ale decalajelor.

Limitarea utilizării resurselor materiale și umane

O astfel de analiză scoate în evidență faptul că, din punct de vedere economic, decalajele înseamnă, în fond, îngrădirea punerii în valoare, inutilizarea unei părți importante din resursele economico-materiale existente în lume, lucru resimțit de omenire în ansamblu, dar mai ales de popoarele din țările pe teritoriul cărora funcționează mecanismele subdezvoltării. Acest fapt se relevă pregnant, gîndindu-ne că, în timp ce rezervele energetice exploatabile ale planetei se găsesc, în covîrșitoarea lor majoritate, în țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, producția de energie din aceste țări abia depășește o pătrime din totalul celei furnizate în prezent pe scară mondială. Aproape 60 la sută din resursele hidroenergetice mondiale se găsesc în țări în curs de dezvoltare ; în schimb, ponderea acestor țări în producția de energie electrică pe această bază nu reprezintă decît 15 la sută. Situația este identică în domeniul principalelor resurse naturale (diverse materii prime, în special metale) : majoritatea acestora se găsește, de asemenea, în țările slab dezvoltate și în curs de dezvoltare, în vreme ce ponderea statelor respective în producția mondială a industriei extractive, în ansamblul ei, este doar de o pătrime. Totodată, cea mai mare parte a suprafeței agricole existente pe glob se află în țările „sărace" ; aceasta nu este nici pe departe integral atrasă în producția agricolă, iar suprafața utilizată, fiind exploatată în condiții înapoiate, dă randamente productive scăzute. În asemenea condiții, ponderea țărilor respective, cotate drept „agrare", în totalul producției agricole mondiale, este numai de 35 la sută.

Pe un plan cu semnificații mai largi, decalajele creează o inechitate între națiuni în ce privește folosirea bogățiilor naturale în beneficiul direct al popoarelor din țările pe teritoriul cărora aceste bogății se găsesc, întrucît starea de subdezvoltare împiedică o serie de țări ale lumii să-și valorifice intern, să-și prelucreze superior bogățiile naturale proprii. Deși ponderea țărilor „sărace" este de 27 la sută în producția mondială de energie, cea în consumul mondial este de nici 10 la sută : deși extrag peste 55 la sută din țițeiul mondial, ele nu furnizează decît 25 la sută din totalul petrolului rafinat pe plan mondial ; deși dau 28 la sută din producția mondială de minereu de fier, ponderea lor în producția mondială de oțel este sub 5 la sută ; deși furnizează 55 la sută din producția de bauxită, producția lor de aluminiu abia depășește 5 la sută. Pe scurt, deși aceste țări dau peste o pătrime din producția industriei extractive mondiale, ponderea lor în totalul producției industriale, în ansamblul ei, se află sub 10 la sută. Aceasta, întrucît participarea lor la producția industriei prelucrătoare se situează între 6 și 7 la sută. Se apreciază, de altfel, că, în ce privește nivelul producției acestei din urmă industrii pe locuitor în cele două grupuri de țări, decalajul este 30 : 1.

Decalajele exprimă, însă, o limitare a posibilităților de valorificare largă, plenară, nu numai a potențialului material existent pe glob, ci și a celui uman. Pe de o parte, dezvoltarea insuficientă a forțelor de producție, gradul redus de înzestrare tehnică a muncii pe întinse zone ale planetei noastre determină, în cadrul acestora, obținerea unei reduse productivități a muncii sau, altfel spus, utilizarea, pe plan real, numai a unei părți din forța productivă potențială a muncii, adică din ceea ce ar putea da aceeași muncă în condițiile unei înzestrări tehnice superioare, în beneficiul său și al dezvoltării în general. Decalajele deja semnalate în ce privește nivelul produsului, venitului național sau producției industriale pe locuitor, oferă tot atîtea imagini asupra decalajului existent în productivitatea muncii, întrucît indicatorii respectivi nu constituie, într-un anumit fel, decît expresii globale ale acesteia. Pe de altă parte, subdezvoltarea, lipsa de industrializare, de diversificare a economiei, echivalează, în mare, cu o anume folosire a potențialului uman căreia îi este caracteristică o concentrare a forței de muncă în ramurile cu o productivitate mai redusă (în principal în agricultură și în industria extractivă și nu în ramurile industriei prelucrătoare), ceea ce înseamnă, în ultimă analiză, o utilizare incompletă a capacităților creatoare și productive ale forței de muncă. În industria prelucrătoare a țărilor slab dezvoltate lucrează doar cîteva procente din totalul populației apte de muncă, majoritatea acesteia fiind încă ocupată în agricultură (între 50 și 70 la sută, iar în unele țări chiar peste 80—90 la sută).

Un alt aspect deosebit de direct al folosirii incomplete a resurselor de muncă, în contextul lipsei de dezvoltare multilaterală a numeroase țări ale lumii, îl constituie șomajul ridicat. Se apreciază că în țările slab dezvoltate există, în prezent, aproximativ 100 de milioane de oameni cărora nu le sînt asigurate locuri de muncă, cifră reprezentînd un procentaj deosebit de mare din totalul populației active din aceste țări. Se adaugă numărul ridicat al acelora care au slujbe sezoniere sau care desfășoară activități parțiale. În ultimii ani, se observă o sporire a șomajului, iar previziunile anunță o amplificare a dimensiunilor acestuia, considerîndu-se că nu va fi posibilă crearea, pînă la sfîrșitul actualului deceniu, pe ansamblul țărilor „sărace", a 300 milioane locuri de muncă suplimentare, necesare pentru a absorbi creșterea populației active.

Avatarurile subdezvoltării ies puternic în evidență în acest domeniu. Iată, de pildă, consecințele pe care le-a antrenat și continuă să le antreneze o acțiune cu efecte, în esență, pozitive — așa-numita „revoluție verde", constînd în adaptarea, la condițiile climatice din unele țări slab dezvoltate situate în zonele tropicale, a unor soiuri deosebit de productive din domeniul culturilor vitale. În majoritatea acestor țări s-a obținut, astfel, o reducere a penuriei de alimente, însă, totodată, s-a amplificat procesul de eliberare din agricultură a unor mari mase de lucrători, pe care sectoarele industriale slab dezvoltate nu le-au putut absorbi, „exodul agricol" îngroșind rîndurile populației urbane fără ocupație. În aceste condiții, urbanizarea — ale cărei dimensiuni sporesc artificial, necontrolat și nu în paralel și pe baza creării de locuri de muncă industriale în cuantumuri suficiente — devine una din principalele probleme economice și sociale pentru multe din țările slab dezvoltate. Se așteaptă ca, numai în cursul actualului deceniu, populația urbană pe ansamblul acestor țări să crească cu 230 milioane, fiind necesară asigurarea nu numai a locurilor de muncă corespunzătoare, ci și a condițiilor de locuit etc.

Valorificarea parțială a potențialului uman, a capacităților creatoare ale oamenilor pe care o determină decalajele este legată și de faptul că, în zone întinse ale globului, posibilitățile economice de potențare a muncii prin instruire, calificare și specializare, sînt scăzute. Deși în această privință s-au făcut, fără îndoială, pași importanți înainte, totuși în multe regiuni ale planetei noastre analfabetismul încă afectează peste jumătate din populația adultă și, încă și astăzi, aproape 40 la sută din copiii nou născuți în întreaga lume nu pot spera că vor beneficia de posibilitatea accesului în școli (peste 80 la sută din copii se nasc actualmente în lumea „săracă"). În timp ce în țările economic dezvoltate un elev înscris în sistemul de învățămînt primar revine la 6 sau maximum 10 locuitori, iar un profesor la 150—250 locuitori, în țările slab dezvoltate raportul este 1 : 15, 1 : 20, chiar 1 : 30 și, respectiv, 1 : 400, 1:600, chiar 1:1000. Cît privește învățămîntul liceal, superior, precum și pregătirea cadrelor de specialitate, decalajul este și mai mare.

Posibilități diferite în fața științei

Decalajele economice situează țările avansate și cele slab dezvoltate și în curs de dezvoltare pe poziții inegale în privința posibilităților de a beneficia de cuceririle revoluției științific-tehnice contemporane. Pe de o parte, această inegalitate se manifestă în lipsa de mijloace economice și financiare pe care o resimt țările mai slab dezvoltate în ce privește achiziționarea tehnicilor și tehnologiilor noi, de multe ori foarte costisitoare. Pe de altă parte, ea rezidă în greutățile întîmpinate de aceste țări în aplicarea în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, în condițiile structurilor lor economice (cu care tehnicile și tehno-

logiile moderne devin în anumite cazuri chiar incompatibile), precum și în condițiile gradului mai redus de pregătire și calificare a forței de muncă. În acest sens, trebuie ținut cont și de faptul că soluțiile aplicative ale noilor descoperiri științifice și tehnice, fiind create în țările avansate potrivit cerințelor și posibilităților lor, sînt inoperante sau ineficiente din punct de vedere economic în unele țări cu un nivel foarte scăzut de dezvoltare. În sfîrșit — fapt deosebit de important — inegalitatea menționată se manifestă în domeniul posibilităților, realmente diferite, de cercetare științifică proprie, avînd în vedere discrepanțele privind resursele financiare și numărul cadrelor de specialitate necesare. Se apreciază, de altfel, că, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, cheltuielile de cercetare reprezintă doar 0,5 la sută din produsul lor național brut, în vreme ce același indicator se situează între 2—3 procente în țările avansate, decalajul fiind imens gîndindu-ne la faptul că, în prezent, produsul național brut al acestor țări este, comparativ, de peste cinci ori mai mare.

Asimetria condițiilor de viață

Cele semnalate sînt de natură a releva implicațiile adînci ale decalajelor asupra nivelului de viață ; decalajele exprimă o puternică și izbitoare asimetrie, între țările „bogate" și cele „sărace", în privința consumului, condițiilor materiale și spirituale ale traiului, expunînd o imensă parte din populația lumii — care trăiește în zonele cu un grad redus al dezvoltării forțelor de producție, al productivității muncii — unui nivel de viață scăzut sau chiar extrem de scăzut. În țările economic avansate, în condițiile înzestrării tehnice ridicate a agriculturii, ale folosirii unor metode agrotehnice înaintate (actualmente în aceste țări sînt utilizate, în medie, peste 60 kg îngrășăminte la hectar și aproape 20 de tractoare la mia de hectare), un lucrător ocupat în sectorul agricol produce pentru încă alți 10—20 de oameni, iar, în unele state, chiar și pentru mai mulți. În schimb, în țările slab dezvoltate — unde, în medie, nu se folosesc, de pildă, decît 7 kg îngrășăminte la hectar și nici 2 tractoare la mia de hectare — un lucrător ocupat în agricultură nu produce îndestulător nici măcar pentru el însuși. Nu este de mirare, într-o atare situație, că aproape 15 la sută din populația lumii este subnutrită, iar 40 la sută beneficiază doar de o alimentație insuficientă, nediferențiată. Se estimează că jumătate din populația lumii nu dispune de cele 2 500 calorii zilnice, considerate necesarul minim indispensabil hranei unui om. În timp ce cantitatea de proteine consumate zilnic în țările „bogate" ajunge la aproape 100 gr., în țările „sărace" ea abia întrece jumătatea acestei cifre. Decalajul vizează toate laturile nivelului de trai. Ca urmare a dezvoltării insuficiente a industriei, acesta este foarte ridicat în ce privește bunurile industriale de folosință îndelungată, adică tocmai acea componentă a consumului populației care s-a dezvoltat cel mai rapid în ultimele decenii și al cărei grad de extindere reprezintă de fapt, în zilele noastre, unul din indiciile și aspectele cele mai caracteristice ale creșterii nivelului de trai. Decalaje importante caracterizează situația din domeniul asistenței sociale și ocrotirii sănătății, care în multe părți ale globului sînt ca și inexistente.

Ilie Șerbănescu

RASPUNDEM CITITORILOR

Mutații și deplasări în sînul mișcării catolice

Nicu Bujor

În scrisorile primite la redacție, mai mulți cititori ne întreabă despre poziția Bisericii catolice față de marile probleme ale contemporaneității, despre transformările ce se produc în orientarea unei părți însemnate a clerului și despre poziția partidelor comuniste și muncitorești din țările occidentale față de toate aceste fenomene. Articolul pe care-l publicăm mai jos va răspunde, sperăm, interesului manifestat față de această problemă cu adevărat importantă și actuală.

Epoca contemporană oferă tabloul unor mari mutații în toate compartimentele vieții social-politice, al unor uriașe mișcări populare care, prin amploarea, intensitatea și dimensiunea lor, sînt fără precedent în istorie. În lumea capitalistă, noi și noi pături și categorii sociale, care, altădată, dacă nu se atașau forțelor adverse se menținеau la marginea luptelor pentru transformări progresiste, se includ astăzi tot mai mult în lupta clasei muncitoare, a maselor largi populare, pentru satisfacerea intereselor vitale, pentru revendicări economice, sociale și politice, împotriva marelui capital monopolist și a imperialismului, pentru pace, democrație și progres social, pentru colaborare și destindere internațională.

În acest cadru, sînt semnificative orientările și deplasările intervenite, în ultimii ani, în atitudinea muncitorilor creștini, precum și a Bisericii și a unei părți a clerului catolic din țările capitaliste față de problemele majore ale dezvoltării sociale contemporane. Aprecierea critică a societății capitaliste și adoptarea unei atitudini raționale față de socialism, luările de poziție tot mai frecvente în favoarea luptei popoarelor împotriva imperialismului, pentru progres social și economic, pentru libertate și independență națională, pentru înțelegere internațională sînt elemente noi, întîlnite tot mai frecvent chiar la unii exponenți ai mișcării catolice. **„În slujba democrației, destinderii și colaborării internaționale** — arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu — acționează, de asemenea, oameni politici burghezi realiști, cercuri sociale de diferite orientări și convingeri politice și filozofice, reprezentanți ai cultelor religioase".** (Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate", vol. V, pag. 914).

Mutații și deplasări se constată atît în pozițiile tradiționale ale Bisericii cît și ale unei părți a clerului catolic. Biserica catolică încearcă să se adapteze la schimbările intervenite în raportul de forțe pe plan mondial, caută să tragă învățăminte și concluzii din luptele maselor largi populare pentru a evita pierderea influenței în rîndurile oamenilor muncii catolici. Sînt cunoscute lucrările Conciliului Vatican II[1]) și enciclicile papale date în ultimii ani[2]) care au evidențiat într-un mod manifest preocuparea Bisericii catolice de a intra în raporturi directe cu uriașa mișcare de reînnoire și emancipare care a cuprins toate continentele, în perioada postbelică. Biserica catolică din Europa, din America Latină este cuprinsă de frămîntări, de curente de gîndire, de luări de poziții pe teren social și chiar politic care au provocat o anumită stare de criză monolitismului ei tradițional doctrinar. În cursul Conciliului și după acesta, episcopi și primați din Franța, Olanda, Belgia, R. F. Germania ș.a. au adoptat poziții novatoare. Se cunoaște ecoul provocat de documentul publicat de episcopii francezi la 1 mai 1972[3]) — document care constituie o primă încercare a unui episcopat francez de a analiza rațiunile care fac ca atîția oameni ai muncii catolici din țările capitaliste să opteze pentru socialism. „Ceea ce izbește în primul rînd în acest text, comentează organul P.C. Fran-

1) Lucrările celui de-al II-lea Conciliu ecumenic al Vaticanului s-au desfășurat în intervalul 1962—1965. Conciliul a fost convocat de Papa Ioan al XXIII-lea prin enciclica „Humanae Salutis" la 25 decembrie 1961 și și-a început lucrările la Roma, la 11 octombrie 1962. În urma morții Papei Ioan al XXIII-lea, lucrările au fost întrerupte și reluate sub succesorul său, Papa Paul al VI-lea, la 14 septembrie 1963. În continuare, lucrările s-au desfășurat în cadrul a două sesiuni, luînd sfîrșit în 1965.

Lucrările Conciliului Vatican II au reprezentat un „aggiornamento", un punct de plecare pentru adoptarea unor măsuri înnoitoare față de pozițiile anterioare ale Bisericii catolice, aceasta arătîndu-se sensibilă la problemele lumii contemporane și la evoluția istorică în curs. Totodată, Conciliul a adoptat măsuri mergînd în direcția unei „democratizări" a exercitării puterii în cadrul Bisericii catolice.

2) Mai cunoscute sînt enciclicile „Pacem in Terris" din 1963, „Populorum Progressio" din 1967, „Ecclesiam Suam" din 1964, „Humanae Vitae" din 1968 și altele. Referindu-se la fenomenele caracteristice epocii moderne, Papa Ioan al XXIII-lea le-a numit în enciclica „Pacem in Terris", „semne ale timpului".

3) Este vorba de documentul „Prima etapă a unei reflecții a Comisiei episcopale asupra lumii muncitoare în dialogul său cu militanții creștini socialiști". (Vezi „L'Humanité" din 5 mai 1972 și articolul lui Antoine Casanova „Pe marginea Documentului Comisiei episcopale", din „L'Humanité" din 8 mai 1972).

cez, «L'Humanité» — este subliniereа amplorii aspiraţiilor clasei muncitoare spre socialism". „Sistemul capitalist este într-adevăr pentru muncitorii catolici militanţi un sistem social-economic care nu satisface necesităţile adevărate şi indispensabile, nu dă şanse egale la accesul la cultură, nu asigură nici o participare democratică a muncitorilor la luarea hotărîrilor". Ziarul „l'Unità" organ al P.C. Italian, citează un document al Vaticanului, publicat la 24 noiembrie 1970, şi care se referă la fenomenele de ateism şi secularizare din ce în ce mai răspîndite în societatea actuală „la nivelul unor elite şi al unor vaste pături ale maselor populare, la marxism, la dialogul dintre catolici şi comunişti".

Fenomene asemănătoare se întîlnesc şi pe continentul latino-american. Semnificativă a fost în acest sens întîlnirea de la Santiago de Chile, din iunie 1972, unde 400 de delegaţi (teologi, preoţi şi laici din America Latină) au aprobat un document din care se degajă preocuparea de a demonstra „cum un creştin poate să aleagă, pe terenul afirmării sociale şi politice, socialismul înţeles ca o formă istorică, care are ca obiectiv eliberarea omului şi a tuturor oamenilor de orice asuprire şi exploatare, de orice inegalitate economică şi discriminare civilă şi politică". În Brazilia, Biserica se străduieşte să-şi păstreze legăturile cu masele largi. La începutul anului 1971, cercurile progresiste catolice au constituit majoritatea la Conferinţa Naţională a Episcopilor din Brazilia. După cum se subliniază în Rezoluţia C.C. al P.C. Brazilian din septembrie 1971, „în rîndurile clerului se dezvoltă un curent cu un caracter vădit progresist şi chiar anticapitalist, care se pronunţă împotriva nedreptăţii sociale şi spolierii Braziliei de către imperialism".

Exemplele de mai sus arată că Biserica, în dorinţa de a ţine pasul cu vremea, de a se adapta realităţilor şi pentru a evita să devină străină aspiraţiilor clasei muncitoare, ale păturilor largi populare, este determinată să recunoască criza orînduirii capitaliste, ponderea aspiraţiilor la socialism ale muncitorilor creştini militanţi şi să ţină seama de ele, chiar dacă sînt în contradicţie cu opţiunile sale ideologice.

Realitatea arată că, în ultima perioadă, oamenii muncii din ţările capitaliste, indiferent de confesiune, participă tot mai activ la lupta economică, socială şi politică contemporană. În Franţa, în unele municipalităţi, reprezentanţi ai muncitorilor creştini participă alături de forţele de stînga la activitatea consiliilor municipale. Numeroşi catolici francezi şi-au dat adeziunea la opţiunile Programului comun de guvernămînt al forţelor de stînga din Franţa.

În Italia, organizaţia sindicală muncitorească de inspiraţie catolică, A.C.L.I. (Asociaţia Creştină a Muncitorilor Italieni), cunoaşte în rîndurile sale un proces de diferenţiere în sensul adoptării unor poziţii sociale mai radicale. Ultimul Congres al acestei organizaţii, ţinut la Cagliari, în iulie 1972, s-a desfăşurat sub cuvîntul de ordine „A.C.L.I. — mişcare muncitorească de inspiraţie creştină pentru o alternativă la capitalism în numele omului". [4]).

În Spania, într-o manieră generală, se apreciază că majoritatea clerului şi în special a înaltei ierarhii bisericeşti rămîne ostilă regimului dictatorial, că se dezvoltă un „curent novator" care critică instituţiile şi realităţile social-politice din Spania, militează pentru amnistierea deţinuţilor politici, pentru restabilirea drepturilor şi libertăţilor democratice în ţară.

Cartea lui Jose Maria Diez-Alegria, „Eu cred în speranţă" [5], apărută în Spania în cursul acestui an, a stîrnit un mare interes în cercuri diverse, conţinutul ei fiind interpretat ca o reflectare a actualei stări de spirit a unei părţi a clerului spaniol. După părerea lui Diez-Alegria, preot iezuit, acceptarea analizei marxiste cu privire la lupta de clasă şi necesitatea înlocuirii proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie „nu se opune cu nimic credinţei" şi că „un număr crescînd de creştini ajung la convingerea că este de datoria lor să facă cauză comună cu cei ce s-au consacrat cauzei revoluţionare pentru socialism".

Sînt de semnalat, de asemenea, luările de poziţie ale conducătorilor unor organizaţii şi mişcări catolice din ţările capitaliste în direcţia avansării şi sprijinirii ideii securităţii şi cooperării europene, a spiritului de colaborare pe plan internaţional. Astfel de organizaţii ca „Mişcarea muncitorilor creştini", „Pax Christi" ş.a. şi-au dat adeziunea publică la mişcarea pentru pace, securitate şi înţelegere între popoare, participînd activ la diferite acţiuni pe planul opiniei publice europene. Din relatările presei, sînt cunoscute poziţiile active în favoarea creării unui sistem durabil de securitate în Europa, exprimate de factori responsabili ai Vaticanului, inclusiv la lucrările pregătitoare de la Helsinki ale Conferinţei europene.

Capitalismul prejudiciază deopotrivă situaţia şi interesele vitale ale celor ce muncesc, indiferent de convingerile lor religioase. Pornind de aici, partidele comuniste şi muncitoreşti din ţările capitaliste, aplicînd în mod creator marxism-leninismul, caută să folosească posibilităţile noi create în vederea unirii, pe o bază antimonopolistă şi antiimperialistă, a mişcării muncitoreşti revoluţionare cu masele largi democratice catolice. Fiind convinse că în condiţiile actuale, masa credincioşilor poate deveni o forţă activă a luptei antiimperialiste, a unor transformări şi înnoiri sociale profunde, partidele comuniste şi muncitoreşti din ţările capitaliste iniţiază şi promovează cu perseverenţă **dialogul, contactele largi şi acţiunile comune** între oamenii muncii atei şi cei credincioşi. În ţări ca Italia, Spania, Franţa, Belgia, Olanda, Chile şi alte ţări latino-americane, unde o anumită pătură a proletariatului este constituită din muncitori catolici sau de altă confesiune religioasă, comuniştii, respectînd în întregime sentimentele religioase ale muncitorilor, autonomia organizaţiilor lor, se pronunţă şi depun eforturi pentru realizarea unor acţiuni comune în vederea promovării intereselor vitale ale tuturor oamenilor muncii.

Pornind tocmai de la comunitatea de interese ale tuturor oamenilor muncii care luptă împotriva unui adversar comun — capitalismul monopolist — partidele comuniste din ţările capitaliste militează statornic pentru realizarea unor alianţe largi, pentru angajarea unor ample bătălii ale maselor populare, în vederea cuceririi unei democraţii avansate, a lărgirii şi întăririi drepturilor şi libertăţilor democratice, pentru înaintarea pe calea progresului social, spre socialism. Diferenţele, deosebirile de concepţii ideologice nu exclud existenţa unei comunităţi de interese în lupta generală antiimperialistă şi antimonopolistă, în desfăşurarea generală a luptei de clasă. „Relaţiile dintre creştini şi comunişti reclamă claritate ; nu putem ascunde deosebirile ireductibile dintre concepţiile noastre despre lume, scrie cotidianul Partidului Comunist Francez «L'Humanité». Dar această precizare stabileşte tocmai imensitatea cîmpului profundelor noastre convergenţe sociale, politice şi morale".

„Necesitatea dialogului, arată filozoful comunist Guy Besse, apare ca o condiţie a dezvoltării sociale. Epoca noastră este epoca marilor dispute ideologice, a confruntărilor de idei, concepţii şi opinii. Lupta pentru prefaceri sociale nu-i priveşte numai pe comunişti. Ea reclamă participarea uriaşei majorităţi a poporului, ceea ce implică o activizare a vieţii sociale, o întreţinere a dialogului".

Politica partidelor comuniste şi muncitoreşti din Occident, de apropiere, de iniţiere a unui dialog cu masele de catolici, nu constituie o tactică de moment, ci o poziţie principială, clar formulată în hotărîrile congreselor acestor partide.

„Întîlnirea şi confruntarea între mişcarea muncitorească de inspiraţie comunistă şi socialistă şi mişcarea populară catolică — se arată în documentele Congresului al XIII-lea al P.C. Italian — au un conţinut precis şi un scop politic: ele îşi propun renovarea statului, în scopul de a da acestuia un consimţămînt de masă atît de larg şi de solid încît el să fie pus la adăpost de orice involuţie conservatoare, să poată ghida şi garanta edificarea unei societăţi care să nu mai fie bazată pe exploatare şi alienarea omului".

În programul său, Partidul Comunist German prevede că „este gata să conlucreze cu parteneri cu drepturi egale, cu alte forţe socialiste şi democratice. El caută un dialog şi o acţiune comună cu toţi muncitorii creştini progresişti şi iubitori de pace".

Pornind de la poziţiile lor de principiu, de la necesitatea luării în considerare a tuturor factorilor susceptibili să contribuie la realizarea unei ample alianţe a oamenilor muncii, partidele comuniste şi muncitoreşti din ţările capitaliste întind mîna oamenilor muncii creştini, pentru a duce în comun lupta împotriva inegalităţii sociale generate de capitalism, pentru democraţie şi progres, pentru pace, independenţă naţională, securitate, destindere şi colaborare internaţională.

[4]) În 1972, A.C.L.I. avea 480 000 membri şi dispunea de 6 000 cercuri şi nuclee pe teritoriul Italiei. Este afiliată la Confederaţia Mondială a Muncii, care, după cum se ştie, a rezultat din Confederaţia Internaţională a Sindicatelor Creştine. A.C.L.I. pe plan internaţional se manifestă activ în campaniile pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, pentru sprijinirea mişcărilor de eliberare naţională şi a luptei poporului vietnamez.

[5]) Jose Maria Diez-Alegria "! Yo creo en la esperanza..." Editorial Espanola Desclée Brouwer, Bilbao, 1972.

O imagine de la recentele negocieri între delegaţii ale R.D.G. şi S.U.A., în vederea stabilirii de relaţii diplomatice

1000+1

Locuri

Egiptul și Libia își vor păstra două locuri distincte la O.N.U., după intrarea în vigoare a proiectului de fuziune a celor două țări, a declarat ziariștilor ambasadorul Egiptului la O.N.U., Ahmed Abdel Meguib.

Diplomație

Ministerul de Externe a publicat „Cartea albastră" asupra diplomației japoneze, în care analizează activitatea externă a statului nipon în perioada aprilie 1972 – martie 1973. Cartea subliniază tendința mondială de destindere, îmbunătățirea relațiilor dintre S.U.A. și China și dintre S.U.A. și U.R.S.S., încetarea focului în Vietnam, începerea dialogului dintre nordul și sudul Coreei, apropierea între țările Europei. Ea arată că în această atmosferă generală de relaxare, Japonia trebuie să promoveze o diplomație realistă și bine echilibrată, în concordanță cu interesele sale naționale.
Documentul – în realitate, un raport anual al Ministerului de externe nipon, aprobat de guvern – arată că, după soluționarea unor probleme majore, ca retrocedarea Okinawei și normalizarea relațiilor diplomatice cu R. P. Chineză, Japonia trebuie să acorde prioritate relațiilor sale cu țările asiatice, inclusiv cu China. În privința relațiilor cu S.U.A., Japonia va menține cele mai prietenești și mai strînse relații cu Washingtonul. Concomitent, se arată în carte, Japonia întreține relații prietenești și cu U.R.S.S. Întrucît Japonia are probleme similare cu cele ale Europei occidentale, este necesar ca ea să mențină un dialog continuu cu aceste țări, pentru a soluționa problemele de interes reciproc. În domeniul problemelor economice, diplomației japoneze i se cere să țină seamă de necesitatea elaborării unui program pe termen lung de aprovizionare stabilă cu surse de energie.

Hipism. *Prințesa Anne, fiica mai mare a reginei Elisabeta a II-a, antrenîndu-se, la Kiev, în vederea campionatelor europene de călărie, competiție în care va face parte din reprezentativa britanică*

Întîlnire, *pe teritoriul Arabiei Saudite, între președintele Sadat și regele Feisal*

Înclinat. *Profesorul Ichiro Matsuo este conducătorul unei echipe de experți japonezi, care doresc să participe la soluționarea problemei de a preîntîmpina agravarea înclinării turnului din Pisa*

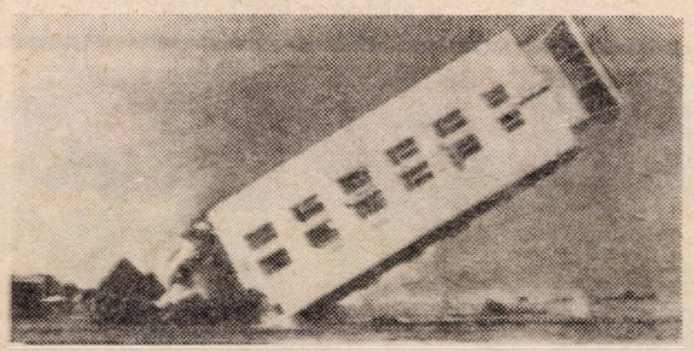

Și mai înclinat: *turnul de control al aeroportului din Tulsa (Oklahoma, S.U.A.), cu o fracțiune de secundă înaintea prăbușirii (turnul a fost demolat, în vederea înlocuirii cu un altul, mai modern)*

Vizită

Președintele Georges Pompidou va pleca în după-amiaza zilei de 10 septembrie din Paris, pentru a face o vizită oficială în R. P. Chineză, de la 11 la 17 septembrie. Avionul va efectua o escală tehnică la Islamabad.
Pompidou se va întîlni cu conducători ai R.P. Chineze; el va fi primul președinte al Franței care va vizita China.

Bancă

La 20 august, la Londra va începe să funcționeze o bancă ungară sub titulatura „Hungarian International Bank Ltd". Capitalul de bază al băncii se cifrează la 1 milion lire sterline. Cu 60 la sută din acest capital participă Banca Națională Ungară, 15 la sută – Banca ungară de comerț exterior, 15 la sută – Casa de economii de stat, 10 la sută – Banca ungară din Viena: „Central Wechsel und Kredit Bank".

Ambasadori

Anglia și R. D. Vietnam au hotărît să stabilească relații diplomatice și să facă schimb de ambasadori, a anunțat la 1 septembrie Foreign Office. Un purtător de cuvînt a adăugat că schimbul de ambasadori nu va avea loc imediat, dar este de așteptat ca Anglia să numească un ambasador la Hanoi, înainte de sfîrșitul anului.

Colaborare

La Tokio s-au încheiat, într-o atmosferă de înțelegere reciprocă, convorbirile conducătorilor comitetelor de colaborare sovieto-japoneze. În memorandumul dat publicității se arată că, la această întîlnire, au fost discutate principalele probleme ale sesiunii a VI-a a acestor comitete, stabilită pentru începutul anului viitor, la Moscova.

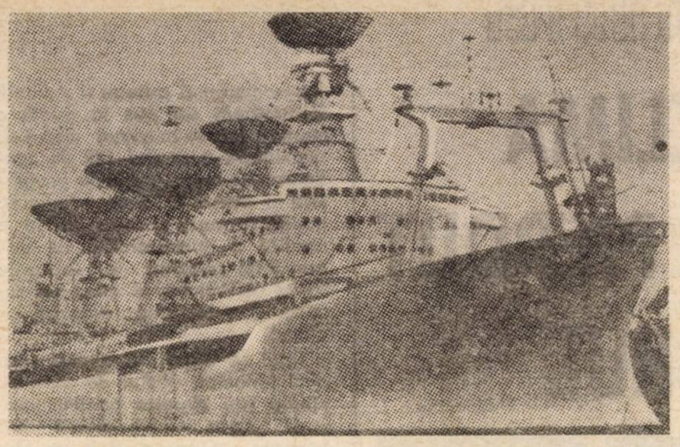

Pe recepție. *Nava sovietică de cercetări „Gagarin", unul dintre vasele care asigură recepționarea mesajelor trimise de navele spațiale trimise spre Marte*

Pregătiri

Președintele Republicii Grecia, G. Papadopoulos, l-a primit, la 30 august, pe Spiros Markezinis, fostul conducător al „Partidului progresist" cu care a discutat „metodele care trebuie adoptate în vederea pregătirii țării, în cel mai scurt timp, pentru organizarea de alegeri politice în 1974" — s-a anunțat într-un comunicat oficial publicat la Atena. Observatorii constată că este pentru prima dată cînd un comunicat oficial se referă la contacte între șeful statului și Markezinis, desemnat să-și asume funcția de prim-ministru în viitoarea remaniere ministerială, prevăzută pentru primele zile ale lunii octombrie.

Declarație

În declarația comună dată publicității la încheierea vizitei făcută în Spania de ministrul de externe francez, Michel Jobert, pentru convorbiri cu omologul său spaniol Laureano Lopez Rodo, se spune : „Cele două delegații și-au exprimat dorința să dezvolte și să extindă în continuare cooperarea lor în toate domeniile, inclusiv cel militar". Declarația califică situația relațiilor franco-spaniole ca „excelentă". Ministrul de externe francez a reafirmat sprijinul guvernului său față de dorința Spaniei de a extinde progresiv relațiile sale cu C.E.E., pînă la realizarea participării depline.

„Nuanțe"

Miniștrii de externe ai celor „nouă" se vor întruni, la 10 și 11 septembrie, la Copenhaga, pentru stabilirea unei atitudini comune a C.E.E. față de S.U.A. In legătură cu aceasta, ministrul de externe danez, Andersen, a declarat că răspunderea pentru „stabilirea unei baze de lucru utilizabile" revine, în principal, părții daneze, președinte în exercițiu al C.E.E. „Nu este un secret pentru nimeni faptul că există importante nuanțe între țările C.E.E. asupra modului în care trebuie atacate problemele". După ce a subliniat dificultatea acestei sarcini, ministrul de externe danez s-a declarat convins că „dificultățile vor fi depășite".

Proiect

George Shultz, secretar de stat al Trezoreriei americane, intenționează să viziteze Uniunea Sovietică, Iugoslavia și R. F. Germania la începutul lunii octombrie. Nu au fost furnizate date exacte privind aceste vizite, dar un purtător de cuvînt a declarat că ele vor urma întîlnirii Fondului Monetar Internațional de la Nairobi (24—29 septembrie).

Retragere

După cum a anunțat, la 1 septembrie, agenția Associated Press, Statele Unite ar fi început retragerea din Taiwan a unor unități de transport aerian.

La iarbă verde. *Una dintre primele întîlniri cu presa ale lui Henry Kissinger — în calitate de secretar de stat al S.U.A. — s-a desfășurat pe peluza reședinței prezidențiale de la San Clemente*

Anchetă : *mai multe firme producătoare de vinuri din regiunea Bordeaux au fost supuse unei anchete guvernamentale, existînd suspiciunea unor fraude de milioane de franci (în fotografie, directorul unei firme explică ziariștilor că firma sa nu este implicată în fraude). Au fost puse sub sechestru două milioane de sticle de vin.*

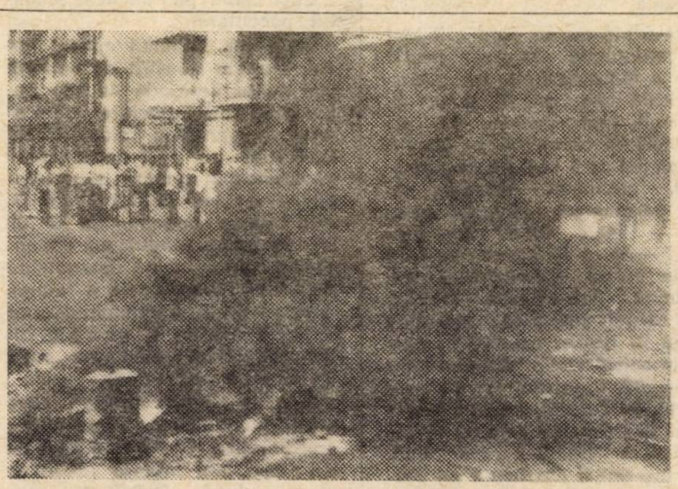

Holeră. *Distrugerea gunoaielor, posibil focar de infecție, urmărește limitarea pericolului epidemiei. Potrivit agenției France Presse, autoritățile sanitare italiene afirmă că controlează situația epidemiei de holeră, declarată în regiunea Napoli. De asemenea, au fost depistate zece cazuri de îmbolnăvire la Bari. La Napoli, numărul persoanelor spitalizate depășește 175 și numărul morților s-a ridicat la nouă. Ministerul Sănătății din Spania a hotărît să ceară călătorilor sosiți din regiunea Napoli să posede certificate de vaccinare antiholerică.*

În porturile, pe aeroporturile și la punctele de frontieră din Grecia, serviciile sanitare au luat măsuri de precauție, în urma cazurilor de holeră declarate în ultimele zile în Italia. Călătorii veniți din această țară, care nu dețin certificate de vaccinare sînt vaccinați imediat și puși sub supravegherea medicală.

În Ungaria nu au fost înregistrate pînă în prezent cazuri de holeră. Persoanele care pleacă în Italia sînt vaccinate în mod obligatoriu, iar cele sosite de acolo sînt izolate. Sînt stabilite, de asemenea, spitalele pentru tratarea unor eventuale cazuri de boală.

Autoritățile medicale iugoslave au anunțat, la 31 august, că au fost adoptate măsuri preventive împotriva holerei. Echipe medicale controlează la frontieră pe toți călătorii sosiți din țările în care există cazuri de holeră.

Potrivit datelor O.M.S., în Europa au fost anunțate, pînă la sfîrșitul săptămînii trecute 50 de cazuri de holeră, dintre care 30 în Italia. Alți contaminați de holeră se află în Anglia, Franța, R.F. Germania și Berlinul occidental. Un reprezentant al O.M.S. a declarat însă că țările europene nu sînt amenințate de izbucnirea epidemiei acestei boli.

DE CE CLIMA PARE A-ȘI FI PIERDUT ECHILIBRUL

Doi ani fără muson în Asia, secetă dezastruoasă în Africa, sezon care „nu-i în pas cu timpul" în Europa : la baza tuturor acestor fenomene stă o mecanică derutantă, din care fac parte petele solare și influența industriei. Previziuni : va fi totuși din ce în ce mai frig de acum și pînă în anul 2 000.

O interesantă explicație și interpretare a acestor fenomene este oferită, sub semnătura lui Jacques Angout, de revista „Science et vie".

Eschimoșii din Groenlanda, relatează etnologii, sînt capabili să spună dacă peste doi sau trei ani iarna va fi lungă, deosebit de friguroasă sau mai degrabă blîndă, dacă vara scurtă va fi timpurie sau tîrzie. Și o fac fără să greșească.

Cu instrumentele sale de măsurat, baloanele-sondă, sateliții de observații meteorologice, unitățile sale de calcul capabile să integreze nenumărate mărimi variabile și parametri, omul societății industriale trebuie să se mulțumească cu obiective mai modeste : să prevadă cum va fi timpul peste două zile, să evalueze probabilitățile secetei în lunile următoare, de pildă.

Dar, de cîțiva ani, savanții încearcă, cu ajutorul unor noi metode, să cunoască marile variații climaterice care cadențează istoria planetei noastre, făcînd să alterneze perioadele de frig accentuat și de încălzire. Grație cunoașterii trecutului, ei speră să poată prevedea viitorul, după metodele statistice clasice. Este lesne de închipuit interesul pe care l-ar putea prezenta stăpînirea previziunii climatului. Dar nu este oare acesta un vis inaccesibil ?

Prevăzută cu un grad suficient de certitudine, marea secetă care a făcut ravagii în Africa tropicală nu ar fi putut fi, în mod cert, evitată, dar rezultatele ei catastrofice asupra populației ar fi putut fi, incontestabil, atenuate. Urmările ei de perspectivă asupra omului — încă greu de prevăzut — nu ar fi fost aceleași. Și poate cursul istoriei ar fi fost schimbat. Într-adevăr, istoricii știu ce rol pot juca variațiile climei în istoria umanității. Astfel, în cursul verilor din perioada 1775-1787, termometrele au înregistrat, în Europa, călduri foarte mari. Recolta de cereale și de struguri a fost bună, prea bună, și n-a putut fi desfăcută pe piață. Dar, în toridul iulie 1788, grindina a distrus toată recolta.

Istoria climatului constituia, mai ales în ultimii ani, obiectul cercetării științifice. În Statele Unite ca și în Uniunea Sovietică, Franța sau alte țări, savanții încearcă să precizeze această istorie, cu scopul de a ne informa asupra climatului de mîine.

Căci clima pe Pămînt se schimbă necontenit.

În cursul ultimului milion de ani, planeta noastră a cunoscut mai multe perioade de frig puternic — erele glaciare — întrerupte de perioade calde. Aceste modificări au avut repercusiuni geografice și umane considerabile, provocînd variații în adîncimea apelor oceanelor de la 100 la 150 metri, modificînd dimensiunile continentelor, determinînd perturbări ale florei și faunei, aducînd după sine pieirea unor civilizații umane și nașterea altora, modelînd puțin cîte puțin umanitatea de astăzi.

În prezent, se cunosc cinci perioade glaciare. Durata lor aproximativă este de 100 000 de ani ; cea mai intensă răcire se atinge după 90 000 de ani, în vreme ce încălzirea se produce mult mai rapid, în 10 000 de ani. În acest ciclu primar se produc oscilații de 20 000 la 30 000 de ani în timpul fazei ascendente și de 1 000 de ani în timpul fazei descendente. Perioadele glaciare ignoră simetria.

Savanții nu s-au mulțumit să studieze ciclurile, a căror durată este mai mult sau mai puțin nedeterminată. Ei au reușit să stabilească cu foarte mare precizie datele schimbărilor de climă. Astfel, acum se știe că cu 89 500 de ani în urmă o catastrofă a perturbat climatul general al Pămîntului. Foarte călduros, acesta s-a răcit instantaneu. De abia 1 000 de ani mai tîrziu el a redevenit cald. Cum au reușit climatologii să cunoască asemenea fenomene ?

În 1966, un organism de cercetare al armatei americane C.R.R.E.L. (Cold Region Research and Engineering Laboratory), sub conducerea unui glaciolog american și cu ajutorul unor savanți danezi, printre care profesorul Dansgaard, a reușit să extragă, în Groenlanda, o carotă de gheață de 1 390 metri lungime și cu un diametru de 12 cm.

100 000 de ani de fluctuații climaterice erau înscriși pe acest lung cilindru și puteau fi studiați. Cercetătorii au pus la punct o metodă care ia în calcul viteza de acumulare a gheții (35 de centimetri pe an) și strivirea progresivă a acesteia sub greutatea noilor straturi. Pornind de la o analiză a concentrației de oxigen 0 18, conținut în straturile astfel delimitate, ei au putut reconstitui o imagine a variațiilor climei.

Totul se baza pe cunoașterea unui fenomen destul de simplu : ploaia sau zăpada conțin mai puțin oxigen 0 18, atunci cînd temperatura crește, și invers. Au fost studiate și alte carote glaciare, cu scopul de a se confirma rezultatele obținute. Acum este un lucru stabilit că Groenlanda a cunoscut 1 000 de ani de căldură relativă în cel de-al patrulea mileniu înaintea erei noastre.

Alte metode permit să se studieze climatul timpurilor trecute. Dendrocronologia, bunăoară, care este un procedeu de datare a lemnului, bazat pe analiza inelelor de creștere ale arborilor. Această tehnică a fost inventată în 1901 de un savant american, Douglass.

Se știe că fiecare inel de creștere al unui arbore se compune din trei cercuri : unul clar conturat, care corespunde primăverii, altul de culoare întunecată, al verii, și, în fine, un cerc de tranziție, care marchează iarna. Inelele sînt de desimi inegale, după climat. Un inel lat corespunde unui an în care climatul a fost echilibrat.

Utilizînd aceste metode, un savant american, Fritts, a putut să reconstituie variațiile climatului în America de Nord între 1501 și 1940, grație inelelor anuale ale arborelui de sequoia milenar. În Franța, Hubert Polge, directorul cercetărilor forestiere de la I.N.R.A., din Nancy, conduce lucrările de dendrocronologie. Informațiile obținute sînt deosebit de utile pentru cunoașterea epocilor care preced secolul al XVIII-lea. Pe de altă parte, cercetători germani au izbutit să stabilească serii dendrocronologice referitoare la ultimul mileniu.

Dar istoria climatului poate fi cunoscută pornind de la alte documente. Arhivele parohiilor franceze păstrează datele culesului viilor și ale secerișului. Cele din Ile-de-France au fost descifrate.

Arhivele au scos la iveală și alte secrete. Grație lucrărilor lui François Lebrun despre „Moartea și oamenii din Anjou în secolele XVII și XVIII", se știe acum ce fel de climat provoacă foametea. Trebuie să se asocieze, așa cum s-a întîmplat în 1660-1661 și 1692-1694, ierni foarte aspre cu primăveri și veri răcoroase și umede. Alte combinații posibile care dau același rezultat : asocierea unei ierni foarte umede și eventual blînde, cînd semințele sînt înecate în apă, cu o primăvară umedă și rece.

Toate aceste metode oferă numeroase date cu privire la isto-

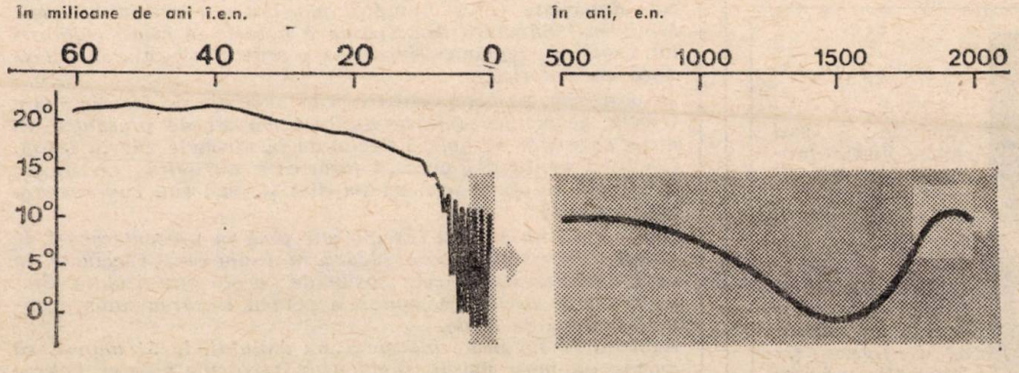

ÎN PREISTORIE, Pămîntul s-a răcit progresiv, din terțiar la începutul erei noastre, pentru a înregistra cinci perioade glaciare de aproximativ 100 000 de ani fiecare. În anul 89 500 înaintea erei noastre, o perturbare mai violentă, survenită în urma unui cataclism, a menținut Pămîntul la temperatura de 0 grade timp de 1000 de ani

ÎN CURSUL ISTORIEI, Pămîntul a înregistrat o nouă răcire, survenită în secolul XVII : atunci Sena a înghețat în timpul iernii. De atunci, ciclul a fost reluat, în direcția unei reîncălziri, anii '50 părînd să marcheze punctul culminant. Evoluția descendentă a ciclului ar putea să se producă după 1980 și pînă în anul 2250